

An abstract drawing featuring a dense network of black lines. A large, bright yellow scribble dominates the upper right quadrant. Several red shapes, including circles and triangles, are scattered throughout the composition. On the left, a stylized face with large eyes and a wide mouth is partially visible. The background is a mix of grey and yellow tones.

Oulunkylän yhteiskoulu
Lukion

opinto-opas
2014-2015

Kuvat: Suomen taiteen kultakausi kansainvälisin silmin
Lukio KU1 kurssitöitä

Taitto:Rauni Eskelinen/Jaana Björklund H1
Kyrrii Oy 2014

Sisältö

OULUNKYLÄN YHTEISKOULU	4	Saksan kieli	40
Puhelinnumerot	4	Italian kieli	43
I LUKION OPPETTAJAT	5	Espanjan kieli	43
Ryhmänohjaajat	6	Viron kieli	43
II Lukuvuosi 2014-2015	8	Matematiikka	44
Lukukaudet	8	Biologia	47
Lomat	8	Maantiede	48
Jaksot	8	Fysiikka	49
Kokeiden palautuspäivät	9	Kemia	52
Koulupäivä	9	Uskonto	53
Oppituntien ajat	10	Elämäkatsomustieto	55
Uusintakuulustelut	12	Filosofia	56
III LUOKATTOMAN LUKION KESKEISIÄ PIIR- TEITÄ	13	Psykologia	57
IV SUORITUSOHJEET	15	Historia	58
V OPISELUN ARVIOINTI	18	Yhteiskuntaoppi	60
VI YLIOPIILASTUTKINTO	21	Teatteritaide	60
Syksyn 2014 koepäivät	24	Musiikki	61
Kevään 2015 koepäivät	25	Kuvataide	62
VII KOULUN MUU TOIMINTA	26	Liikunta	64
Järjestyssäännöt	30	Kotitalous	67
VIII KURSSISELOSTEET	33	Tietotekniikka	67
Äidinkieli ja kirjallisuus	33	Tekstiilityö	68
Ruotsin kieli	35	Opinto-ohjaus	69
Englannin kieli	37	OPPIKIRJAT LUKUVUONNA 2014 – 2015	70
Ranskan kieli	38	Lukion kokeisiin liittyviä ohjeita	78

OULUNKYLÄN YHTEISKOULU

Siltavoudintie 24

00640 Helsinki

vaihde/kanslia 7206 730

fax 7206 7360

sähköposti: oyk@oulunkylanyhteiskoulu.fi

kotisivut: www.oulunkylanyhteiskoulu.fi

PUHELINNUMEROT

Rehtori Hannele Nevalainen	7206 7333
Apulaisrehtori Altti Pikkarainen	7206 7331
Koulusihteeri Päivi Palola	7206 730
Opettajat	7206 7335
Opettajat (uusi puoli)	7206 7341
Opinto-ohjaaja Kirsi Nousiainen	7206 7337
Erityisopettaja Auli Peltola	7206 7344
Terveydenhoitaja Anne Sorvari	050 310 5632 (anne.sorvari@hel.fi)
Koulupsykologi Pekka Holopainen	72067353
Kouluemäntä Mia Karlin	7206 7345
Huoltomies Juha Kulju	7206 7340/0400-632317

ASIAA OPETTAJILLE TAI KANSLIAAN?

Opettajat ovat parhaiten tavoitettavissa ennen oppituntien alkua tai heti tuntien päätyttyä. Opettajien sähköpostiosoitteet: etunimi.sukunimi@oulunkylänyhteiskoulu.fi (poikkeukset opettajaluettelossa)

I LUKION OPETTAJAT

Ala-aho Matti	fysiikka, tietotekniikka	ALA	
Arajärvi Maaret	englanti	ARA	
Collin Jenni	äidinkieli ja kirjallisuus	COL	
Forsell Ida	kemia	FOR	
Hankala-Perttula Päivi	ranska	HAN	
Harju Eeva	ruotsi	HAR	
Holma Arja	kuvataide	HOL	
Huhtala Hannu	fysiikka, tietotekniikka	HUH	
Ikonen Niina	saksa	IKO	
Kauranen Jorma	liikunta, terveystieto	KAU	
Kinnunen Aleksi	kuvataide	KIN	
Koskela Emmi	biologia, maantiede	KOS	
Kurki-Mäkelin Marjo	tekstiilityö	KUR	
Kähkönen Taina	ruotsi	KÄH	
Käkelä Keijo	englanti	KÄK	
Lahtinen Anne	liikunta, terveystieto	LAH	
Lehtonen Jussi	matematiikka, kurssivalinnat, lukujärjestykset	LEH	
Lepp Margot	viro		
Maso Auli	kemia	MAS	
Meckelburg Maiju	uskonto	MEC	
Mikander Milla	matematiikka	MIK	
Mäkinen Satu	äidinkieli ja kirjallisuus, teatteritaide	MÄS	
Nevala Riitta	kotitalous	NER	

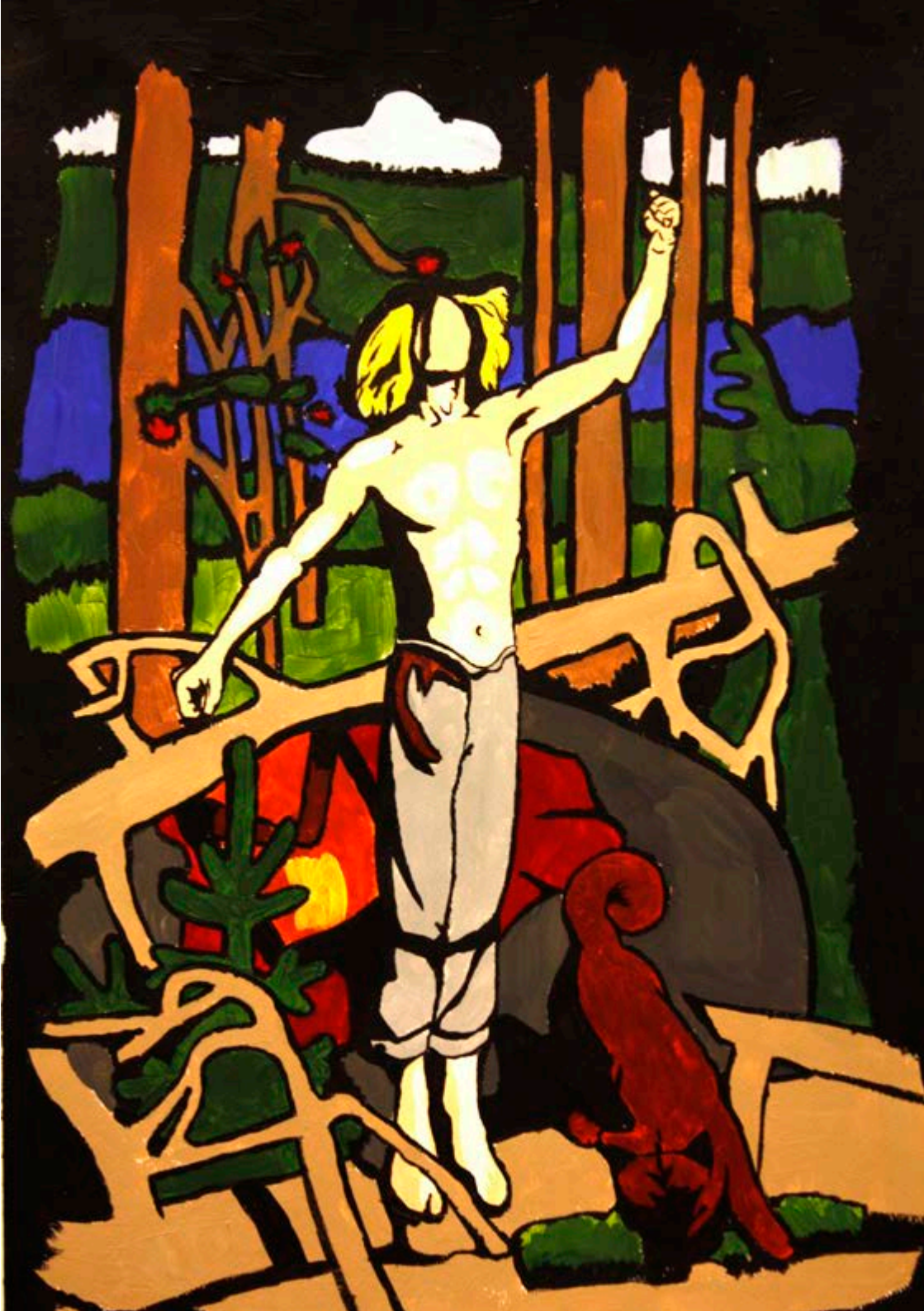
Niemelä Juha	historia, yhteiskuntaoppi	NIE	
Nousiainen Kirsi	opinto-ohjaus	NOU	
Oksanen Susanna	matematiikka	OKS	
Paakkanen Melissa	historia	PAM	
Paju Tommi	musiikkiteknologia, studiotekniikka		PAJ
Peltola Auli	erityisopettaja	PEL	
Piirainen Pirjo	ruotsi, saksa	PII	
Pikkarainen Altti	uskonto, psykologia	PIK	
Putaanen Jukka	äidinkieli ja kirjallisuus	PUT	
Råfols Juan	espanja	RAF	
Raitala Eija	englanti	RAI	
Salminen Timo	matematiikka	SAL	
Sippu Juha	musiikki	SIP	
Sturén Anu	ruotsi	STU	
Taiarol Sonia	italia	TAI	
Tapper Mikko	historia, yhteiskuntaoppi	TAP	
Wackström Kati	liikunta, terveystieto	WAC	
Welling Petteri	biologia, maantiede	WEL	

RYHMÄNOHJAAJAT

14B	Welling Petteri	13D	Tapper Mikko
14C	Wackström Kati	12A	Piirainen Pirjo
14D	Käkelä Keijo	12B	Ikonen Niina
13A	Salminen Timo	12C	Mäkinen Satu
13B	Ala-aho Matti	12D	Hankala-Perttula Päivi
13C	Collin Jenni	11A	Nousiainen Kirsi
14A	Raitala Eija		

II Lukuvuosi 2014 - 2015

LUKUKAUDET

Syyslukukausi alkaa ma 11.8.2014 ja

päättyy la 20.12.2014

la 20.9. työpäivä

Kevätlukukausi alkaa ke 7.1.2015 ja päättyy la 30.5.2015

la 25.4. työpäivä

LOMAT

Syysloma viikko 42:

ma 13.10.2014 – pe 17.10.2014

Joululoma ma 22.12.2014 – ti 6.1.2015

Talviloma viikko 8:

ma 16.2.2015 – pe 20.2.2015

Abiturienttien varsinainen koulutyö päättyy to 12.2.2015.

JAKSOT

I jakso	11.8.-30.9.2014	koeviikko ke ti23.9.-ti 30.9. 2014
II jakso	1.10.-27.11.2014	koeviikko to 20.11.-to 27.11.2014
III jakso	28.11.2014-4.2.2015	koeviikko ke 28.1.-ke 4.2.2015

IV jakso	5.2.-7.4.2015	koeviikko pe 27.3.-ti 7.4.2015
V jakso	8.4.-30.5.2015	koeviikko to 21.5.-to28.5.2015

KOKEIDEN PALAUTUSPÄIVÄT

ke 08.10.2014	klo 13.00 – 16.00
ma 08.12.2014	klo 13.00 – 16.00
ke 11.2.2015	klo 13.00 – 16.00
pe 15.4.2015	klo 13.00 – 16.00
pe 29.5.2015	klo 8.30 – 11.30

KOULUPÄIVÄ

Koulun ulko-ovet avataan klo 7.30 ja suljetaan klo 16.00.

OPPITUNTIEN AJAT

Pakollinen ryhmänohjaajan tuokio joka keskiviikko klo 12.55-13.10

Maanantai, tiistai, torstai ja perjantai

Aika	Vuosikurssit 1 ja 2	Vuosikurssit 3 ja 4
8.15-9.30	Oppitunti 1	
9.30-9.40	Välitunti	
9.40-11.00	Oppitunti 2 (sis. aamunavuksen)	
11.00-13.00	Ruokailu 11.00-11.40	Välitunti 11.00-11.05
	Oppitunti 3 11.40-12.55	Oppitunti 3 11.05-12.20
	Välitunti 12.55-13.05	Ruokailu 12.20-13.00
13.05-14.20	Oppitunti 4	
14.20-14.25	Välitunti	
14.25-15.40	Oppitunti 5	

Keskiviikko

Aika	Vuosikurssit 1 ja 2	Vuosikurssit 3 ja 4
8.15-9.30	Oppitunti 1	
9.30-9.40	Välitunti	
9.40-11.00	Oppitunti 2 (sis. aamunavuksen)	
11.00-13.00	Ruokailu 11.00-11.40	Välitunti 11.00-11.05
	Oppitunti 3 11.40-12.55	Oppitunti 3 11.05-12.20
		Ruokailu 12.20-12.55
12.55-13.10	Ryhmänohjaajan tuokio	
13.10-13.15	Välitunti	
13.15-14.30	Oppitunti 4	
14.30-15.45	Oppitunti 5	

TUNTIKAAVIO

	MA	TI	KE	TO	PE
8.15-9.30	1	2	7	1	2
9.40-11.00	4	3	6	4	3
11.05-12.20					
11.40-12.55	6	5	3	5	5
13.05-14.20	7	4	2	6	7
14.25-15.40	-	1	-	8/9	-

Tuntikaaviosta näet minä päivinä ja mihin aikaan pidetään oppitunnit, jotka on sijoitettu kurssitarjottimen palkkeihin. Esim. 1. palkin oppitunnit ovat maanantaisin klo 8.15-9.30, tiistaisin klo 14.25-15.40 sekä torstaisin klo 8.15-9.30.

UUSINTAKUULUSTELUT

- Ke 29.10.2014 klo 14.30, hylättyjen kurssien uusinta
Ke 21.1.2015 klo 14.30, hylättyjen kurssien uusinta
Ke 4.3.2015 klo 14.30, hylättyjen ja hyväksytyjen kurssien uusinta
Ke 29.4.2015 klo 14.30, hylättyjen kurssien uusinta
Ma 8.6.2015 klo 09.00, hylättyjen ja hyväksytyjen kurssien uusinta

Uusintakuulusteluihin ilmoittaudutaan kansliasta saatavalla lomakkeella viimeistään kuulustelua edeltävänä keskiviikkona. Kesän kuulusteluihin pitää ilmoittautua kevätjuhlaa edeltävään keskiviikkoon mennessä. Ilmoittautumislomake palautetaan kansliaan kirjekuoressa, johon kirjoitetaan opettajan nimi, kurssi sekä oma nimi. Aikaa yhden kokeen suorittamiseen on kolme tuntia, kahden kokeen neljä tuntia.

III LUOKATTOMAN LUKION KESKEISIÄ PIIRTEITÄ

JAKSOLUKUJÄRJESTELMÄ

Lukuvuosi on jaettu viiteen jaksoon. Yksi jakso on keskimäärin seitsemän ja puolen viikon pituinen.

KOEVIIKKO

Kurssikokeet pidetään jakson viimeisellä viikolla. Niiden suoritukseen on varattu yleensä kolme tuntia. Kokeet alkavat klo 9.30. Kokeesta voi poistua aikaisintaan tunnin kuluttua. Jos sinulla on kaksi koetta samana päivänä, sovi opettajasi kanssa erityisjärjestelyistä etukäteen. Joitakin kokeita on mahdollisesti myös koeviikon ulkopuolella. Kokeet palautetaan noin viikon kuluttua koeviikon viimeisestä päivästä.

KURSSIMUOTOISUUS

Oppiaineen sisällöt on ryhmitelty kurssiksi. Kurssien kesto on keskimäärin 18-19 75 minuutin oppituntia. Kurssien tavoitteet, sisällöt, suoritusohjeet ja arviointi esitetään tässä oppaassa kurssielosteiden yhteydessä.

KURSSITARJOTIN

Kurssitarjotin on perustyöjärjestys, johon on merkitty kaikki lukuvuoden aikana tarjottavat kurssit. Se on laadittu opiskelijoiden keväällä antamien esivalintojen pohjalta. Kurssitarjotin on sinun oman opinto-ohjelmasi suunnittelun perusta. Kussakin jaksossa toteutettavat kurssit on järjestetty ns. palkkeihin. Samaan palkkiin sijoitetut kurssit opetetaan siis samalla oppitunnilla, joten voit valita palkista yleensä yhden kurssin. Jos esim. valitset kurssisi kuudesta palkista/jakso, viikkotuntimääräsi tulee olemaan 18-19 75 minuutin tuntia/jakso. Kurseja voit valita myös eri vuosikurssitasoilta. Pakolliset kurssit kannattaa valita suosituksen mukaisesti (ks. kurssiselosteet)

TUNTIKAAVIO JA TYÖJÄRJESTYS

Tuntikaaviosta ilmenee, millä tunnilla eri palkkeissa olevat kurssit pidetään viikon aikana. Jokaista kurssia opiskellaan pääsääntöisesti siis kolme 75 minuutin oppituntia viikossa. Tuntikaavion avulla voit laatia itsellesi koko lukuvuoden

työjärjestyksen jo silloin, kun valitset kurssija kurssitarjottimelta.

PAKOLLISET KURSSIT

Lyhyen matematiikan valinneiden tulee suorittaa lukion aikana pakollisia kurssija vähintään 47 ja pitkän matematiikan valinneiden 51 kurssia. Pakollisiin kurssihin on koottu kunkin oppiaineen keskeisin sisältö.

VALTAKUNNALLISET SYVENTÄVÄT KURSSIT

Syventävät kurssit ovat pääasiassa pakollisiin kurssihin liittyviä jatkokursseja. Syventäviä kurssija sinun täytyy suorittaa lukion aikana vähintään 10. Voit valita syventävät kurssit kiinnostuksesi mukaan. B2- ja B3-kielissä on pelkästään syventäviä kurssija.

KOULUKOHTAISET SYVENTÄVÄT KURSSIT

Valtakunnallisten syventävien kurssien lisäksi on myös koulukohtaisia syventäviä kurssija, jotka ovat myös pakollisiin liittyviä jatkokursseja (ks. arviointi).

SOVELTAVAT KURSSIT

Nämä ovat koulukohtaisia kurssija, joita

pyritään toteuttamaan opiskelijoiden osoittaman kiinnostuksen mukaan. Kurssit eivät välttämättä liity pakollisiin oppiaineisiin, vaan ne voivat sisältää aineksia eri oppiaineista, olla harrastekursseja tai ammatillisesti suuntautuneita kurssija. Muualla suoritettut kurssit luetaan yleensä soveltavien kurssien joukkoon.

OHJAUSRYHMÄ

Lukiassa luokkaa vastaa ohjausryhmä. Se kokoontuu ohjaustuokioon keskiviikkoisin klo 12.55-13.10 ryhmänohjaajan johdolla. Näissä tilaisuuksissa annetaan yleisinformaatiota, jaetaan tiedotteita, selvitetään käytännön toimintatapoja koulussa, viritellään ryhmähenkeä ja edistetään opiskelun sujumista. Osallistuminen ryhmänohjaustuokioon on osa opinto-ohjausta ja siten pakollinen.

RYHMÄNOHJAAJA

Ryhmänohjaaja huolehtii ryhmänsä ryhmäytymisestä, vastaa opiskelijoiden etenemisen seurannasta ja tiedottamisesta sekä yhteydenpidosta vanhempiin.

IV SUORITUSOHJEET

LUKION OPPIMÄÄRÄ

Lukion oppimäärä koostuu pakollisista, syventävistä ja soveltavista kursseista, joita täytyy suorittaa yhteensä vähintään 75 kurssia. Huom! Ylioppilastutkintotodistusta ei voi saada, ennen kuin 75 kurssia on koossa.

OPISKELUAIKA

Lukion oppimäärän suorittamiseen kuuluu täysipäiväisesti opiskellen kolme lukuvuotta. Kurssimääräksi vuosittain suositellaan 30 + 30 + 15 kurssia. Opinto-ohjelmaasi tulisi sisältyä tällöin keskimäärin 6 kurssia/jakso. Lyhyin mahdollinen aika suorittaa lukio on kaksi vuotta ja pisin neljä vuotta. Neljän vuoden opiskelijan tulee suorittaa keskimäärin 4 kurssia/jakso.

OPETUKSEEN OSALLISTUMINEN

Lukion suorittaminen edellyttää, että osallistut säännöllisesti valitsemiesi kurssien opiskeluun. Opettaja voi jättää kurssin arvostelematta, jos sinulla on yli kolme tuntia selvittämättömiä poissa-

oloja. Lukuvuoden aikana voi olla poissa opetuksesta rehtorin luvalla perustellusta syystä yhden jakson ajan. Lukio-opinnot voi keskeyttää korkeintaan yhden lukuvuoden ajaksi menettämättä opinto-oikeutta. Lupa näihin tulee anoa kirjallisena, jossa on huoltajan allekirjoitus.

POISSAOLOT

Yksittäisen tunnin poissaoloon luvan antaa ko. aineen opettaja, enintään kolmeksi päiväksi ryhmänohjaaja ja pidemmäksi ajaksi rehtori. Mikäli et ole pystynyt pyytämään lupaa etukäteen (esim. sairaustapaus), anna siitä välittömästi selvitys opettajillesi. Poissaoloselvitykseen ei kelpaa oma allekirjoitus. Selvityksessä täytyy olla terveydenhoitajan, sairaanhoitajan tai lääkärin allekirjoitus. Poissaoloilmoituslomakkeita saat ryhmänohjaajaltasi. Vanhemmat voivat seurata poissaolomerkintöjä WILMAsta ja selvittää poissaolon syyn kohdassa Huomautukset.

OPINTO-OHJELMA

Jokainen opiskelija suunnittelee oman

opinto-ohjelmansa koko lukuvuodelle kurssitarjottimen pohjalta. Työmäärän ta-
sainen jakautuminen, ylioppilaskirjoituk-
set sekä jatko-opintosuunnitelmat ovat
tärkeitä näkökulmia opinto-ohjelman
suunnittelussa. Yleisohje: opinto-ohjel-
maa laatiessasi valitse ensin sellaiset
kurssit, joita tarjotaan vain kerran tai kaksi
kertaa lukuvuoden aikana ja katso, että
saat pakolliset kurssit opiskeltua ajoissa.

VALINTOJEN JA MUUTOSTEN TEKEMINEN

Omat kurssi-/ryhmävalinnat syötetään
itse WILMAan. Valintaohjelma näyt-
tää, kuinka monta opiskelijaa ryhmään
on ilmoittautunut ja milloin ryhmä on
täynnä. Ryhmän maksimikooksi on yleis-
simmin määritelty 35 tai 28 opiskelijaa.
Mikäli et mahdu valitsemallesi kurssille,
mieti voisitko valita jonkin muun kurssin
samasta palkista tai ota yhteyttä kurssin
opettajaan. Tarpeen vaatiessa voit käydä
tekemässä vähäisiä muutoksia kursseihisi
lukuvuoden edetessä (esim. ryhmästä
toiseen siirtyminen). Opinto-ohjelman
muuttaminen ja kurssimäärän mahdollis-
ta vähentämistä aiheuttavat muutokset
täytyy tehdä opinto-ohjaajan luona.

OPISKELURYHMÄN VARMISTAMINEN

Lopullinen opiskelupaikan varmistaminen
tapahtuu kurssin ensimmäisellä tunnil-
la. Ilmoitus opettajalle on välttämätön,
mikäli olet estynyt saapumasta ensim-
mäiselle oppitunnille.

KURSSIN SUORITTAMINEN

Kurssien suorittamisjärjestyksestä on an-
nettu ohjeet kunkin oppiaineen esittelyn
yhteydessä tässä oppaassa. Mikäli haluat
poiketa annetuista ohjeista, neuvottele
ao. opettajan kanssa. Samoin, jos haluat
suorittaa samanaikaisesti kaksi kurssia,
sovi ao. opettajan kanssa asiasta hyvissä
ajoin.

KURSSIN KESKEYTTÄMINEN

Mikäli joudut keskeyttämään aloittamasi
kurssin, sinun tulee viipymättä ottaa yhtei-
s opinto-ohjaajaan sekä ilmoittaa kes-
keyttämisestä kyseisen kurssin opettajal-
le. Silloin kurssi jätetään arvostelematta.

KURSSIN SUORITTAMINEN ITSENÄISESTI

Kurseja voi suorittaa myös itsenäisesti
opiskellen. Tällöin sinun tulee etukäteen
sopia ko. opettajan kanssa vaadittavista
suorituksista sekä laatia kirjallinen suun-

nitelma ja aikataulu rehtorin hyväksyttäväksi. Tätä varten on erityinen lomake, jonka saa koulun kansliasta. Kursseja voit suorittaa itsenäisesti joko kokonaan tai osittain opetukseen osallistumatta, mikäli se on perustellusta syystä tarkoituksenmukaista. Tällöin sinun tulee keskustella opettajan kanssa asiaan liittyvistä menettelytavoista. Taito- ja taideaineiden kursseja sen sijaan et voi suorittaa opetukseen osallistumatta. Sama koskee useimpien aineiden ensimmäisiä kursseja. Itsenäisesti suoritettavat kurssit on aina tehtävä omassa koulussa. Itsenäisesti opiskeltu kurssi täytyy aina tulla hyväksytysti suoritetuksi (vähintään arvosana 5); muuten siitä ei saa mitään merkintää.

MUISSA OPPILAITOKSISSA SUORITETUT KURSSIT

Jos muissa oppilaitoksissa (esim. kesälukio, kesäyliopisto, aikuislukio, ammattioppilaitos) suorittamasi kurssit vastaavat tavoitteiltaan, laajuudeltaan ja vaatavuudeltaan koulumme opetussuunnitelman mukaisia kursseja, ne voidaan hyväksyä kurssin suoritukseksi. Muissa oppilaitoksissa suoritettujen kurssien hyväksymisestä päättää ko. aineen opettaja yhdessä

rehtorin kanssa. Tarkista asia aina etukäteen rehtorilta. Tarvittaessa sinulta voidaan edellyttää myös lisäsuorituksia. Kurssin arviointi perustuu tässä tapauksessa ko. oppilaitoksen arviointiin sekä omassa lukiossa vaadittaviin lisäsuorituksiin. Toisessa oppilaitoksessa suoritettu kurssi edellyttää aina opetukseen osallistumista ja hyväksyttyä suoritusta (arvosana vähintään 5).

ETENEMISESTE

Mikäli sinulla on jossakin oppiaineessa kaksi nelosta, joudut keskeyttämään opiskelusi ko. aineessa, kunnes ainakin toinen nelonen on hyväksytysti suoritettu. Sovi aineenopettajan kanssa suorituksesta.

HYLÄTYN ARVOSANAN KOROTTAMINEN

Hylätyn arvosanan voit korottaa osallistumalla kokeeseen uusintakuulustelupäivinä tai käymällä kurssin kokonaan uudelleen.

HYVÄKSYTYN ARVOSANAN KOROTTAMINEN

Hyväksyttyä kurssisuoritusta voit korottaa joko hyväksytyjen arvosanojen uusintapäivinä tai käymällä kurssin uudelleen. Parempi arvosana jää voimaan.

V OPISELUN ARVIOINTI

KURSSIN ARVIOINTI

Kurssit arvioidaan numeroin (asteikolla 4-10) tai suoritusmerkinnällä (suoritettu = S). Mikäli kurssi on kesken esim. osasuorituksen puuttumisen vuoksi, siitä annetaan K-merkintä.

Koulukohtaiset syventävät kurssit arvioidaan numeroin tai suoritusmerkinnällä. Arviointitapa tulee esille kunkin oppiaineen kohdalla erikseen lukion opetussuunnitelmassa. Annettua arvosanaa ei kuitenkaan lasketa siihen keskiarvoon, jonka mukaan ko. oppiaineen päättöarvosana määräytyy. Koulukohtainen syventävä kurssi voi vain korottaa oppiaineen päättöarvosanaa opettajan harkinnan mukaan. Mikäli koulukohtaisesta syventävästä tai soveltavasta kurssista tulee arvosana 4, se ei laskeudu kokonaiskurssimäärään.

Soveltavat kurssit arvioidaan yleensä suoritusmerkinnällä. Kurssien arvioinnista kerrotaan yksityiskohtaisesti kurssiselos-

teissa ja kurssien alussa ensimmäisellä oppitunnilla.

Jaksotodistukset annetaan noin viikon kuluttua jakson päättymisestä ryhmän-ohjaustuokiossa. Tai ne ovat nähtävissä Wilmassa.

K-MERKINNÄN SUORITTAMINEN

K-merkinnän aiheuttavia puuttuvia osasuorituksia voivat olla esim. sanakokeet, kirjoitelma, tutkielma, esitelmä tai loppukoe. Jotta kurssista voisi antaa arvosanan, nämä osasuoritukset on hoidettava kuntoon seuraavan jakson aikana. Työt ja kirjoitelmat on palautettava koeviikkoon mennessä ja loppukoe on tehtävä viimeistään seuraavassa uusintakuulustelussa. Muussa tapauksessa kurssin osasuoritukset mitätöityvät eikä kurssista jää mitään merkintää todistukseen.

POISSAOLOJEN VAIKUTUS

Kaikki poissaolot vaikuttavat kurssiarvo-

sanaan alentavasti, jolle opiskelija selvittää niitä hyväksytysti ja korvaa poissaolotuntejaan annetuilla tehtävillä. Mikäli poissaoloja on ilman hyväksyttävää syytä enemmän kuin kolme oppituntia, opettaja voi jättää kurssin arvostelematta.

OPPIAINEEN OPPIMÄÄRÄN ARVIOINTI

Oppiaineen oppimäärä muodostuu pakollisista ja syventävistä sekä niihin läheisesti liittyvistä soveltavista kursseista. Opiskelijan on suoritettava vähintään 2/3 opinto-ohjelmansa mukaisista oppiaineen oppimäärän pakollisista ja syventävistä kursseista hyväksytysti (arvosana vähintään 5). Tällöin jokainen opiskeltu pakollinen ja syventävä kurssi on mukana oppiaineen arvosanassa. Oppimäärän päättöarvosana muodostuu pakollisten ja valtakunnallisten syventävien kurssisanojen aritmeettisesta keskiarvosta. Oppiaineisiin läheisesti liittyvät koulukohtaiset syventävät ja soveltavat kurssit voivat vaikuttaa arvosanaan lisänäyttönä (ks. kurssiselosteet). Mikäli opiskelijan tiedot ja taidot ovat opiskelun päättövaiheessa kurssiarvosanojen keskiarvon perusteella määräytyvää arvosanaa paremmat, ko-

opettajat voivat myös korottaa oppiaineen arvosanaa. Loppuarvosanaa voit myös korottaa abeille järjestettävissä korotustenteissä, jotka ovat kirjallisia, suullisia tai molempia.

NUMEROIN ARVIOITAVAT OPPIAINEIDEN OPPIMÄÄRÄT

Numeroarvosanoin arvioidaan kaikki pakollisten oppiaineiden oppimäärät sekä valinnaiset vieraat kielet. Opinto-ohjauksesta annetaan suoritusmerkintä.

Mikäli opiskelija pyytää, hän saa suoritusmerkinnän liikunnasta ja sellaisista oppiaineista, joissa opiskelijan suorittama oppimäärä käsittää vain yhden kurssin sekä valinnaisista vieraista kielistä, mikäli opiskelijan suorittama oppimäärä niissä käsittää vain kaksi kurssia.

Mikäli haluat ko. oppiaineista suoritusmerkinnän,

ilmoita siitä kirjallisesti erillisellä lomakkeella kansliaan 30.4. mennessä. Päättötodistuksen numeroarvosanaa ei voi muuttaa suoritusmerkinnäksi, eikä suoritusmerkintää numeroarvosanaksi virallisen todistuksen antopäivän jälkeen.

LUKION OPPIMÄÄRÄN SUORITUS

Olet suorittanut lukion oppimäärän silloin, kun olet suorittanut oppiaineiden oppimäärät hyväksytysti ja lukion vähimmäiskurssimäärä 75 kurssia täytty. Lukion oppimäärässä ovat mukana kaikki arvioidut kurssit; mitään merkintää ei jälkikäteen voi enää poistaa.

ARVIOINNIN UUSIMINEN JA OIKAISU

”Opiskelija voi kahden kuukauden kuluessa arvioinnista tiedon saatuaan pyytää opinnoissa etenemistä koskevan päätöksen tai päättöarvioinnin uusimista. Pyyntö tehdään rehtorille. Uudesta arvioinnista

päättävät koulun rehtori ja opiskelijan opettajat yhdessä.” (lukioasetus 13.§ 1.mom.) Uuteen arviointiin tyytymätön voi pyytää arviointiin oikaisua aluehallintovirastosta (lukioasetus 13.§ 2.mom.)

LUKION PÄÄTTÖTODISTUS

Syksyllä päättötodistuksen saavien on hoidettava suoritukset lokakuun loppuun mennessä. Keväällä päättötodistuksen saavien on hoidettava suoritukset kuntoon huhtikuun loppuun mennessä. Lukion päättötodistus on ehtona ylioppilastutkintotodistuksen saamiselle.

VI YLIOPILASTUTKINTO

TUTKINNON RAKENNE

Ylioppilastutkintoon kuuluu vähintään neljä koetta. Äidinkielessä ja kirjallisuudessa järjestettävä koe on kaikille pakollinen. Kolme muuta pakollista koetta kokelas valitsee ryhmästä, johon kuuluvat toisen kotimaisen kielen koe, vieraan kielen koe, matematiikan koe ja reaaliaineissa järjestettävä koe. Pakollisten kokeiden lisäksi kokelas voi osallistua yhteen tai useampaan ylimääräiseen kokeeseen. Matematiikassa, toisessa kotimaisessa kielessä ja vieraissa kielissä voi valita joko pitkän tai lyhyen (ruotsissa keskipitkän) oppimäärän kokeen riippumatta siitä, mitä oppimääriä näissä aineissa on opiskeltu. Kuitenkin ainakin yhdessä edellä mainituista aineista on suoritettava pitkän oppimäärän mukainen koe (A-taso). Yhdellä tutkintokerralla järjestetään kaksi reaaliaineiden koepäivää. Koeaineryhmät ovat: psykologian, filosofian, historian, fysiikan ja biologian kokeet sekä

evankelis-luterilaisen uskonnon, ortodoksisen uskonnon, elämäkatsomustiedon, yhteiskuntaopin, kemian, maantieteen ja terveystiedon kokeet. Koeaineryhmien koepäivät vaihtelevat eri tutkintokerroilla. Kokelas voi osallistua yhtenä koepäivänä vain yhden reaaliaineen kokeeseen. Siten kokelas voi suorittaa yhdellä tutkintokerralla enintään kaksi reaaliaineen koetta. Äidinkielen ja kirjallisuuden koe on kaksiosainen: siihen kuuluvat tekstitaidon koe ja esseekoe. Kokeet järjestetään eri koepäivinä. Arvosana määräytyy näissä kokeissa saadun painotetun pistesumman perusteella.

OSALLISTUMISOIKEUS

Osallistumisoikeuden yksittäiseen kokeeseen saa, kun asianomaisen aineen pakolliset kurssit on opiskeltu ennen kirjallista koetta. Vieraan kielen lyhyeen oppimäärään perustuvaan kokeeseen pääsee, kun kokelas on opiskellut vähin-

tään kolme kurssia. Reaaliaineen kokeeseen on oikeus osallistua, kun kokelas on opiskellut pakolliset kurssit aineessa, johon hän osallistuu. Sellaisen reaaliaineen kokeeseen, jossa ei ole yhtään pakollista kurssia, voi osallistua, kun on opiskellut kaksi aineen lukiokurssia. Suositeltavaa on kuitenkin opiskella ainakin valtakunnalliset syventävät kurssit, koska kokeet laaditaan pakollisten ja syventävien kurssien oppimäärien pohjalta.

TUTKINNON SUORITTAMINEN

Tutkinnon voi aloittaa joko syksyllä tai keväällä. Tutkinnon voi hajauttaa enintään kolmeen peräkkäiseen tutkintokertaan. Hylätyn kokeen saa uusia kahdesti. Hylätty pakollinen koe on uusittava kolmen seuraavan tutkintokerran aikana. Siis, jos tulet hylätyksi jossakin kokeessa esim. 3. tutkintokerralla, saat vielä kaksi uusintamahdollisuutta, jotka täytyy käyttää kolmen seuraavan tutkintokerran aikana. Hylättyä koetta uusittaessa voi muuttaa kokeen tasoa (edellyttäen, että yhden A-tason vaatimus toteutuu). Hyväksytyin kokeen saa uusia kerran (ilman aikarajoitusta). Tutkintoa voi myöhemmin ilman aikarajoitusta myös täydentää aineilla,

joihin ei ole aikaisemmin osallistunut. Tutkintoa voi myös täydentää saman oppiaineen eritasoisella kokeella.

ILMOITTAUTUMINEN

Ilmoittautuminen syksyn tutkintoon tapahtuu kirjallisesti kesäkuun 5. päivään mennessä (ylioppilastutkintolautakunnan määräys) ja kevään tutkintoon marraskuun 23. päivään mennessä.

Ilmoittautuminen yo-tutkintoon tehdään WILMAssa, minkä opinto-ohjaaja tarkistaa ja hyväksyy. Opiskelija tulostaa ilmoittautumislomakkeen ja palauttaa sen henkilökohtaisesti opinto-ohjaajalle. Luki- ja vieraskielisyystodistukset tulee jättää viimeistään ilmoittautumisen yhteydessä. Tutkintoon on ilmoittauduttava joka kerta erikseen

Ilmoittautuminen on sitova. Koe katsotaan hylätyksi, jos ilmoittautunut jää saapumatta ilman ylioppilastutkintolautakunnan hyväksymää syytä. Ylioppilastutkintolautakunta perii ilmoittautuneilta perusmaksua 14 € ja lisäksi kultakin kokeelta erikseen 28 €. Viitepankkisiirrot postitetaan kokeeseen osallistuville ilmoittautumisen jälkeen.

TARKISTUSARVOSTELU

Tulosten saavuttua kokelaalla on mahdollisuus opettajan tai rehtorin välityksellä saada tietää suorituksensa arvosteluperusteet. Jos kokelas tästä huolimatta on tyytymätön kokeensa arvosteluun, hän voi hakea lautakunnalta tarkistusarvostelun toimittamista. Hakemuksessa on esitettävä yksilöity pyyntö tarkistuksesta. Se tulee jättää rehtorille 14 päivän kuluessa siitä ajankohdasta, jolloin kokelaalla on ollut tilaisuus saada arvostelun tulos henkilökohtaisesti tietoonsa. Tarkistusarvostelun suorittamisesta peritään maksu.

TIEDOTTAMINEN

Lukuvuoden aikana järjestetään tiedotustilaisuuksia ja ohjausta ylioppilaskirjoitukseen osallistuville. Myös preliminääreistä, kuunteluharjoituksista ja kertaustilaisuuksista tiedotetaan erikseen. Jokainen abiturientti voi vapaasti osallistua sen aineen preliminäärikokeeseen, jonka aikoo kirjoittaa.

NIMEN JULKISTAMINEN

Mikäli et halua nimeäsi tiedotusvälineissä julkaistaviin uusien ylioppilaiden luetteloihin, ilmoita siitä kirjallisesti kansliaan ennen yo-kirjoituksiin osallistumista.

Syksyn 2014 koepäivät

KUULLUNYMMÄRTÄMISKOKEET

ma 8.9.

vieras kieli, pitkä oppimäärä

englanti

saksa

venäjä

ranska/espanja

ti 9.9.

toinen kotimainen kieli, pitkä ja keskipitkä oppimäärä

ruotsi, A- ja B-taso

suomi, A- ja B-taso

ke 10.9.

vieras kieli, lyhyt oppimäärä

saksa

ranska

espanja

englanti

venäjä/italia

KIRJALLISET KOKEET

pe 12.9.

äidinkieli, suomi ja ruotsi, tekstitaidon koe

ma 15.9.

uskonto, elämäntutkimustieto, yhteiskuntaoppi, kemia, maantiede, terveystieto

ke 17.9.

vieras kieli, pitkä oppimäärä

pe 19.9.

toinen kotimainen kieli, pitkä ja keskipitkä oppimäärä

ma 22.9.

äidinkieli, suomi ja ruotsi, esseekoe

suomi/ruotsi toisena kielenä -koe

ke 24.9.

matematiikka, pitkä ja lyhyt oppimäärä

pe 26.9.

psykologia, filosofia, historia, fysiikka, biologia

ma 29.9.

vieras kieli, lyhyt oppimäärä

Kevään 2015 koepäivät

KIRJALLINEN KOE

to 5.2.

äidinkieli, suomi ja ruotsi, tekstitaidon koe

KUULLUNYMMÄRTÄMISKOKEET

ma 9..2.

toinen kotimainen kieli, pitkä ja keskipitkä oppimäärä

ruotsi, A- ja B-taso

suomi, A- ja B-taso

ti 10.2.

vieras kieli, pitkä oppimäärä

englanti

saksa

ranska

venäjä/espanja

ke 11.2.

vieras kieli, lyhyt oppimäärä

saksa

ranska

espanja

englanti

venäjä/italia

KIRJALLISET KOKEET

ma 9.3.

äidinkieli, suomi ja ruotsi, esseekoe

suomi/ruotsi toisena kielenä -koe

ke 11.3.

psykologia, filosofia, historia, fysiikka, biologia

pe 13.3.

vieras kieli, pitkä oppimäärä

ma 16.3.

toinen kotimainen kieli, pitkä ja keskipitkä oppimäärä

ke 18.3.

matematiikka, pitkä ja lyhyt oppimäärä

pe 20.3.

uskonto, elämäkatsomustieto, yhteiskuntaoppi, kemia,

maantiede, terveystieto

ma 23.3.

vieras kieli, lyhyt oppimäärä

VII KOULUN MUU TOIMINTA

JOHTOKUNTA

Lukiolla ja peruskoulun yläasteella on yhteinen johtokunta, jonka Oulunkylän Yhteiskoulun Kannatusyhdistys ry:n hallitus on nimittänyt. Johtokunnan tehtävänä on mm. hyväksyä koulun toimintasuunnitelma, tukea koulun kasvatus- ja opetustyötä, edistää koulun työrauhaa sekä ylläpitää kodin ja koulun yhteistyötä. Johtokunnan puheenjohtajana toimii Ilpo Havumäki ja sihteerinä Hannele Nevalainen. Halutessaan vaikuttaa asioihin vanhemmat voivat ottaa tarvittaessa yhteyttä johtokuntaan.

OPISKELIJAKUNTA

Lukiolain mukaan lukiossa on oppilaskunta, johon kuuluvat kaikki lukion opiskelijat. Oppilaskunnan toimihenkilöt valitaan oppilaskunnan syyskokouksessa. Hallitus kokoontuu säännöllisesti pohtimaan koulun toimintaan liittyviä asioita ja kutsuu tarvittaessa oppilaskun-

nan koolle keskustelemaan yhteisistä asioista. Oppilaskunnan tehtävänä on edistää opiskelijoiden yhteistoimintaa ja koulutyötä. Oppilaskunta voi järjestää juhlia ja teemapäiviä, vapaata harrastustoimintaa sekä tehdä ehdotuksia muissa koulua koskevissa asioissa. Oppilaskunta voi tehdä ehdotuksia ja antaa lausuntoja esim. koulun järjestyssäännöistä, opetussuunnitelmasta, oppikirjoista sekä opetusväline- ja kirjahankinnoista. Tule aktiivisesti mukaan!

TUTORTOIMINTA

Opiskelijatutorit perehdyttävät uudet lukiolaiset lukio-opiskeluun ja koulun käytäntöihin. Heidän tehtävänä on neuvoa ja opastaa etenkin koulun aloitusvaiheessa, tiedottaa ajankohtaisista asioista sekä järjestää yhteisiä tapahtumia tutustumisen ja koulutyön keventämisen merkeissä.

YMPÄRISTÖRYHMÄ

Koulussa toimii sekä peruskoulun että lukion ympäristöryhmät, joihin kuuluu opiskelijoita eri luokka-asteilta. Lukion ympäristöryhmän tehtävänä on edistää kestävästä kehityksestä mukaista toimintaa koulussa. Ympäristöryhmä pyrkii vaikuttamaan koulun fyysisen ympäristön viihtyisyyteen ja kehittää koulun toimintakulttuuria sekä sosiaalisesti että ekologisesti kestävämpään suuntaan. Kaikki ympäristöasioista kiinnostuneet lukilaiset voivat osallistua ympäristöryhmän toimintaan. Tavoitteena on, että jokaisella lukioyryhmällä olisi ympäristöryhmässä 1-2 edustajaa, jotka tuovat opiskelijoiden ympäristöasioita koskevat näkemykset ympäristöryhmän tietoon. Osallistumalla aktiivisesti ympäristöryhmän toimintaan opiskelija voi saada yhden lukiokurssin. Ympäristöryhmä tekee ehdotuksia, antaa lausuntoja, järjestää tempauksia sekä rakentaa omalla toiminnallaan parempaa maailmaa Oulunkylän yhteiskoulussa. Osallistu ja vaikuta!

OPINTO-OHJAUS

Sinulla on mahdollisuus saada opinto-ohjaajan neuvontaa koko lukion ajan.

Voit saada apua lukio-opiskeluun, jatko-opintoihin ja urasuunnitteluun liittyvissä kysymyksissä sekä oppitunneilla että henkilökohtaisessa ja pienryhmäohjauksessa. Myös vanhemmat voivat ottaa yhteyttä opinto-ohjaajaan puhelimitse tai sähköpostin välityksellä.

OPISKELIJAHUOLTO

Käytännössä opiskelijahuoltoon osallistuu koko lukion henkilöstö. Varsinaiseen lukion tukitiimiin kuuluvat rehtori ja lukion apulaisrehtori, lukion opinto-ohjaajat, lukion erityisopettaja, terveydenhoitaja, psykologi ja kuraattori. Tarvittaessa kokoukseen voidaan kutsua mukaan opiskelija, hänen ryhmänohjaajansa tai huoltajansa. Tukitiimi kokoontuu säännöllisesti lukuvuoden aikana.

TERVEYDENHUOLTO

Opiskeluterveydenhuolto on lukiolaisille kuuluva lakisääteinen oikeus, jonka tavoitteena on kannustaa opiskelijaa terveellisten elintapojen omaksumiseen, tukea aikuistumisessa, itsenäistymisessä ja elämäntapojen hallinnassa. Opiskelijaterveydenhuolto on ennalta ehkäisevää terveydenhoitotyötä. Sairaanhoito

tapahtuu jokaisen opiskelijan asuinpaikan terveysasemalla. Lukiolaisella on mahdollisuus saada koulun terveydenhuollon kautta lääkärintodistus, joka käy mm. ajokorttia varten. Kaikille kutsuntaikäisille tehdään armeijan ennakkoterveystarkastukset koulussa. Opiskeluterveydenhuollosta vastaavat terveydenhoitaja Anne Sorvari sekä lääkäri Raija Noponen.

PSYKOLOGI

Koulupsykologi Pekka Holopainen aloitti Oulunkylän yhteiskoulussa helmikuussa 2014. Hän on ollut paikalla päivittäin sekä yläasteen oppilaita että lukiolaisia varten. Psykologin työn tavoitteena on tukea opiskelijoiden psyykkistä hyvinvointia. Häneen on voinut ottaa yhteyttä, jos nuorella on ollut esimerkiksi stressin, masennuksen, ahdistuneisuuden tunteita tai ihmissuhteisiin liittyviä huolia. Myös vanhemmat, opettajat ja oppilashuolto-ryhmän työntekijät ovat voineet ottaa yhteyttä psykologiin, jos nuoresta on ilmennyt huolta.

Pääasiallisena psykologin työmenetelmänä on kahdenkeskinen keskustelu oppilaan/opiskelijan kanssa. Tarvittaessa

psykologi on ollut mukana yhteisneuvotteluissa, joihin ovat osallistuneet nuoren vanhemmat ja koulun muut työntekijät. Keskeisiä periaatteita nuorten kanssa toimimassa ovat avoimuus, luottamuksellisuus ja rehellisyys.

HAMMASHOITO

Hoito tapahtuu jokaisen oman terveysaseman hammashoitolassa. Hoito on maksutonta alle 18 -vuotiaille. Ajanvarauksesta on huolehdittava itse.

TAPATURMAT

Koulu on vakuuttanut opiskelijat tapaturmien varalta (Lähi-Tapiola). Vakuutus kattaa tapaturmat koulussa, koulumatkoilla ja koulun järjestämissä tilaisuuksissa. Tapaturman sattuessa ota yhteyttä koulun kansliaan ja terveydenhoitajaan korvaushakemuksen täyttämistä varten. OHJEET TAPATURMAN SATTUESSA: ota yhteys oman alueesi terveystakeskukseen, päivystävän sairaalan poliklinikkaan tai muuhun vastaavaan kunnalliseen hoitoyksikköön.

KOULURUOKAILU

Fazer Amica (ravintola Breikki) huolehtii

koulumme ruokailusta ja ruokakulttuurista. Lukiolaisille tarjottava lounas on maksuton. Ruokailuun on varattu aikaa 40 minuuttia.

LUKUSALIN KÄYTTÖ

Lukusalissa on tietokoneet itsenäistä työskentelyä varten. Lukusalia käytetään myös ryhmätyöskentelytilana sekä väli- ja vapaatuntien viettoon (ks. järjestyssäännöt).

OPISKELIJAILMOITUS

Lukuvuoden alussa jokainen lukion opiskelija täyttää/täydentää opiskelijailmoituksen, jonka sisältämien henkilötietojen tulee olla ajan tasalla. Jos tiedoissa tapahtuu muutoksia lukuvuoden aikana, niistä on välittömästi ilmoitettava kansliaan ja ryhmänohjaajalle.

SÄILYTYSLOKERIKKO

Opiskelijalla on mahdollisuus vuokrata lukittava lokeri tavaroiden säilytystä varten. Kolmen vuoden ajalta maksu on 10 euroa, josta opiskelija saa takaisin 5 euroa avaimen palautettuaan. Mikäli koulu joutuu teettämään uuden avaimen hinnan tilalle, maksu on 10 euroa. Lo-

kerikko voi tiedustella kouluemännältä. Lokerot on pidettävä siisteinä ulkopuolelta! Niihin ei saa esim. liimata mitään tarrakuvia tms. Avainta ei saa kierrättää sisaruksille tai ystäville!

MATERIAALIMAKSU

Lukion ensimmäisen vuoden opiskelijoilta peritään materiaalimaksuna kolmen vuoden ajalta 15 euroa. Maksu toimitetaan ryhmänohjaajalle.

OPISKELIJAN ALENNUSLIPPUHAKEMUKSET

Kansliasta saat HSL:n ja VR/Matkahuollon alennuslippuhakemukset, joilla 17 vuotta täytettyäsi voit hakea opiskelijalippua. Lippuhakemukseen tarvitset oppilaitoksen leiman ja allekirjoituksen.

OPINTOTUKI

Toisen asteen opiskelijoina lukiolaiset kuuluvat opintotuen piiriin täytettyään 17 vuotta.

Opintojen päätoimisuus (opintotukilaki 5 a §):

Lukio-opinnot ovat päätoimisia, kun niiden oppimäärän mukainen laajuus on yhteensä vähintään 75 kurssia. Opiskelijan on tukea saadakseen osallistuttava ku-

nakin lukukautena vähintään 10 kurssiin tai niitä vastaaviin opintoihin. Osallistumisella tarkoitetaan sitä, että opiskelija on osallistunut opetukseen lukion määräämällä tavalla niin, että hän voi osallistua loppukokeeseen. Sama pätee kurssin arvosanan korottamiseen. Opiskelija on oikeutettu lukukauden tukeen myös silloin, kun hän kyseisenä lukukautena osallistuu vähintään kahteen ylioppilastutkintoon kuuluvaan kokeeseen. Jo suoritettun kurssin uusiminen opetukseen osallistumalla tai yo-kokeen arvosanan korottaminen luetaan mukaan, kun opintojen päättöimisuutta arvioidaan. Osallistuminen ylioppilaskirjoituksiin sen

jälkeen, kun ylioppilastutkinto on suoritettu (otettu tutkintotodistus), ei oikeuta tukeen ylioppilastutkinnon kokeiden perusteella.

Opintotuki koostuu opintorahasta, asumislisästä ja valtion takaamasta opintolainasta. Opintotuen suuruuteen vaikuttavat hakijan ikä, asumismuoto, mahdollinen ansiotyö ja vanhempien tulot. Opintotukeen liittyvistä asioista saat neuvontaa opinto-ohjaajalta tai KELAlta. Hakemuslomakkeita saat kansliasta tai KELAn kotisivuilta www.kela.fi. Hakemukseesi tarvitset koulun leiman. Saat sen kansliasta, josta hakemus lähetetään edelleen KELAan.

JÄRJESTYSSÄÄNNÖT

Otteita koulumme järjestyssäännöistä lukiolaisille.

Järjestyssääntöjen tavoitteena on taata koulutyön päivittäinen sujuminen, ja että kaikki koulu yhteisön jäsenet tuntisivat olonsa turvallisiksi ja viihtyisiksi.

Järjestyssääntöjä sovelletaan koulussa ja tarvittaessa sen lähiympäristössä sekä koulunkäyntiin välittömästi liittyvissä tilaisuuksissa.

KOULUN PÄIVITTÄINEN TYÖAIKA

Koulun ovet avataan klo 7.30 ja ensimmäinen oppitunti alkaa klo 8.15. Koulun ovet suljetaan koulutyön päätyttyä n. klo 16.00. Koulun tiloissa opiskelijat saavat oleskella vain tänä aikana. Koulutilojen työajan ulkopuolisesta käytöstä on sovittava rehtorin kanssa.

PÄIVITTÄINEN TYÖSKENTELY KOULUSSA

Päivänavaus, joka alkaa klo 9.05, kuunnellaan siinä luokkahuoneessa, jossa on seuraava oppitunti.

Oppitunneille saavutaan ajoissa opiskeluvälineet mukana ja kotehtävät suoritettuina. Oppituntien kulkua ei saa häiritä.

Välitunneilla saa olla sisällä koulun käytävillä, tosin on suositeltavampaa käydä virkistytymässä ulkona.

Päälylsvaatteita ei tuoda luokkahuoneisiin.

Jos opettaja ei ole saapunut 10 minuutin kuluttua oppitunnin alkamisesta eikä ole ilmoittanut myöhästymisestään, opiskelijoiden on tiedusteltava ohjeita kansliasta.

KOULUN JA MUIDEN OMAISUUS

Koulun omaisuutta on käsiteltävä huolellisesti. Opiskelija on velvollinen korvaamaan koulun omaisuudelle tahallaan tai tuotamuksesta aiheuttamansa vahingon. Aiheutuneista vahingoista on viipymättä ilmoitettava koulun henkilökunnalle.

Toisen omaisuuden luvaton käyttöönotto, anastaminen, hukkaaminen tai vahingoittaminen on rangaistava teko. Törkeät tapaukset koulu antaa poliisiviranomaisten hoidettavaksi.

Jokaisen koulu yhteisön jäsenen velvollisuus on osallistua työympäristön siistinä pitämiseen.

KOULUMATKAT

Koulumatkoilla käytäydytään hyvien tapojen ja liikennesääntöjen mukaisesti.

Eryteisesti on varottava häiritsemästä koulun lähiympäristössä asuvien rauhaa. Koulun lähitöllä olevat liikeyritykset odottavat asioivilta opiskelijoilta hyvää käytöstä.

Koulun kiinteistön omistaja voi perustelluista syistä myöntää pysäköintiluvan.

Tarpeeton polkupyörillä ja moottoriajoneuvoilla liikkuminen koulun pihalla on ehdottomasti kielletty. Moottoriajoneuvot pysäköidään koulualueen ulkopuolelle.

TYÖRAUHA

Koulu yhteisön jäsenten tulee asiallisella ja rauhallisella käytäytymisellään pyrkiä pitämään yllä ja edistämään koulun työrauhaa.

Olisi suotavaa, että opiskelijat ilmoittaisivat koulun henkilökunnalle myös koulun alueella ja lähiympäristössä liikkuvista ulkopuolisista epäilyttävistä henkilöistä.

Kiusaaminen sekä henkinen että ruumiillinen väkivalta on ehdottomasti kielletty!

RANGAISTUKSET

Jos opiskelija ei noudata koulun järjestystä, käyttäytyy sopimattomasti tai on tehtävissään huolimaton, hän syyllistyy rikkomukseen. Opettaja pyrkii keskustelemalla ohjaamaan opiskelijaa. Tämän lisäksi:

- opettaja voi määrätä opetusta häiritsevän opiskelijan poistumaan luokasta oppitunnin jäljellä olevaksi ajaksi
- opiskelija voidaan ohjata rehtorin puhutteluun
- rehtori voi antaa kirjallisen varoituksen
- johtokunta voi antaa kirjallisen varoituksen ja erottaa luki-on oppilaan
- Jos opiskelija on erotettu koulusta määräajaksi, hänellä on oikeus osallistua sovituna aikoina kirjallisiin kokeisiin.
- (Lukiolaki §26)

TUPAKOINTI, PÄIhteet JA HUUMEET

Koulussa on noudatettava tupakkalain määräyksiä. Tupakointi koulun käyttämillä alueilla on kielletty. Myös nuuskan käyttö on kielletty. Päihteiden ja huumeiden käyttö sekä hallussapito että niiden vaikutuksen alaisena esiintyminen on kielletty koulun käyttämillä alueilla ja koulun järjestämissä tilaisuuksissa.

OPPILAIDEN OSUUS KOULUN HALLINNOSSA

Sekä peruskoulun yläasteella että lukiolla on omat oppilaskuntansa. Syyskuussa oppilaskunnat valitsevat itselleen toimihenkilöt. Oppilaskunnat voivat toiminnallaan lisätä kouluviihtyvyyttä ja yhteishenkeä sekä antaa vastuuta oppilaille yhteisten asioiden hoidossa.

VAPAA-AJAN TOIMINTA

Opiskelijoiden harrastustoiminta koulun tiloissa järjestetään kerhojen, oppilaskunnan tai muiden ryhmien tilaisuuksina. Tilaisuuksista on hyvissä ajoin sovittava rehtorin kanssa. Koulun on päättäessään koulutilojen käytöstä ensisijaisesti otettava huomioon koulu yhteisön jäsenen harrastustoiminnan tarpeet.

Koulujärjestelyissä tulee noudata koulun järjestyssääntöjä. Monistuskoneiden ja muiden teknisten välineiden käyttö on luvanvaraista. Ulkopuolisten oleskelu koulun tiloissa on kielletty.

POLIITTINEN JA KAUPALLINEN TOIMINTA

Opiskelijalla on oikeus levittää kouluyhteisössä yleisesti hyväksyttyä poliittista ja muuta aineisto koulun tiloissa, mikäli se ei haittaa koulun työrauhaa. Kiellettyä on kuitenkin yleisiin vaaleihin liittyvän vaalimateriaalin levittäminen koulussa.

Rahankeräykset ja koulun ulkopuolista toimintaa koskeva ilmoittelu on sallittua vain rehtorin luvalla.

Koulun järjestyssäännöt koskevat myös lukiolaisia! Muista erityisesti: hyvät tavat ruokasalissa ja lukusalissa sekä tupakointikielto koulun alueella ja lähiympäristössä.

KOULUN JA KODIN YHTEISTYÖ

Koulun ja kodin välinen yhteistyö on erittäin tärkeää. Sen muotoja ovat ryhmänohjaajien ja opettajien henkilökohtaiset yhteydenotot koteihin, koulun järjestämät vanhempainillat ja ryhmäkohtaiset tilaisuudet. Niissä käsitellään opiskeluun ja koulunkäyntiin liittyviä asioita. Koteihin välittyy myös tietoa jaksotodistusten, opinto-oppaan ja muiden yksittäisten tiedotteiden kautta. On myös toivottavaa, että vanhemmat ottavat tarvittaessa suoraan yhteyden opettajiin, ryhmänohjaajiin ja rehtoriin.

HUOM!

Pyydämme vanhempia välttämään

pihaan ajoa ja koulun portin välittömään läheisyyteen pysähtymistä tuodessaan opiskelijoita kouluun. Näin vältämme vaaratilanteet ja säilytämme liikenneturvallisuuden.

Polkupyörät säilytetään koulun pihalla niille varatuissa telineissä.

Mopoille on oma paikkansa koulun parkkipaikan puoleisessa päädyssä, valkoisen viivan rajaamalla alueella.

Parkkipaikka on tarkoitettu ainoastaan koulun henkilökunnalle, ei opiskelijoille!

Kiitos yhteistyöstä!

KOULUSTA EROAMINEN

Mikäli olet aikeissa vaihtaa koulua tai lopettaa opiskelusi, sinun tulee jättää aina kirjallinen ilmoitus asiasta. Ennen eroamispäätöstä sinun tulee keskustella asi-

asta ryhmänohjaajasi tai opinto-ohjaajan ja rehtorin kanssa. Rehtorille on ehdottomasti tehtävä päätöksestä huoltajan allekirjoituksella varustettu ilmoitus.

VIII KURSSISELOSTEET

ÄIDINKIELI JA KIRJALLISUUS

Tavoitteet

Oppiaineena äidinkieli ja kirjallisuus on lukiossa keskeinen taito-, tieto-, kulttuuri- ja taideaine, joka tarjoaa aineksia yleisivistykseen. Äidinkielen ja kirjallisuuden opetus opastaa arvostamaan omaa kulttuuria ja kieltä. Oppiaine ohjaa monikulttuurisuuden ja monikielisuuden ymmärtämiseen sekä kielelliseen ja kulttuuriseen suvaitsevaisuuteen.

Opiskelija harjaantuu kielen, kirjallisuuden ja viestinnän taidoissaan niin, että hän ymmärtää kielen ja sen käytön merkityksen yksilölle ja omalle kulttuurille; hän haluaa myös osallistua yhteisönsä kehittämiseen aktiivisena sanankäyttäjänä.

Äidinkielen ja kirjallisuuden opetus tähtää sellaisiin viestintä- ja vuorovaikutustaitoihin, jotka luovat riittävät edellytykset jatko-opinnoille, osallisuudelle työelämässä ja aktiiviselle kansalaisuudelle. Lisäksi opetuksen tavoitteena on tukea opiskelijan inhimillistä kasvua ajattelevaksi ja tuntevaksi persoonaksi.

Suoritusohjeet ja arviointi

Kurssien arviointi kohdistuu monipuolisesti oppiaineen eri osa-alueisiin. Arvioinnin pohjana on opiskelijan tieto kurssien tavoitteista ja sisällöistä niin, että hän pystyy seuraamaan omaa edistymistään. Opiskelijaa ohjataan myös itsearviointiin. Kurssi-arvosanaan vaikuttavat kirjalliset ja suulliset työt sekä aktiivinen osallistuminen opetukseen. Kaikki kurssit arvioidaan numeroarvosanoin.

pakolliset kurssit 1-6, syventäviä 7-11

erityistapauksissa voidaan kursseja suorittaa itsenäisesti (ei kurssia 4)

huom.1: Äidinkielen yo-koetta ei suositella kirjoitettavaksi kolmannen lukuvuoden syksyllä

huom.2: Kurssityöt voivat vaihdella tai muuttua (esimerkkejä luetellaan kunkin kurssin kohdalla)

Ä1 (pakollinen)

Kieli, tekstit ja vuorovaikutus

- syvennetään tekstikäsitystä ja opitaan tarkastelemaan monenlaisia tekstejä entistä tietoisempaa tulkintaa ohjaavista seikoista
- opitaan tunnistamaan eri tekstilajeja ja tekstityyppejä; opitaan tarkastelemaan erilaisia viestintäympäristöjä ja omaa viestijäkuvaa
- keskeiset sisällöt: erilaisten tekstien kielen ja sisällön havainnointi; tekstien referointi; tekstin tulkinta; oman viestijäkuvan ja viestintäympäristöjen arviointi; tekstilajit ja tekstityypit; kielenhuollon perusasioita ja peruskielioppia
- kurssin työt: referaatti, kirjallisuuskeskustelu (kimpakkirja), esseaine, kirjallisuusaiheinen puheenvuoro (kirjaesitelmä) ja tekstiopin sekä kielenhuollon koe

Ä12 (pakollinen)

Tekstien rakenteita ja merkityksiä

- harjoitellaan erittelemään tekstien kieltä, rakenteita ja merkityksiä sekä näkemään tekstin yhteyden kontekstiin ja muihin teksteihin
- syvennetään tekstilajituntemusta ja opitaan laatimaan puhtuttuja ja kirjoitettuja asiatekstejä; opitaan tiedonhankintastrategioita ja lähdekritiikkiä
- opitaan ja harjoitellaan tekstitaidon kokeen perusasioita ja vastaustekniikkaa
- keskeiset sisällöt: asiatekstin tekstilajit, tekstin rakenne ja jäsentely, tekstin ideointi, suunnittelu, jäsentely ja otsikointi; informatiivisen puheenvuoron rakentaminen; kuva-aineiston erittely ja tulkinta; tekstitaidon koe
- kurssin työt: kuvaessee, vertaileva kirjallisuusessee, tekstitaidon koe, elokuvapuheenvuoro, kielenhuoltokoe

Ä13 (pakollinen)

Kirjallisuuden keinoja ja tulkintaa

- opitaan ymmärtämään kielen kuvallisuutta ja monitulkintaisuutta; syvennetään tietoa kirjallisuudenlajeista ja niiden ominaispiirteistä
- kehitetään fiktiivisten tekstien analyysoijina; opitaan perustelemään omaa tulkintaa teksteistä sekä suullisesti että kirjallisesti
- harjaannutaan käyttämään kurssilla havainnoituja kielen

keinoja tarkoituksenmukaisesti omassa ilmaisussa

keskeiset sisällöt: kaunokirjallisuuden päälatjat (proosa, lyriikka ja draama); kaunokirjallisen tekstin erittely ja tulkinta; kerrontatekniset keinot ja päälatjan mukainen, tarpeellinen käsitteistö

kurssin työt: novellianalyysi/-essee, tekstitaidon koe, näytelmätyö, runo- tai novellikokeelmatyö, oma kaunokirjallinen teksti

Ä14 (pakollinen)

Tekstit ja vaikuttaminen

- syvennetään medialukutaitoja; osataan niin kirjoittajan kuin puhujankin roolissa perustella monipuolisesti näkemyksiä; osataan tarkastella kirjallisuuden yhteiskunnallista vaikutusta
- keskeiset sisällöt: mielipidetekstit - suoran ja epäsuoran vaikuttamisen keinot; vaikuttamaan pyrkivät tekstit; kantaa ottavat puheenvuorot, keskustelut ja väittelyt; viestijän vastuu; mediavalinnat ja verkkoetiikka
- kurssin työt: ryhmäväittely, aineistopohjainen mielipideessee, kirjallisuuspaneeli, kirja-arvostelu, tekstitaidon koe, mediaryhmatyö

Ä15 (pakollinen)

Teksti, tyyli ja konteksti

- opitaan tarkastelemaan niin fiktiivisiä tekstejä kuin asiatekstejäkin niiden kulttuurikontekstissa (muut taiteet, muut kirjallisuuden tyylikaudet jne.) suhteessa muihin teksteihin; tiedostetaan hyvän asiatyylin perusteista sekä kehitetään omaa ilmaisutapaa ja kirjallista tyyliä
- keskeiset sisällöt: kulttuurinen konteksti – eri aikakausia ja tyyliä edustavia kaunokirjallisia ja muita tekstejä erityisesti kulttuurisen kontekstin näkökulmasta; tekstin tarkastelu ihmis- ja maailmankuvan, arvo- ja aatemaailman ilmentäjinä sekä oman aikansa että nykyajan kontekstissa; tyylin vaikutus tekstiin
- kurssin työt: kirjallisuusessee, tyylinhuoltokoe, kirjallisuuspaneeli, otsikkoessee, tekstitaidon koe, tyyliuunta-artikkeli/-esitelmä

Ä16 (pakollinen)

Kieli, kirjallisuus ja identiteetti

- opitaan tuntemaan suomen kielen kehityksen vaiheita ja ymmärtämään eurooppalaisten kieli- ja kulttuurikontaktien vaikutus suomalaisen kulttuurin muotoutumiseen ja jatkuvaan muutokseen; tunnetaan suomalaisen kirjallisuuden keskeisiä teoksia ja teemoja; osataan arvioida suomalaisen kirjallisuuden merkitystä oman kulttuurin näkökulmasta kulttuurin ja yksilöllisen identiteetin rakentajana ja myös purkajana

- keskeiset sisällöt: kulttuurinen konteksti – kielen ja kirjallisuuden merkitys kansallisen identiteetin rakentajana; suomen kielen muotoutuminen ja muuttuminen kansainvälisyssä ympäristössä; kielenohjailun periaatteita opiskelijan kielenkäytön näkökulmasta
- kurssin työt: tekstitaidon koe ja esseeaine, kirjallisuusportfolio, kirjallisuuspaneeli

Ä17 (valtakunnallinen syventävä)

Puheviestinnän taitojen syventäminen

- syvennetään tietoja vuorovaikutuksen luonteesta, ominaispiirteistä ja puhe-kulttuurista; pohditaan esiintymisjännitystä, ryhmärooleja ja statusilmaisuja, harjoitellaan esiintymistaitoja ja ryhmässä toimimisen taitoja
- analysoidaan puhutun kielen tekstilajeja; opitaan tunnistamaan niiden rakenteita sekä luotettavuuteen ja vaikuttavuuteen liittyviä tekijöitä
- keskeiset sisällöt: verbaalinen ja nonverbaalinen viestintä; esiintymisen, neuvottelujen, kokousten ja erilaisten keskustelujen ominaispiirteet ja menettelytavat; esiintymis- ja ryhmätaitojen harjoittelua erilaisissa vuorovaikutustilanteissa; puheviestinnän kulttuuriset piirteet ja suomalainen puhe-kulttuuri
- kurssin työt: suullisia viestintätehtäviä sekä yksin että ryhmässä; tuntitehtäviä

Ä18 (valtakunnallinen syventävä)

Tekstitaitojen syventäminen

- vahvistetaan taitoa lukea analyttisesti ja kriittisesti erilaisia tekstejä: taitoa eritellä, tulkita ja arvioida erilaisia tekstejä; varmennetaan taitoa kirjoittaa sisällöltään, rakenteeltaan ja tyylliltään ehjää ja johdonmukaista tekstiä; syvennetään ylioppilaskirjoituksissa vaadittavia taitoja, erityisesti kirjallisen ilmaisun taitoa: kykyä ymmärtää ja tulkita lukemaansa
- keskeiset sisällöt: tekstityypit ja -lajit; tekstianalyysi ja siinä tarvittavat käsitteet; tekstin rakentaminen: suunnittelu, näkökulman valinta, jäsentely, muokkaaminen, tyylin hionta, otsikointi ja ulkoasun viimeistely; kielenhuolto
- kurssin työt: tekstitaidon kokeita

Ä19 (valtakunnallinen syventävä)

Kirjoittaminen ja nykykulttuuri

- käsitellään keskustellen ja kirjoittaen ajankohtaisia kielen, kirjallisuuden ja viestinnän teemoja; opitaan arvioimaan ja arvottamaan ajankohtaisia tekstejä eettisin perustein ja näkemään niiden merkityksen osana yhteiskunnallista keskustelua; löydetään nykykirjallisuudesta itseä kiinnostavia tekstejä ja osallistutaan niistä käytävään keskusteluun
- kurssin sisällöt: nykykirjallisuutta ja sen ilmiöitä; ajankohtaisia suullisia ja kirjallisia puheenvuoroja kieltä ja kulttuuria käsittelevistä aiheista; mediatekstien ajankohtaisaiheiden,

ilmaisukeinojen ja vaikutusten tarkastelua; osallistumista lukija- ja kirjoittajayhteisöön

- kurssin työt: kirjallisuusseesee, esseekokeita

Ä10 (soveltava)

Elokuvakurssi

- syvennetään audiovisuaalisen kulttuurin medialukutaitoa; tutustutaan audiovisuaalisen kerronnan keinoihin; tutustutaan audiovisuaalisen kulttuurin historiaan; valmistetaan oma audiovisuaalinen tuotos
- keskeiset sisällöt: audiovisuaalisen kulttuurin historia ensimmäisistä liikkuvista kuvista musiikkivideoihin; kuvallisen ja audiovisuaalisen kerronnan keinoja: esimerkiksi kuvakulma, kuvakoko, kameranliike, rajausta, sommittelu, rytmi, montaasi; audiovisuaalisen tekstin valmistamisen vaiheet: synopsis, kuvakäsikirjoitus, kuvaaminen, editointi; oma lyhytelokuva tai musiikkivideo; elokuvanäytöksen järjestäminen
- kurssin työt: kuvausharjoituksia, synopsis, kuvakäsikirjoitus, lyhytelokuva

Ä11 (soveltava)

Luova kirjoittaminen

- tutustutaan erilaisiin luovan kirjoittamisen lajeihin ja keinoihin; opitaan arvioimaan sekä omia että muiden kaunokirjallisia tekstejä ja pystytään hiomaan omia tekstejä annetun palautteen pohjalta; uskalletaan kokeilla erilaisia tyytejä
- kurssin sisällöt: erilaisia luovan kirjoittamisen lajeja, esimerkiksi kuvausta, dialogia, kohtausta ja pastissia; kirjoitetaan useita erilaisia tekstejä ja hiotaan niitä; osallistutaan ryhmässä kirjoittajayhteisöön, jossa annetaan palautetta ja keskustellaan teksteistä
- kurssin työt: Sovitaan kurssin alussa

RUOTSIN KIELI

Tavoitteet

- antaa valmiudet ymmärtää ja käyttää suullisesti ja kirjallisesti ruotsin kieltä
- kehittää kaikkia kielitaidon osa-alueita
- motivoida ja tukea omaehtoista kielen opiskelua
- antaa tietoa Pohjoismaista, niiden elinoloista, kulttuurista ja yhteistyöstä
- rohkaista opiskelijoita vastaamaan kansainvälistymisen haasteisiin

A-RUOTSI

Suoritusohjeet ja arviointi

pakollisia kursseja 1-6, syventäviä 7-10
pakolliset kurssit on tarkoitettu suoritettaviksi numerjärjestyksessä
syventävä 10 kurssi (starttikurssi) on heti lukion alussa; syventävä 9 kurssi (abikurssi) heti abivuoden alussa
mahdollisista itsenäisistä suorituksista on sovittava opettajan kanssa
kurssikoe
kurssit arvostellaan numeroarvosanoin

RUA1 (pakollinen)

- Arkielämää Pohjoismaissa
- jokapäiväinen elämä ja henkilökohtainen kanssakäyminen

RUA2 (pakollinen)

- Ihmiset ympärillämme
- ihmisuhteet, erilaisuus, ihmisen hyvinvointiin liittyvät asiat

RUA3 (pakollinen)

Suomi-osa Pohjolaa ja Eurooppaa

- Suomi, suomenruotsalaiset ja heidän kulttuurinsa
- olojen vertailu muihin Pohjoismaihin ja Eurooppaan
- maamme kaksikielisyys ja monikulttuurisuus
- Helsinki asuinympäristönä ja sen tarjoamat kulttuuripalvelut

RUA4 (pakollinen)

Elinympäristömme

- Luonto, ympäristö, tekniikka ja viestintä

RUA5 (pakollinen)

Opiskelu ja työ

- työ, elinkeinot, opiskelu sekä palvelutilanteet yhteiskunnassamme

RUA6 (pakollinen)

Kulttuuri ja sen tekijöitä

- kulttuurin laaja-alainen käsittely

RUA7 (valtakunnallinen syventävä)

Puhu ja ymmärrä paremmin

- kurssilla harjoitetaan puheviestinnän strategioita ja suullisen kielen käyttöä eri tilanteissa A-ruotsin osaamiselle asetettujen tavoitteiden mukaisesti

- puhumisen harjoittelun aiheina ovat ajankohtaiset tapahtumat ja muiden kurssien aihepiirit. Puhumista harjoitellaan kyseisiin aiheisiin liittyvien eritasoisten tekstien ja puheen ymmärtämistä harjoittavan materiaalin avulla.
- opetusmuotoina pari- ja ryhmäkeskustelut, roolileikit, väitelyt, puheet, esitelmät ym. suullisen viestinnän keinot
- kurssilla pidetään suullista kielitaitoa mittaava koe
- kurssi arvioidaan 4-10 (suullisen kielitaidon koe on osa kurssisuoritusta)

RUA8 (valtakunnallinen syventävä)

Tiede, talous ja tekniikka

- eri tieteenalat, tekniikan saavutukset ja yrityselmä

RUA9 (syventävä)

Abikurssi

- harjoituttaa kaikkia kielitaidon osa-alueita
- kertaa kielioppirakenteet

Pakolliset kurssit sisältävät uusien rakenteiden ja aikaisemmin opittujen kertaamisen lisäksi suullisen ja kirjallisen ilmaisen sekä tekstin ja kuullun ymmärtämisen harjoittelua

Syventävät kurssit sisältävät rakenteiden kertausta, kuunteleharjoituksia, kirjoitelmia, tekstinymmärtämistä ja referaattien laatimista

B-RUOTSI

Suoritusohjeet ja arviointi

- pakollisia kurssit 1-5, syventäviä 6-9
- kurssit arvostellaan numeroarvosanoin
- arvosana määräytyy kurssin päättökokeen, esitelmien ja projektitöiden perusteella kurssin alussa sovittavalla tavalla
- suullisten esitelmien ja kirjallisten töiden tulee olla tehtyjä ennen kurssisuorituksen hyväksymistä
- kurseissa kurssikoe
- kurssit arvostellaan numeroarvosanoin

RUB1 (pakollinen)

Koulu ja vapaa-aika

- nuorten elämä: ystävyys, koulu ja vapaa-aika
- rakenteet: substantiivit, verbit, sanajärjestys

RUB2 (pakollinen)

Arkielämää Pohjoismaissa

- nuorten elämä (opiskelu, työ, harrastukset, palvelut, vapaa-aika), erilaiset elämäntyyli ja elämäntilanne (extreme-lajit, tietokone, maalla asuminen)

- Tukholma, palvelutilanteet, vaatteet, ruumiinosat, ulkonäkö, nuorten asuminen Pohjoismaissa ja omaan kotiin muuttaminen
- hyvinvointi ja turvallisuus
- viestintä- ja mediaosaaminen
- rakenteet: adjektiivit, adverbit, lukusanat, keskeiset pronominit

RUB3 (pakollinen)

Suomi, Pohjoismaat ja Eurooppa

- kotimaaa, suomenruotsalaisuus, vertailu muihin Pohjoismaihin sekä Suomi pohjoismaisena valtiona Euroopassa
- kulttuuri-identiteetti ja kulttuurien tuntemus
- rakenteet: substantiivien määräysmuodot, verbioppi, eri pronominit

RUB4 (pakollinen)

Elämää yhdessä ja erikseen

- elämänarvot, ihmissuhteet, sukupuolten ja ikäryhmien kohtaaminen opiskelussa ja työssä sekä ajankohtaiset yhteiskunnalliset ilmiöt
- rakenteet: pronomineja, verbioppia (mm. partisiiipin preens, konditionaali)

RUB5 (pakollinen)

Elinympäristömme

- luonto, muuttuva elin- ja työympäristö sekä joukkoviestimet
- kestävä kehitys, teknologia ja yhteiskunta, viestintä- ja mediaosaaminen
- käsitellään oppikirjan osiot 1-3 (4-6 abikurssilla)
- rakenteet: passiivit, partisiiipit, pronominit, vahvat verbit jne.

RUB6 (valtakunnallinen syventävä)

Puhu ja ymmärrä paremmin

- kurssilla harjoitetaan erilaisia puhetilanteita ja suullisen kielen käyttöä oppimäärälle asetettujen tavoitteiden mukaisesti
- puhumisen harjoittelun aiheina ovat ajankohtaiset pohjoismaiset tapahtumat ja muiden kurssien aihepiirit
- kurssi vankentaa myös jokapäiväisen elämän kielenkäyttötilanteissa tarvittavaa suullista kielitaitoa
- puhumista harjoitellaan kyseisiin aiheisiin liittyvien tekstien ja puheen ymmärtämistä harjoittavien materiaalien avulla
- kurssilla pidetään suullista kielitaitoa mittaava koe
- kurssi arvioidaan 4-10 (suullisen kielitaidon koe on osa kurssisuoritusta)

RUB7 (valtakunnallinen syventävä)

Yhteinen maailma ja kansainvälistyminen

- opiskelu, työelämä, armeija, kehitysmaiden ongelmat, yhteiskunta ja päätöksentekoon osallistuminen
- kansainvälinen vaikuttaminen ja vastuu

RUB8 (syventävä)

Starttikurssi

kurssi on tarkoitettu oppilaille, jotka haluavat tietojen täydennystä tai unohtuneen kertausta ennen varsinaisten lukio-kurssien alkua

RUB9 (syventävä)

Abikurssi

- käsitellään RUB 5:n oppikirjan osiot 4-6
- kerrataan kahden edellisen vuoden rakenteet ja harjoitteluun yo-kirjoitusten kaikkia osa-alueita

Pakolliset kurssit sisältävät uusia rakenteita ja aikaisemmin opitun kertaamista. Lisäksi niihin kuuluu suullisen ja kirjallisen ilmaisan sekä tekstin ja kuullun ymmärtämisen harjoittelua

Syventävät kurssit sisältävät rakenteiden kertausta, kuunteluharjoituksia, kirjoitelmia, tekstien ymmärtämisharjoituksia sekä tiivistelmien tekoa.

ENGLANNIN KIELI

Tavoitteet

- opiskelija:
  - selviytyy englannin kielellä erilaisissa tilanteissa aktiivisenä kielen taitajana
  - pystyy itsenäisesti hankkimaan ja laajentamaan tietoaan kielialueen maista, kansoista, kulttuureista ja asennoituu ennakkoluulottomasti eri kulttuureihin ja niiden edustajiin
  - osaa käyttää englannin kielelle ja kulttuurille ominaisia viestintätapoja, saa mielekkäitä englannin kielen käyttökokemuksia ja elämyksiä sekä tiedollisia haasteita
  - kehittää arviointikykyään ja oppii ottamaan vastuun omasta opiskelustaan
  - opiskelun päättövaiheessa saavuttaa kielitaidon kuvausasteikon tason B2.1 sekä kuullun ymmärtämisessä, puhumisessa, luetun ymmärtämisessä että kirjoittamisessa.

Työtävät

- englannin kursseilla harjoitetaan vuorovaikutteista ja itseopiskelua sekä pari- ja ryhmätyöskentelyä
- tietokoneita ja internetiä käytetään mahdollisuuksien mukaan

Suoritusohjeet ja arviointi

- pakollisia kurssit 1-6, syventäviä 7-10
- pakolliset suoritetaan numerorjestyksessä
- syventäviä kurssi 10 ensimmäisen pakollisen kurssin jälkeen; kurssit 7 ja 9 ennen yo-kirjoituksia
- syventävä kurssi 8 suositellaan suoritettavaksi toisen opiskeluvuoden aikana
- kurssien arvioinnin pohjana on jatkuva opiskelu ja sen seuranta sekä suoritettut testit
- kurssien tarkemmat arviointiperusteet esitellään erikseen kunkin kurssin alkaessa
- mahdollisista itsenäisistä suorituksista on sovitettava erikseen opettajan ja rehtorin kanssa
- kurseissa 1-6 kurssikoe ja numeroarviointi
- kurseissa 7 ja 9 tuntikoikeita eri osa-alueista, tarvittaessa kurssikoe; numeroarviointi
- kurssi 8, suullinen koe koeviikolla; numeroarviointi
- kurssi 10, tuntikoikeita eri osa-alueista, ei kurssikoetta; suoritusmerkintä

ENA1 (pakollinen)

Nuori ja hänen maailmansa

- kurssilla perehdytään nuorten maailmaan kodin, harrastusten ja kansainvälistymisen näkökulmasta
- opitaan "small talkia", tapakulttuuria, kirjoittamista ja kuuntelua
- rakenteet: aikamuodot, ehtolauseet, jälkikysymys, pronominnejä

ENA2 (pakollinen)

Viestintä ja vapaa-aika

- kurssilla tutustutaan erilaisiin harrastuksiin ja niiden edustajiin sekä matkailuun
- opitaan dialogeja ja kertomista, selostusten kirjoittamista, referointia
- kuunteluvalmuuksia parannetaan ja rakenteiden hallintaa lisätään
- rakenteet: apuverbit, passiivi, sanajärjestys, it,
- there

ENA3 (pakollinen)

Opiskelu ja työ

- kurssilla tutustutaan koulu- ja opiskeluasioihin sekä työelämään
- kirjoitetaan mm. hakemuksia, selostuksia, yleisönosastokirjeitä sekä harjoitellaan puhumista ja kuuntelua
- rakenteet: adjektiivit, adverbit, epäsuora kerronta, kansallisuussanat, relatiivipronomini

ENA4 (pakollinen)

Yhteiskunta ja ympäröivä maailma

- kurssin aiheena on nuoren oman lähiyhteiskunnan lisäksi myös toisenlaiset kulttuurit
- harjoitellaan kantaa ottavia aineita, referointia ja kuuntelua sekä omien mielipiteiden ilmaisemista suullisesti
- rakenteet: infinitiivi, ing -muoto, that -lause, indefiniittipronominin

ENA5 (pakollinen)

Kulttuuri

- kurssilla tutustutaan monipuolisesti eri kulttuurimuotoihin (kirjallisuus, elokuvat, teatteri, musiikki, muut taiteet)
- kurssin aikana opiskelija lukee englanninkielisen kirjan ja pitää siitä suullisen esitelmän, kirjoittaa laajempia tuotoksia valitsemiltaan kulttuurin osa-alueilta
- rakenteet: konjunktiot, välimerkit ja isot alkukirjaimet, prepositioiden yleiskäyttö, fraasiverbit

ENA6 (pakollinen)

Talous, tiede, tekniikka

- kurssilla tutustutaan tieteen, teknologian ja talouden saavutuksiin
- opiskelussa keskitytään sanaston lisäämiseen ja sen käyttämiseen suullisesti ja kirjallisesti sekä tehdään vaativampia tekstinymmärrystehtäviä
- rakenteet: substantiivit, artikkelit, paljoussanat, numeraalit

ENA7 (valtakunnallinen syventävä)

Luonto ja kestävä kehitys

- kurssilla perehdytään ympäristökysymyksiin lukemalla pidempiä autenttisia tekstejä
- harjoitellaan erityisesti vaativampien tekstien ymmärtämistä, kirjoitetaan aineita, referaatteja, käännöksiä ja kannanottoja teksteihin perustuen
- kurssiin sisältyy myös suullista harjoitusta
- rakenteet: verbiopin kertausta

ENA8 (valtakunnallinen syventävä)

Puhu ja ymmärrä paremmin

- kurssilla harjoitetaan puheviestinnän strategioita ja suullisen kielen käyttöä eri tilanteissa englannin osaamiselle asetettujen tavoitteiden mukaisesti
- puhumisen harjoittelun aiheina ovat ajankohtaiset tapahtumat ja muiden kurssien aihepiirit. Puhumista harjoitellaan kyseisiin aiheisiin liittyvien eritasoisten tekstien ja puheen ymmärtämistä harjoittavien materiaalien avulla

- opetusmuotoina ääntämisharjoitukset, pari- ja ryhmäkeskustelut, roolileikit, väittely, puheet, esitelmät ym. suullisen viestinnän keinot

ENA9 (koulukohtainen syventävä)

Abikurssi

- kurssin aiheena yleismaailmalliset kehityslinjat, ajankohtaiset tapahtumat ja erilaiset maailmankuvat
- kurssi valmentaa opiskelijaa yo-koetta varten
- kurssilla tehdään tekstin ymmärtämistä, rakenteita, kuuntelua, opiskellaan lisäsanastoa, kirjoitetaan aineita ja referaatteja ym. osittain opiskelijan oman ohjelman mukaisesti eriyttäen

ENA10 (koulukohtainen syventävä)

Perusopintoja tukeva kurssi

- tarkoitettu kaikille ensimmäisellä pakollisella kurssilla tyydyttävästi tai heikosti menestyneille
- kurssilla kerrataan ja lisätään perussanastoa, vahvistetaan perusrakenteita, harjoitellaan kuuntelemista, kirjoittamista ja referointia

RANSKAN KIELI

A-RANSKA

Tavoitteet

- antaa opiskelijalle hyvä ranskankielinen pohja, jonka avulla hän pystyy edelleen kehittämään kielen taitojaan haluamallaan alalla
- kieli hallitaan niin hyvin, että opiskelija pystyy ymmärtämään vaikeahkoa ranskankielistä tekstiä ja seuraamaan aihepiiriltään arkielämää vaativampaa ranskankielistä keskustelua
- luoda mahdollisimman hyvä valmius ilmaista itseään ranskaksi
- lisätä ranskankielisen kulttuurin ja yhteiskuntaelämän tuntemusta ja ymmärtämistä

Suoritusohjeet ja arviointi

- 1. vuosi: kurssit 1-3 (pakollisia)
- 2. vuosi: kurssit 4-5 (pakollisia) joko syventävä kurssi 7 tai 8
- 3. vuosi: kurssi 6 (pakollinen) ja syventävä 9
- kurssit arvioidaan numeroarvosanoin
- arvosana määräytyy loppukokeen ja tuntiosaamisen, kirjoitelmien ja esitysten perusteella

RAA1 (pakollinen)

Nuori ja hänen maailmansa

- kerrotaan itsestään ja harrastuksistaan
- kerrataan peruskoulussa opittuja rakenteita eli aikamuodot ja pronomini; uutena futur antérieur

RAA2 (pakollinen)

Viestintä ja vapaa-aika

- nuorten vapaa-aikaan liittyvät asiat esim. urheilu, erilaiset harrastukset, tietokoneet, autoilu ja ostoksilla käynti
- rakenteet: relatiivipronominin ja subjunktiivi

RAA3 (pakollinen)

Opiskelu ja työ

- tutustutaan Ranskan koulujärjestelmään, opitaan kertoamaan suomalaisesta koulusta ja tutustutaan työelämän eri puoliin
- rakenteet: passiivi, suora- ja epäsuora kysymyslause ja aika-muotojen vastaavuus

RAA4 (pakollinen)

Yhteiskunta ja ympäröivä maailma

- tutustutaan ranskankielisiin maihin (la Francophonie) ja niistä suullinen esitys
- käsitellään yhteiskunnallisia tekstejä
- aikailmaukset, indefiniittipronomineja, possessiivisuus, indefiniittirakenteet

RAA5 (pakollinen)

Kulttuuri

- tutustutaan oppilaan valinnan mukaan ranskankielisen kulttuurin eri osa-alueisiin; kukin oppilas laatii laajahkon tuotoksen ja esittää sen
- passé simple, partiisiipin perfektin taipuminen, artikkelit, adjektiviit

RAA6 (pakollinen)

Tiede, talous ja tekniikka

- käsitellään aiheeseen liittyviä tekstejä
- syvennetään verbioppia

RAA8 (valtakunnallinen syventävä)

Puhu ja ymmärrä paremmin

- kurssilla harjoitetaan puheviestinnän strategioita ja suullisen kielen käyttöä eri tilanteissa ranskan osaamiselle asetettujen tavoitteiden mukaisesti
- puhumisen harjoittelun aiheina ovat ajankohtaiset tapahtumat ja muiden kurssien aihepiirit
- puhumista harjoitellaan kyseisiin aiheisiin liittyvien eritasoisten tekstien ja puheen ymmärtämistä harjoittavien materiaalien avulla
- opetusmuotoina pari- ja ryhmäkeskustelut, roolileikit, väitelyt, puheet, esitelmät ym. suullisen viestinnän keinot

RAA9 (koulukohtainen syventävä)

Abikurssi

- erilaisia ylioppilaskirjoituksiin valmentavia tekstejä ja pronomien kertausta

B2- JA B3-RANSKA

Tavoitteet

- antaa opiskelijalle riittävän hyvän ranskan kielen ja kulttuurin tuntemus niin, että hän selviytyy jokapäiväisen elämän viestintätehtävissä ja tilanteissa sekä pystyy omatoimisesti koulun jälkeen kehittämään kielitaitoaan

Suoritusohjeet ja arviointi

- B3-ranskan lukio-opiskelu alkaa kahdella ensimmäisen vuoden alkuun sijoituvalla yläasteen ranskan B2-kieli oppimäärää vastaavalla johdantokurssilla, jotka niveltävät lukiossa jatkuvan B2-ranskan ensimmäiseen kurssiin
- B3-ranskan oppimäärä 8-9 kurssia koostuu kahdesta johdantokurssista ja seitsemästä B2-ranskan kurssista
- kurssit suoritetaan numerojärjestyksessä
- kurssit arvostellaan numeroarvosanoineen, johdantokurssissa pääpaino on suullisella osaamisella. Muiden kurssien kohdalla arvosana määräytyy kurssin loppukokeen ja tuntiossaamisen, kirjoittelun ja esitysten perusteella
- opetusmateriaali perustuu siihen, että aluksi tulee runsaasti rakenteita, joita kerrataan jatkuvasti seuraavien kurssien aikana, joten vaikeahkon alun jälkeen alkaa varmasti tuntua helpommalta, joten Bon courage!

RAB31 (valtakunnallinen syventävä)

Hyvää päivää, hauska tutustua

- opetellaan ääntämään ja toimimaan arkielämän perustilanteissa
- opiskelija oppii kertomaan suullisesti itsestään ja perheestään
- rakenteista opitaan pronomineja, lukusanat, genetiivi, ver-

bejä ja aikamuodoista I-verbien passé composé eli perfekti

RAB32 (valtakunnallinen syventävä)

Näin asiat hoituvat

- opiskelija oppii kertomaan elinympäristöstään
- lisäksi aiheina ovat ostosten teko, matkustaminen, ravintolassa tilaaminen
- opitaan lisää verbejä ja niiden perfektimuoto, persoonapronominien muodot ja adjektiivien muotoja

RAB23/RAB33 (valtakunnallinen syventävä)

Vapaa-aika ja harrastukset

- vankennetaan ja kerrataan aikaisemmin opittua
- kerrotaan suullisesti omasta itsestään, harrastuksista, ammattihaaveista jne.
- rakenteista perfekti ja imperfekti ja niiden käyttö, ja pronomineja

RAB24/RAB34 (valtakunnallinen syventävä)

Meillä ja muualla

- tutustutaan eri ranskankielisiin maihin ja käsitellään lomanviettoa sekä Suomessa että muualla
- rakenteista futuuri, konditionaali, pluskvamperfekti ja relatiivipronomineja

RAB25/RAB35 (valtakunnallinen syventävä)

Ennen ja nyt

- käsitellään terveyteen ja hyvinvointiin liittyviä asioita
- vertaillaan elämää ennen ja nyt; lyhyt katsaus Ranskan historiaan
- subjunktiivi, lisää relatiivipronomineja

RAB26/RAB36 (valtakunnallinen syventävä)

Opiskelu ja tulevaisuudsuunnitelmat

- aiheina Ranskan koulujärjestelmä ja tutustutaan erilaisiin ammatteihin
- työpaikkahaastattelu
- passiivi ja sen vastineet, epäsuora kysymys

RAB27/RAB37 (valtakunnallinen syventävä)

Kulttuuri

- käsitellään eri kulttuurialueisiin liittyviä tekstejä
- passé simple, indefiniitipronomineja, lauseen vastikkeet

RAB28/RAB38 (valtakunnallinen syventävä)

Yhteinen maapallomme

- yhteiskunnallisia tekstejä
- syventävää verbioppia

RAB29/RAB39 (valtakunnallinen syventävä)

Tiede ja tekniikka

- aiheisiin liittyviä tekstejä ja autenttista materiaalia
- kerrataan rakenteita erityisesti pronomineja

RAB210/RAB310 (soveltava)

Puhu ja ymmärrä paremmin

- kurssilla harjoitetaan puheviestinnän strategioita ja suullisen kielen käyttöä eri tilanteissa ranskan osaamiselle asetettujen tavoitteiden mukaisesti
- puhumisen harjoittelun aiheina ovat ajankohtaiset tapahtumat ja muiden kurssien aihepiirit. Puhumista harjoitellaan kyseisiin aiheisiin liittyvien eritasoisten tekstien ja puheen ymmärtämistä harjoittavien materiaalien avulla
- opetusmuotoina pari. Ja ryhmäkeskustelut, roolileikit, väitelyt, puheet, esitelmät ym. suullisviestinnän keinot
- voidaan toteuttaa yhdessä a-kielen kanssa.

SAKSAN KIELI

A-SAKSA

Tavoitteet

- Opetuksen tavoitteena on, että opiskelija
- omaksuu tietoa saksankielisestä kielialueesta, sen asukkaista ja elintavoista
- osaa viestiä luontevasti saksaksi erilaisissa tilanteissa sekä suullisesti että kirjallisesti
- pystyy ymmärtämään vaativahkoakin tekstiä ja puhetta
- motivoituu omaehtoiseen kielen opiskeluun ja omaksuu positiivisen asenteen saksankieliseen kulttuuriin ja sen edustajiin
- saavuttaa lukion päättövaiheessa kielitaidon kuvausasteikon tason B1.1-B1.2 kaikilla kielitaidon osa-alueilla

Suoritusohjeet ja arviointi

- kurssit 1-9 tulee suorittaa seuraavasti:
- 1.vuosi: kurssit 1-3 (pakollisia)
- 2.vuosi: kurssit 4-5 (pakollisia) ja 7 (syventävä) + 8 (syventävä)
- 3.vuosi: kurssit 6 (pakollinen) ja 9 (syventävä)
- saksan pitkän oppimäärän ylioppilaskoe perustuu pakolli-

siin ja syventäviin kursseihin

- kurssit arvioidaan numeroarvosanoin
- arvioinnissa otetaan huomioon kielitaidon kaikki osa-alueet kurssikuvausten painotusten mukaisesti

SAA1 (pakollinen)

Nuori ja hänen maailmansa

- kurssi on luonteeltaan niveltävä ja sen aikana perehdytään lukion työtapoihin ja kerrataan peruskoulussa opittua sanastoa ja rakenteita
- kurssilla harjoitellaan arkipäivän puhetilanteita ja tutustutaan saksalaisten nuorten elämäntapaan ja elinympäristöön

SAA2 (pakollinen)

Viestintä ja vapaa-aika

- kurssin teemoina ovat tiedonvälitys ja nuorisokulttuuri
- saksankielisen kielialueen tuntemusta laajennetaan opiskelemalla perustietoja Itävallasta ja Sveitsistä
- harjoitellaan vaativampia puheviestinnän taitoja sekä kirjoitelman laadintaa
- kielipista sanajärjestys, sijamuotoja, verbiopin kertausta, lauseenvastikkeet

SAA3 (pakollinen)

Opiskelu ja työ

- kurssilla opitaan kertomaan koulunkäynnistä, opiskelusta ja omista tulevaisuudensuunnitelmista. Harjoitellaan vaativampia kuullunymmärtämistehtäviä
- kielipista sijamuotojen kertausta, adjektiivin taiputus, järjestysluvat ja pronominit

SAA4 (pakollinen)

Yhteiskunta ja ympäröivä maailma

- kurssilla syvennytään yhteiskunnallisiin, maantieteellisiin ja ekologisiin teemoihin. Harjoitellaan erityisesti tiivistelmän laadintaa
- kielipista konditionaali ja konjunktiivi, sukusäännöt ja artikkelin käyttö, maantieteelliset nimet

SAA5 (pakollinen)

Kulttuuri

- kurssin aikana tutustutaan mahdollisimman monipuolisesti saksalaisen kulttuurin eri osa-alueisiin
- kurssilla luetaan saksankielinen kaunokirjallinen teos, joka esitellään suullisesti tai kirjallisesti
- kielipista partisiipit, adjektiivin taiputuksen ja sanajärjestyksen kertausta, substantivoituid adjektiivit, rektioita

SAA6 (pakollinen)

Tiede, talous ja tekniikka

- kurssilla painotetaan ymmärtämisvalmiuksien lisäämistä aiempaa vaativamman kieliaineksen avulla
- aihepiireinä ovat tiede, talous ja tekniikka
- tutustutaan saksankielisiin julkaisuihin, myös Internetissä
- kielipista vahvojen verbiin kertaus, kaksoisinfinitiivi, pronomineja, passiivi, imperatiivi

SAA7 (valtakunnallinen syventävä)

Luonto ja kestävä kehitys

- Tarjotaan parillisina vuosina (lukuvuonna 2014-15)
- kurssilla keskitytään ajankohtaisiin globaaleihin ilmiöihin, kuten ympäristön saastuminen ja pakolaiskysymykset
- kerrataan aiemmin opittua kielipiippa
- pyritään kielitaidon monipuoliseen kehittämiseen

SAA8 (valtakunnallinen syventävä)

Puhu ja ymmärrä paremmin

- Tarjotaan parittomina vuosina (lukuvuonna 2013-14)
- kurssilla harjoitetaan ääntämistä, puheviestinnän strategioita ja suullisen kielen käyttöä eri tilanteissa saksan osaamiselle asetettujen tavoitteiden mukaisesti
- perehdytään suomalaisen ja saksalaisen viestintäkulttuurin eroihin
- aiheina ovat ajankohtaiset tapahtumat ja muiden kurssien aihepiirit. Puhumista harjoitellaan kyseisiin aiheeseen liittyvien eritasoisten tekstien ja puheen ymmärtämistä harjoittavien materiaalien avulla
- opetusmuotoina pari- ja ryhmäkeskustelut, roolileikit, väitelyt, puheet, esitelmät ym. suullisen viestinnän keinot
- kurssikokeena on suullinen koe

SAA9 (koulukohtainen syventävä)

Yhteinen maailma ja kansainvälistyminen

- kurssin aiheina yleismaailmalliset kehityslinjat, ajankohtaiset tapahtumat ja erilaiset maailmankuvat
- valmistaudutaan ylioppilaskirjoituksiin monipuolisten harjoitusten avulla: tehdään tekstin ymmärtämisä, rakenteita, kuunteluita, opiskellaan lisäsanastoa, kirjoitetaan aineita ja referaatteja ym. osittain opiskelijan oman ohjelman mukaisesti eriyttäen

SAKSAN KIELI (B2 JA B3)

Tavoitteet

Opetuksen tavoitteena on, että opiskelija

- omaksuu ennakkoluulottoman asenteen saksan kieleen, kulttuuriin ja sen edustajiin
- osaa soveltaa kieli- ja kulttuuritaitojaan jokapäiväisen elämän viestintätilanteissa
- oppii valitsemaan itselleen sopivimmat opiskelustrategiat ja motivoituu omaehtoiseen kielen opiskeluun

Suoritusohjeet ja arviointi

- B3-saksan lukio-opiskelu alkaa kahdella ensimmäisen vuoden alkuun sijoittuvalla johdantokurssilla, jotka vastaavat yläasteen B2-saksan oppimäärää. Johdantokurssit niveltävät lukiossa jatkuvan B2-saksan ensimmäisen kurssiin (SAB23)
- B3-saksan oppimäärä (8-9 kurssia) koostuu siten kahdesta johdantokurssista ja enintään seitsemästä B2-saksan kursista
- kurssit suoritetaan numerojärjestyksessä
- kurssit arvioidaan numeroarvosanoin
- arvioinnissa noudatetaan vieraiden kielten yleisiä arviointiperusteita

SAB31 (valtakunnallinen syventävä)

Hyvää päivää, hauska tutustua

- harjoitellaan kertomaan perusasioita itsestä ja kysymään vastaavia asioita keskustelukumppanilta
- opitaan selvitymään yksinkertaisista arkipäivän viestintätilanteista
- painotetaan ääntämistä ja puheviestintää
- tutustutaan kielen perusrakenteisiin

SAB32 (valtakunnallinen syventävä)

Näin asiat hoituvat

- kurssin aihepiirejä ovat suku, ystävät ja muut ihmissuhteet sekä elämään liittyvät rutiinit
- harjoitellaan selvitymistä erilaisissa jokapäiväisissä kielenkäyttötilanteissa
- painotetaan puheen ymmärtämistä ja puhumista
- laajennetaan rakenteiden hallintaa, mm. eri sijamuodot ja perfekti

SAB23/SAB33 (valtakunnallinen syventävä)

Vapaa-aika ja harrastukset

- tutustutaan saksalaiseen arkielämään ja opitaan kertomaan perheestä, koulusta ja vapaa-ajasta sekä suullisesti että kirjallisesti
- kerrataan aikaisemmin opittuja rakenteita

SAB24/SAB34 (valtakunnallinen syventävä)

Meillä ja muualla

- kurssin aihepiireinä ovat Suomen ja kohdekielisten maiden ihmiset, maantiede, historia ja nähtävyydet
- suullisten valmiuksien ohella harjoitellaan erityisesti kirjallisten viestien ja kirjoitelman laatimista

SAB25/SAB35 (valtakunnallinen syventävä)

Ennen ja nyt

kurssilla käsitellään elämää ennen ja nyt sekä yksilön että yhteiskunnan kannalta

- opitaan erilaisia puheviestinnän strategioita
- harjoitellaan ohjatun kirjoitelman laadintaa

SAB26/SAB36 (valtakunnallinen syventävä)

Opiskelu ja tulevaisuudensuunnitelmat

- opitaan kertomaan omista tulevaisuuden suunnitelmista sekä suullisesti että kirjallisesti
- laajennetaan kouluun, opiskeluun ja työelämään liittyvän sanaston hallintaa

SAB27/SAB37 (valtakunnallinen syventävä)

Kulttuuri

- perehdytään saksankieliseen kulttuuriin sen eri ilmenemis- muodoissa (kuvataide, kirjallisuus, musiikki, elokuva, teatteri ja urheilu)
- harjoitetaan kaikkia kielitaidon osa-alueita
- pyritään tekemään kulttuuriaiheinen opintokäynti

SAB28/SAB38 (valtakunnallinen syventävä)

Yhteinen maapallomme

- käsitellään maapallon tilaan ja tulevaisuuteen liittyviä yleistajuisia tekstejä ja ajankohtaisia mediatekstejä
- opitaan erilaisia ymmärtävän lukemisen ja tekstin tiivistämisen strategioita
- opitaan laatimaan kuvaus/selostus suullisesti ja kirjallisesti

SAB29/SAB39 (valtakunnallinen syventävä)

Tiede ja tekniikka / Abikurssi

- harjoitellaan eri tieteenaloihin liittyvien yleistajuisten tekstien ymmärtämistä
- valmistaudutaan yo-kirjoituksiin kertaamalla keskeistä kielioppia, tekemällä tekstin- ja kuullunymmärtämisharjoituksia ja kirjoittamalla aineita

SAB210/SAB310 (valtakunnallinen syventävä)

Luonto ja kestävä kehitys

- pyritään kartuttamaan luontoon ja sen ilmiöihin liittyvää sanastoa
- vertaillaan luontoon suhtautumista omassa ja kohdekielen kulttuurissa
- harjaannutaan lukemaan luontoaiheisia vaativahkojakin tekstejä sekä laatimaan aiheeseen liittyviä kirjoitelmia

ITALIAN KIELI

Tavoitteet

- italian kielen ja Italian kulttuurin tuntemuksen edistäminen
- selviytyminen italian kielellä yksinkertaisissa puhetilanteissa
- kannustaminen jatko-opintoihin

Suoritusohjeet ja arviointi

- kurssin suorittaminen edellyttää säännöllistä osallistumista
- kurssin alussa sovitaan arvioinnista (annetaanko arvosana vai suoritusmerkintä)

IA1 (soveltava)

Alkeiskurssi

- tutustutaan italian kieleen ja Italian kulttuuriin
- kurssilla opiskellaan italian kielen perusrakenteita ja ääntämistä
- harjoitellaan mm. Perusterveydiksiä, itsensä esittelyä, numeroita ja helppoja ostostilanteista

IA2 (soveltava)

Jatkokurssi I

- Tarkoitettu italian alkeiskurssin käyneille
- syvennetään alkeiskurssilla hankittuja tietoja
- harjoitellaan selviytymistä erilaisissa puhetilanteissa, mm. kadun neuvominen, ravintolassa asioiminen, omasta perheestä kertominen ja säästä puhuminen

IA3 (soveltava)

Jatkokurssi II

- tarkoitettu italian alkeiskurssin ja jatkokurssin käyneille
- harjoitellaan itsensä ilmaisemista laajemmin sekä suullisesti että kirjallisesti
- harjoitusten teemoina mm. Lomat ja vapaa-aika sekä matkustelu

- opiskelijoiden toiveita kurssin sisällöstä otetaan huomioon

ESPANJAN KIELI

EA1 (soveltava)

Espanjan alkeiskurssi

- yleistavoitteena on, että opiskelija tutustuu Espanjan ja koko espanjalaisen kielialueen elämänmuotoon ja kulttuuriin
- kurssin pääpaino on ääntämisen ja intonaation oppimisessa
- helppoja viestintätilanteita, tervehdykset, pyynnöt, esittäytyminen, kiittäminen, suhde lähiympäristöön

EA2 (soveltava)

Espanjan jatkokurssi I

- opetellaan kysymään ja neuvomaan paikkojen sijaintia, keskustelemaan ja ymmärtämään yksinkertaista keskustelua jokapäiväiseen elämään liittyvistä aiheista
- sää ja vaatteet
- kellonajat ja viikonpäivät
- vahvistetaan verbien käyttöä ja selkiytetään eri pronomini-ryhmien esiintymistä espanjan kielessä

EA3 (soveltava)

Espanjan jatkokurssi II

- aihepiireinä vapaa-aika, puhelin keskustelu, espanjalainen yhteiskunta, työpaikkahaastattelu
- menneen ajan kuvailua. Opitaan indikatiivin imperfektin ja indikatiivin perfektin käyttöä, adjektiivien rinnastus- ja vertailumuodot

EA4 (soveltava)

Espanjan jatkokurssi III

- aihepiireinä pankissa ja muissa palvelulaitoksissa asiointi, pysyvä asuminen ja opiskelu Espanjassa, kerrotaan tulevista tapahtumista, ruuanlaitto ja reseptien laatiminen
- opitaan futuuri, konditionaali, subjunktiivin preesensin taitutus ja käyttö, imperatiivi, relatiivipronominit

VIRON KIELI

VR1 (soveltava)

Alkeiskurssi

- tutustutaan Viron kieleen ja kulttuuriin
- opitaan viron kielen perusrakenteita ja keskeistä sanastoa

- Tavoitteet
- Viron kielen ja kulttuurin tuntemuksen edistäminen
- selviytyminen viron kielellä yksinkertaisista arkielämän tilanteista
- tutustua suomen ja viron kielen eroihin ja yhtäläisyyksiin

Suoritusohjeet ja arviointi

sovitaan kurssin alussa

VR2 (soveltava)

Jatkokurssi

- syvennetään Viron kielen ja kulttuurin tuntemusta sekä viron kielioppi rakenteita
- kartutetaan sanavarastoa

Tavoitteet

- Viron kielen ja kulttuurin tuntemuksen edistäminen
- selviytyminen viron kielellä yleisimmistä arkielämän tilanteista

Suoritusohjeet ja arviointi

sovitaan kurssin alussa

HUOM! Kurssi VR2 edellyttää VR1:n suoritusta hyväksytysti.

MATEMATIIKKA

MATEMATIIKKA PITKÄ

Opetuksen tavoitteet

- Matematiikan pitkän oppimäärän opetuksen tavoitteena on mm, että opiskelija
- tottuu pitkäjänteiseen työskentelyyn
- ymmärtää ja osaa käyttää matematiikan kieltä
- kehittää lausekkeiden käsittely-, päättely- ja ongelmanratkaisutaitojaan

Suoritusjärjestys ja arviointi

Pakolliset kurssit suositellaan opiskeltaviksi muuten numerojärjestyksessä, mutta kurssin 6 voi jättää viimeiseksi. Kaikki kurssit arvioidaan arvosanoilla 4–10. Kurssiarvosana määräytyy lähinnä kurssikokeen perusteella, mutta muukin näyttö, kuten esimerkiksi koti tehtävien tekeminen, tuntiosaaminen, tutkielma tai muu kurssin aikana suoritettu työ, voi olla kurssiarvosanan kriteerinä. Koulukohtaisten syventävien kurssien arvosanat eivät alenna koko oppimäärän arvosanaa.

Opiskelija voi korottaa hyväksytysti suoritettua kurssia arvosanaa kerran. Kurssien MAA1 ja MAA2 osalta rajoituksena on, että korotus on suoritettava ensimmäisen opiskeluvuoden aikana. Korotuksesta on etukäteen neuvoteltava matematiikan opettajan kanssa.

Oppimäärän vaihtaminen

Matematiikan oppimäärää vaihdettaessa pitkästä lyhyeen käytetään seuraavia vastaavuuksia:

MAA1 → MAB1

MAA3 → MAB2

MAA6 → MAB5

MAA7 → MAB4

MAA8 → MAB3

Kurssin arvosanaa uudelleen arvioitaessa voidaan edellyttää lisänäyttöjä. Pitkän matematiikan arvosanalla 4 ei voi korvata mitään lyhyen matematiikan kurssiarvosanaa. Pitkän matematiikan arvosana 4 ei kelpaa suoritukseksi lyhyen matematiikan kurssina.

Itsenäinen tenttiminen

Pitkän matematiikan kurssien itsenäinen opiskelu edellyttää pätevää syytä siihen, ettei kurssia voi opiskella tavanomaisesti tuntiopiskeluna. Kurssiin kuuluvista kotona tehtävistä harjoituksista ja muista vaatimuksista sekä kurssikokeen suorittamisesta sovitaan matematiikan opettajan kanssa ennen itsenäisen opiskelun aloittamista.

Muulla suoritettut kurssit

Muissa oppilaitoksissa suoritettut kurssit hyväksytään kurssisuorituksiksi vain jos niitä ei voi kohtuudella vaatia omassa koulussa suoritettaviksi ja ne vastaavat sisällöllisesti koulun kurssien sisältöä. Kurssin arvosanan voi matematiikan opettaja arvioida uudelleen tai hän voi edellyttää lisänäyttöä arvosanaa määrättäessä.

MAA1 (pakollinen)

Funktiot ja yhtälöt

- kurssilla kerrataan ja syvennetään mm. yhtälön ratkaisemisesta, verrannollisuutta sekä neliöjuuren ja potenssin käsitteitä
- tutustutaan juurien ja murtopotensseihin sekä laajennetaan funktion käsitettä eksponenttifunktioon

MAA2 (pakollinen)

Polynomifunktiot

- perehdytään 2. asteen polynomifunktioon ja ratkaistaan näihin liittyviä yhtälöitä ja epäyhtälöitä
- tutustutaan korkeamman asteen polynomifunktioihin, -yhtälöihin ja -epäyhtälöihin

MAA3 (pakollinen)

Geometria

- harjaannutaan hahmottamaan kaksi- ja kolmiulotteisen maailman geometriaa
- ratkaistaan geometrisia ongelmia käyttäen apuna yhdenmuotoisuutta, sini- ja kosinilauseetta ja ympyrän geometriaa sekä Pythagoraan lausetta
- lasketaan kuvioihin ja kappaleisiin liittyviä ominaisuuksia kuten pinta-aloja ja tilavuuksia

MAA4 (pakollinen)

- Analyttinen geometria luodaan yhteyksiä geometrinen ja algebrallisten käsitteiden välille
- kerrataan suoran yhtälö ja tutustutaan toisen asteen käyristä ympyrään ja paraabeliin
- ratkaistaan yhtälöryhmiä ja itseisarvoyhtälöitä
- MAA5 (pakollinen)
- Vektorit
- selvitetään vektorikäsite ja perehdytään vektorilaskennan perusteisiin
- ratkaistaan kaksi- ja kolmiulotteisten vektoreiden avulla geometrisia ongelmia
- tutustutaan suoriin ja tasoihin avaruudessa

MAA6 (pakollinen)

Todennäköisyys ja tilastot

- perehdytään todennäköisyyden käsitteeseen ja todennäköisyyksien laskusääntöihin sekä ratkaistaan näihin liittyviä ongelmia
- kombinatoriikan sääntöjen avulla selvitetään lukumääriä koskevia ongelmia
- tutustutaan erilaisiin jakaumiin ja näihin liittyviin tunnuslukuihin

MAA7 (pakollinen)

Derivaatta

- määritetään rationaalifunktion nollakohtia ja ratkaistaan rationaaliepäyhtälöitä
- tutustutaan funktion raja-arvoon, jatkuvuuteen ja derivaattaan
- ratkaistaan derivaatan avulla ääriarvotehtäviä

MAA8 (pakollinen)

Juuri- ja logaritmifunktiot

- ratkaistaan juuri-, eksponentti-, ja logaritmiyhtälöitä
- opitaan tutkimaan juuri-, eksponentti- ja logaritmifunktioita näiden derivaattojen avulla

- tutustutaan yhdistetyn funktion ja käänteisfunktion käsitteisiin.

MAA9 (pakollinen)

Trigonometriset funktiot ja lukujonot

- laajennetaan trigonometriset funktiot koskemaan myös suunnattuja kulmia
- opitaan ratkaisemaan yksinkertaisia trigonometrisia yhtälöitä
- tutkitaan trigonometrisia funktiota derivaatan avulla
- tutustutaan lukujonoihin ja näihin liittyviin summiin sekä sarjoihin

MAA10 (pakollinen)

Integraalilaskenta

- tutustutaan integraalifunktion käsitteeseen sekä opitaan määrittämään alkeisfunktioiden integraaleja
- lasketaan pinta-aloja ja tilavuuksia määrättyjen integraalien avulla

MAA11 (valtakunnallinen syventävä)

Lukuteoria ja logiikka

- tutustutaan logiikan alkeisiin ja kokonaislukujen teoriaan
- opitaan todistusmenetelmiä

MAA12 (valtakunnallinen syventävä)

Numeerisia ja algebrallisia menetelmiä

- opitaan ymmärtämään virheen käsite matematiikassa
- tutustutaan yhtälöiden ratkaisemiseen likiarvomenetelmin
- tutkitaan polynomien jaollisuutta
- tutustutaan numeeriseen derivointiin ja integrointiin sovelustehävien avulla

MAA13 (valtakunnallinen syventävä)

Differentiaali- ja integraalilaskennan jatkokurssi

- syvennetään differentiaali- ja integraalilaskennan teoreettisia perusteita

MAA14 (koulukohtainen syventävä)

Prosenttilaskentaa ja sanallisia tehtäviä

- edistetään oppilaan kykyä ratkaista prosenttilaskuja
- käsitellään ns. sanallisia tehtäviä ja pyritään löytämään näiden ratkaisemisessa käytettäviä menetelmiä

MAA15 (koulukohtainen syventävä)

Geometrian jatkokurssi

- kurssin tavoitteena on lujittaa kurssilla MAA3 opittuja asioita sekä soveltaa niitä myös differentiaalilaskennassa
- kurssilla täydennetään ja laajennetaan erityisesti tasogeometristen kuvioiden käsittelyä

MAA16 (syventävä)

Kertauskurssi

kerrataan pitkän matematiikan oppimäärää

MATEMATIIKKA LYHYT

Matematiikan lyhyen oppimäärän opetuksen tehtävänä on tarjota valmiuksia hankkia, käsitellä ja ymmärtää matemaattista tietoa ja käyttää matematiikkaa elämän eri tilanteissa ja jatko-opinnoissa.

Opetuksen tavoitteet

- hyvä matemaattinen yleissivistys

Arviointi

- kaikki kurssit arvioidaan numeroin (4-10), syventävät kurssit eivät alenna pakollisten kurssien keskiarvoa
- opetusta arvioidaan koti- ja tuntitehtävien, tuntiaktiivisuuden ja kurssikokeen perusteella, jolloin huomio kiinnitetään laskutaitoon, menetelmien valintaan ja päätelmien täsmäliseen ja johdonmukaiseen perustelemiseen

Kurssien suoritusjärjestys

- kurssit suositellaan suoritettavaksi siten, että ensimmäisenä opiskeluvuonna valitaan kurssit 1-3, toisena vuonna kurssit 4,5 ja 7 ja kolmantena kurssit 6, 8 ja 9
- oppilaan suorittaessa lyhyen matematiikan yo-kokeen kolmannen opiskeluvuoden syksyllä, on kurssi 6 valittava toisena opintovuonna
- kurssien 2 ja 5 suoritusjärjestys on vapaa, kurssi 1 suoritetaan ennen kursseja 3,4, ja 6, jotka valitaan numerojärjestyksessä
- kurssin 1 arvosanaa ei voi korottaa kurssien 3, 4 tai 6 suoritamisen jälkeen
- syventävä kurssi MAB7 suositellaan suoritettavaksi kurssien 1 ja 3 jälkeen

Itsenäinen opiskelu

Matematiikan kurssien itsenäinen opiskelu edellyttää pätevää syytä siihen, ettei kurssia voi opiskella tavanomaisesti tuntiopiskeluna. Kurssiin kuuluvista kotona tehtävistä harjoituksista ja mahdollisista muista vaatimuksista sekä kurssikokeen suoritamisesta sovitaan matematiikan opettajan kanssa ennen itsenäisen opiskelun aloittamista

Mualla suoritettut kurssit

Mualla suoritettut kurssit hyväksytään, jos niitä ei voi kohdulla vaatia omassa koulussa suoritettaviksi ja ne vastaavat sisällöllisesti koulun kurssien sisältöä. Tason määrittelee matematiikan opettaja. Voidaan määrätä myös lisänäyttöjä kurssin arvosanaa arvioitaessa

Oppimäärän vaihtaminen

Matematiikan oppimäärää vaihdettaessa pitkästä lyhyeen kurssivastaavuudet ovat seuraavat:

MAA1®MAB1

MAA3®MAB2

MAA6®MAB5

MAA7®MAB4

MAA8®MAB3

Voidaan määrätä myös lisänäyttöjä etenkin kurssin arvosanaa uudelleen arvioitaessa. Pitkän matematiikan arvosanalla 4 ei voi korvata mitään lyhyen matematiikan kurssi-arvosanaa. Pitkän matematiikan kurssi-arvosanaa 4 ei hyväksytä kurssiksi

MAB1 (pakollinen)

Lausekkeet ja yhtälöt

- opitaan ymmärtämään lineaarisen riippuvuuden, verrannollisuuden ja toisen asteen polynomifunktion käsitteitä ja muotoilemaan ongelmia yhtälöiksi
- vahvistetaan yhtälöiden ratkaisemisen taitoja ja opitaan ratkaisemaan toisen asteen yhtälöitä

MAB2 (pakollinen)

Geometria

- harjaannutaan tekemään havaintoja ja päätelmiä kuvioiden ja kappaleiden geometrisista ominaisuuksista, vahvistetaan tasokuvioiden ja kolmiulotteisten kappaleiden kuvien piirtämisen taitoja ja opitaan ratkaisemaan käytännön ongelmia geometriaa hyväksi käyttäen

MAB3 (pakollinen)

Matemaattisia malleja I

- opitaan näkemään reaali maailman ilmiöissä säännönmukaisuuksia ja riippuvuuksia ja kuvaamaan niitä matemaattisilla malleilla
- totutaan arvioimaan mallien hyvyttä ja käyttökelpoisuutta
- harjaannutaan soveltamaan lineaarista ja eksponentiaalista mallia sekä käyttämään näiden yhteydessä myös polynomi- ja potenssiyhtälöitä sekä logaritmia

MAB4 (pakollinen)

Matemaattinen analyysi

- tutkitaan funktion muutosnopeutta graafisin ja numeerisin menetelmin
- opitaan ymmärtämään derivaatan käsite muutosnopeuden mittana, tutkimaan polynomifunktion kulkua derivaatan avulla sekä soveltamaan opittua polynomifunktion suurimman ja pienimmän arvon määrittämiseen

MAB5 (pakollinen)

Tilastot ja todennäköisyys

- harjaannutaan käsittelemään ja tulkitsemaan tilastollisia aineistoja ja perehdytään todennäköisyyslaskennan perusteisiin

MAB6 (pakollinen)

Matemaattisia malleja II

- varmennetaan ja täydennetään yhtälöiden ratkaisutaitoja
- opitaan ratkaisemaan käytännön tilanteisiin liittyviä lineaarisia optimointitehtäviä, ymmärtämään lukujonon käsite sekä ratkaisemaan käytännön ongelmia aritmeettisen ja geometrisen jonon ja summan avulla

MAB7 (valtakunnallinen syventävä)

Talousmatematiikka

- perehdytään indeksi-, kustannus-, rahaliikenne- laina-, vero- ja muihin laskelmiin
- harjoitellaan taloudellisiin tilanteisiin soveltuvia matemaattisia malleja lukujonojen ja summien avulla

MAB8 (valtakunnallinen syventävä)

Matemaattisia malleja III

- Keskeisinä tavoitteina oppia
- trigonometristen funktioiden määrittely yksikköympyrän avulla, radiaani
- yksinkertaisten trigonometristen yhtälöiden ratkaiseminen ja muotoa $f(x) = A \sin(bx)$ olevien funktioiden kuvaajat jaksollisten ilmiöiden mallintajina
- vektorin käsite ja vektoreiden peruslaskutoimitusten periaatteet

MAB9 (syventävä)

Kertauskurssi

- Sopii kolmannen vuoden opiskelijoille
- Kerrataan pakolliset kurssit ja osin valinnaisetkin
- Kurssi on tarkoitettu ensisijaisesti yo-kirjoituksiin valmistautuville

BIOLOGIA

Suoritusohjeet ja arviointi

Pakollisia ovat kurssit 1 ja 2, syventäviä kurssit 3-7.

Valtakunnallisia ovat kurssit 1-5, koulukohtaisia kurssit 6 ja 7. Jos haluat opiskella paljon biologiaa, kannattaa jo ensimmäisenä vuonna valita kaksi tai kolme kurssia. Aloita kursseilla B11 ja jatka kursseilla B13 tai B12.

Periaatteessa kurssit voi suorittaa haluamassaan järjestyksessä, ellei kurssiselosteessa toisin mainita.

Jos aiot kirjoittaa ylioppilaskokeissa biologian, on suositeltavaa, että vähintään valtakunnalliset kurssit (eli 1-5) ovat suoritettuina. Muuten on vaikeaa saavuttaa korkeampia arvosanoja.

Kaikki kurssit arvioidaan numeroarvosanalla, johon vaikuttavat kirjallinen koe, tuntiaktiivisuus, harrastuneisuus sekä mahdolliset työselostukset ja esitelmät.

B11 (pakollinen)

Eliömaailma

Kurssi koostuu kolmesta biologian osa-alueesta.

1) Ekologia tutkii syitä elävien olentojen runsaussuhteisiin ja levinneisyyteen.

2) Evoluutiobiologia selvittää, miten ja miksi elävät olennot muuttuvat aikojen kuluessa sekä millainen on planeettamme elämän menneisyys.

3) Systematiikka antaa yleiskatsauksen eliökunnan pääryhmiin.

B12 (pakollinen)

Solu ja perinnöllisyys

Kurssi koostuu kahdesta biologian osa-alueesta.

1) Solu- ja molekyylibiologia tutkii solujen rakennetta ja toimintaa.

2) Perinnöllisyystiede eli genetiikka tutkii perinnöllisyyden lainalaisuuksia: miksi jälkeläiset muistuttavat vanhempiaan ja miten perinnöllinen informaatio välittyy sukupolvesta toiseen.

B13 (valtakunnallinen syventävä)

Ympäristöekologia

- Kurssi syventää ekologian tietämystä ja painottaa erityisesti ympäristön- ja luonnonsuojellisia näkökohtia.
- Aiheena ovat sekä paikalliset että maailmanlaajuiset ympäristöongelmat syineen ja seurauksineen.
- Aihe-esimerkkejä: lajien sukupuutot ja uhanalaisuus, ilmastomuutos, saastuminen, otsonikato.
- Voidaan suorittaa vasta kurssin B11 jälkeen.

Koska kurssi järjestetään 5. jaksossa, kolmessa vuodessa opiskelevien täytyy valita se joko ensimmäisenä tai toisena keväänä.

BI4 (valtakunnallinen syventävä)

Ihmisen biologia

- Kurssilla tutustutaan ihmiseläimen rakenteeseen, elimistön toimintaan ja yksilönkehitykseen.
- Aihe-esimerkkejä: lisääntyminen, alkion- ja sikiönkehitys, hormonitoiminta, aivojen rakenne ja toiminta, verenkierto-elimistön rakenne ja toiminta.
- Kurssi valmistaa lukion jälkeisiin lääketieteellisiin ja terveystaito- ja liikunta-alan opintoihin.

BI5 (valtakunnallinen syventävä)

Bioteknologia

- Kurssi on solu- ja molekyylibiologian sekä perinnöllisyystieteen jatkokurssi.
- Voidaan siis suorittaa vasta kurssin BI2 jälkeen.
- Aivan uusia aiheita ovat mikrobiologia (mm. bakteerit ja virukset taudinaiheuttajina), biotekniikka (esim. miten perintötekijöitä siirretään lajista toiseen tai miten kasveja ja eläimiä jalostetaan) sekä eräiden tautien periytyminen ihmisellä.
- Kurssi valmistaa lukion jälkeisiin lääketieteellisiin ja terveysalan opintoihin.

BI6 (koulukohtainen syventävä)

Eläinten käyttäytyminen

- Kurssilla perehdytään syvällisesti evoluutiobiologiseen ajatteluun (esim. miten luonnonvalinta toimii) ja eläinten käyttäytymiseen sen osana.
- Aihe-esimerkkejä: Mitä on seksi? Miksi koirat ja naaraat käyttäytyvät eri tavoin? Miksi jotkut lajit elävät laumoissa? Miten eläimet viestivät toisilleen? Miten saalistajat käyttäytyvät? Kuinka saalislajit välttävät syödyksi tulemisestä? Kuinka paljon biologia selittää ihmisen käyttäytymistä?
- Voidaan suorittaa vasta pakollisen kurssin BI1 jälkeen. Myös kurssi BI2 olisi hyödyllinen (mutta ei välttämätön) edeltävä suoritus.

BI7 (koulukohtainen syventävä)

Maailman tila & kestävä kehitys

- Kurssilla perehdytään syvällisesti kaikkein suurimpiin maailmanlaajuisiin ympäristöongelmiin
- Miten ihmiskunta uhkaa oman olemassaolonsa reunaehtoja ja kuinka voitaisiin taata elinkelpoinen planeetta myös tuleville sukupolville?
- Erityispainotus on luonnon monimuotoisuuden hupenemi-

sessä (elinympäristöjen tuhoutuminen ja lajien sukupuutot) sekä väestönkasvun ekologisessa taustassa.

- Myös ympäristöhistorian ja -etiikan kysymyksiä käsitellään. Esimerkkeinä valaanpyynnin historia ja kuinka merten kalakannat ovat hupenneet.
- Voidaan suorittaa vasta kurssien BI1 ja BI3 jälkeen.

MAANTIEDE

Suoritusohjeet ja arviointi

- Pakollisia ovat kurssit 1 ja 2, muut ovat syventäviä.
- Valtakunnallisia ovat kurssit 1-4, koulukohtaisia kurssit 5 ja 6.
- Jos aiot kirjoittaa ylioppilaskokeissa maantieteen, on suositeltavaa, että vähintään valtakunnalliset kurssit (eli 1-4) ovat suoritettuina. Muuten on vaikeaa saavuttaa korkeampia arvosanoja.
- Arviointi numeroarvosanalla, johon vaikuttavat kirjallinen koe, tuntiaktiivisuus, harrastuneisuus sekä mahdolliset työselostukset ja esitelmät.

GE1 (pakollinen)

Sininen planeetta

- Kurssi käsittelee luonnonmaantiedettä eli sen sisältönä ovat elottomaan ja elävään luontoon liittyvät alueelliset ilmiöt.
- Aihe-esimerkkejä: maan luonne aurinkoa kiertävänä planeettana, ilmähä ja sääilmiöt, ilmastoalueet, maan sisärakenne, vuoristojen synty, maan pinnanmuotoja muovavat voimat, maailman suurekosysteemit (esim. sademetsät tai aavikot).
- Suoritetaan ensimmäisenä.

GE2 (pakollinen)

Yhteinen maailma

Kurssi käsittelee kulttuurimaantiedettä eli sen sisältönä ovat ihmistoimintaan liittyvät alueelliset ilmiöt.

Aihe-esimerkkejä: väestön jakaantuminen, muutto- liikkeet, kulttuuripiirit, maailman luonnonvarat, maatalous, teollisuus, valtioiden väliset kehittyneisyserot.

GE3 (valtakunnallinen syventävä)

Riskien maailma

- Riskimaantiede käsittelee sekä luontoon että ihmistoimintaan liittyviä paikallisia tai maailmanlaajuisia riskejä.
- Luontoon liittyviä riskejä ovat esim. tulivuoret, maanjäristyk-

set, tsunamit ja hirmumyrskyt.

- Ihmistoimintaan liittyviä riskejä ovat mm. väestönkasvu, ilmansaasteet, ravinnontuotannon ongelmat ja tautien leviäminen.

GE4 (valtakunnallinen syventävä)

Aluetutkimus

- Kurssilla oppilaat laativat oman aluetutkimuksen opettajan kanssa soveltavasta aiheesta. Kyse voi olla esim. valtiosta tai suomalaisesta kunnasta.
- Tieteellisen tutkielman tekotaidot analysointi- ja esitystaitoihin ovat harjoittelun kohteina.
- Kurssilla tutustutaan myös karttografian (karttojen valmistamisen) perusteisiin ja paikkatietojärjestelmiin

GE5 (syventävä)

Maailman aluemaantiede

- Kurssilla paneudutaan yleissivistävästi maailman suuralueiden ominaispiirteisiin.
- Alueita ovat Eurooppa, Saharan eteläpuolinen Afrikka, Lähi-itä, Itä-Aasia (Kiina), Etelä-Aasia (Intia) Anglo-Amerikka jne.
- Tavoitteena on hyvä yleiskuva kunkin alueen ihmismaantieteestä: valtioista, kulttuureista, väestöistä, poliittisista konfliktiteista ja kehittyneisyyseroista.
- Kurssi sopii myös historiasta ja yhteiskuntaopista kiinnostuneille.
- Osittain kurssi myös kertoo pakollisen GE2-kurssin aiheita.

GE6 (syventävä)

Suomen maantiede

- Kurssi käsittelee Suomea sekä luonnon- että kulttuurimaantieteellisesti.
- Aiheita ovat siis mm. Suomen pinnanmuodot ja geologia, vesistöt, ilmasto, väestö ja ihmistoimintaan liittyvät maantieteelliset ilmiöt.
- Kurssilla syvennetään ja kerrataan niitä tietoja ja taitoja, joita on opiskeltu pakollisilla kursseilla (varsinkin kurssilla GE1).

FYSIIKKA

Fysiikka on empiirinen luonnontiede, jossa luonnon perusrakennetta ja -ilmiöitä pyritään ymmärtämään ja selittämään käyttäen luonnosta kokeellisin menetelmin saatavaa tietoa. Tavoitteena on löytää luonnossa yleispäteviä lainalaisuuksia ja esittää ne matemaattisina malleina.

Täydellinen opetussuunnitelma löytyy nettisivulta www.oulunkylänyhteis koulu.fi. Tässä esitetään oleelliset osat opetussuunnitelmasta sekä lisäyksenä kurssien suoritusohjeita.

Opetuksen tavoitteet

Oulunkylän yhteiskoulun lukion fysiikan opetuksen keskeisenä tavoitteena on, että opiskelija

- ymmärtää fysiikan merkityksen ympäristönsä ilmiöiden selittäjänä
- ymmärtää fysiikan merkityksen yhteiskunnassa ja sen kehittämisessä
- ymmärtää fysiikan merkityksen luonnontieteelliseen maailmankuvan kehityksessä
- oppii suunnittelemaan ja tekemään kurssien keskeisiin sisältöihin liittyviä mittauksia
- oppii luonnontieteen menetelmän ja osaa sen avulla luoda ilmiöitä kuvaavia yksinkertaisia malleja
- oppii hakemaan tietoa erilaisista lähteistä ja suhtautumaan tarvittaessa kriittisesti esimerkiksi internetistä löytyvään tietoon
- omaksuu hyvin opetussuunnitelman perusteissa mainitut kurssien keskeiset sisällöt
- omaksuu myönteisen asenteen fysiikkaan, luonnontieteelliseen maailmankuvaan ja matematiikan soveltamiseen
- saa hyvät jatko-opiskeluvaihtoehdot

Työtavat

Fysiikan opetuksessa käytetään monia työtapoja fysiikan ilmiöitä kuvaavien mallien luomiseen, perustelemiseen ja soveltamiseen. Työtavat vaihtelevat perinteisestä opettajajohtoisesta päättämisestä kokeelliseen lähestymistapaan ja ryhmätöihin. Kurssilla voidaan tehdä myös pienimuotoisia kurssin aiheeseen liittyviä esitelmiä, tutkielmia tai projekteja.

Arviointi

Arvioinnin tärkein peruste on kurssikoe. Kurssin arvosteluun vaikuttaa myös opiskelijan aktiivisuus, esimerkiksi kotitehtävien tekeminen ja muut kurssiin mahdollisesti liittyvät tuotokset kurssin alussa sovitavalla tavalla.

Pakollinen kurssi ja syventävät kurssit arvostellaan lukioasetuksen mukaisella numeroasteikolla 4-10. Soveltavat kurssit arvostellaan suoritusmerkinnällä, S = suoritettu tai H = hylätty. Jos kurssin suoritus kesken, käytetään merkintää K.

Itsenäisesti kurssia suorittavien opiskelijoiden suorituksen arvioinnissa vaikuttavat kurssikokeen lisäksi opettajan opiskelijalle antamien laskuharjoitustehtävien, kirjallisten- ja kokeellisten tehtävien suoritus. Itsenäisesti opiskellusta kurssista opiskelija voi saada vain hyväksytyt arvosanan, hylätystä suorituksesta ei siis tule opiskelijalle mitään merkintää.

Fysiikan päättöarvosanan lähtökohdانا on opetussuunnitelman perusteiden mukaisten kurssien FY1-FY8 arvosanojen aritmeettinen keskiarvo. Koulukohtaiset syventävät kurssit FY9 ja FY10 vaikuttavat vain korottavasti päättöarvosanaan, mikäli ne korottavat kaikkien suoritettujen, pakollisten ja syventävien, kurssien keskiarvoa. Soveltava kurssi FY11 voi rajatapauksessa parantaa päättöarvosanaa.

Suoritusohjeita

Kurssit suositellaan suoritettavaksi numerojärjestyksessä siten, että kurssit FY1, FY2 ja FY3 opiskellaan 1.lukuvuotena, kurssit FY4, FY5 ja FY6 opiskellaan 2.lukuvuotena, kurssit FY7, FY8 ja FY9 opiskellaan 3.lukuvuotena.

Fysiikka ja biologia ovat ylioppilaskirjoituksissa samana päivänä. On mahdollista räätälöidä fysiikka siten, että kirjoittaminen onnistuu 3.lukuvuoden syksyllä. Tällöin FY8 olisi syytä suorittaa 2.lukuvuoden syksyllä 3.jaksossa. Asiasta kannattaa keskustella fysiikan opettajan kanssa.

Kurssit FY10 Tähtitiede ja FY11 Työkurssi onnistunevat parhaiten 2. tai 3.lukuvuotena. Työkurssista on huomattava, että se "tarjotaan vain parillisina vuosina", seuraavan kerran lukuvuonna 2014-2015.

Opiskeluvaihtoehtoja (ei ole virallinen valtakunnallinen ohje)

- Pakollinen fysiikka: FY1 Fysiikka luonnontieteenä. Näin käytetään "lain kirjain"
- Lyhyt fysiikka: Opiskellaan kurssit: FY1 Fysiikka luonnontieteenä ja FY2 Lämpö. Kurssikokonaisuus antaa yleiskuvan fysiikan sisällöistä, mitä pelkän pakollisen kurssin perusteella ei saa. On yleissivistävä kokonaisuus
- Keskipitkä fysiikka: Opiskellaan kurssit: FY1 Fysiikka luonnontieteenä, FY2 Lämpö, FY3 Aallot, FY4 Liikkeen lait, mahdollisesti FY8 Moderni fysiikka sekä FY9 Fysiikan kokonaiskuva, jolloin kertaamisen voi rajoittaa opiskeltuihin kursseihin. Vaihtoehto riittää pohjaksi esimerkiksi ammattikorkeakoulujen joillekin opintosuunnille
- Pitkä fysiikka: Opiskellaan kaikki tarjolla olevat fysiikan kurssit

Muutkin vaihtoehdot fysiikan kurssien valinnoissa ovat sallittuja

FY1 (pakollinen)

Fysiikka luonnontieteenä

- fysiikan merkitys historian eri vaiheissa ja nykyaikana
- aineen ja maailmankaikkeuden rakenteet ja perusvuorovaikutukset
- energian, erityisesti säteilyn, sitoutuminen ja vapautuminen luonnon ja ihmisen aikaansaamissa prosesseissa
- kokeellisuus ja mallintaminen perustana fysikaalisen tiedon

rakentumisessa, mittaaminen, tulosten esittäminen ja niiden luotettavuuden arviointi

- voima liikkeen muutoksen aiheuttajana
- liikkeen kuvaamisessa tarvittavat peruskäsitteet ja liikkeen graafinen esitys

FY2 (valtakunnallinen syventävä)

Lämpö

- kaasujen tilanmuutokset ja lämpölaajeneminen
- paine, hydrostaattinen paine
- kappaleiden lämpeneminen, jäähtyminen, olomuodon muutokset ja lämpöenergia
- mekaaninen energia, työ, teho ja hyötysuhde
- lämpöopin pääsäännöt, sisäenergia
- energiaravat ja energian tuottaminen

FY3 (valtakunnallinen syventävä)

Aallot

- harmoninen voima ja värähdysliike
- aaltoliikkeen synty ja aaltojen eteneminen
- aaltoliikkeen interferenssi, diffraktio ja polarisoituminen
- heijastuminen, taittuminen ja kokonaisheijastuminen
- valo, peilit ja linssit
- ääni, melun terveysvaikutukset ja kovalta ääneltä suojautuminen.

FY4 (valtakunnallinen syventävä)

Liikkeen lait

- liikkeen mallit ja Newtonin lait
- etä- ja kosketusvoimat, erityisesti liikettä vastustavat voimat, noste
- liikemäärän säilyminen ja impulssiperiaate
- liike- ja potentiaalienergia sekä työperiaate
- värähdysliikkeen energia

FY5 (valtakunnallinen syventävä)

Pyöriminen ja gravitaatio

- momentti ja tasapaino pyörimisen suhteen
- pyörimisliikkeen mallit, tasainen ja tasaisesti kiihtyvä pyörimisliike
- pyörimisen liikeyhtälö
- pyörimismäärän säilyminen
- pyörimisliikkeen energia
- pympyräliike ja pympyräliikkeen kiihtyvyyt
- gravitaatio ja gravitaation alainen liike
- heitto- ja planeettojen liike

- satelliitit ja niiden käyttö

FY6 (valtakunnallinen syventävä)

Sähkö

- sähköpari, sähkövirran kulku metalliyohteessa
- jännitteen ja sähkövirran mittaaminen
- Ohmin laki
- Joulen laki
- vastukset, vastusten kytkennät ja Kirchoffin lait
- Coulombin laki, homogeeninen sähkökenttä ja aine sähkökentässä
- kondensaattori, kytkennät ja energia
- sähkövirran kulku puoliyohteessa, esimerkkinä diodi

FY7 (valtakunnallinen syventävä)

Sähkömagnetismi

- magneettinen voima, magneettikenttä ja aine magneettikentässä
- varattu hiukkanen homogeenisessa sähkö- ja magneettikentässä
- induktiolaki ja Lenzin laki
- induktioliimöitä -pyörevirrat, generaattori ja itseinduktio
- energian siirto sähkövirran avulla
- tehollisen jännitteen ja sähkövirran mittaaminen sekä impedanssin taajuusriippuvuuden määrittäminen
- värähtelypiiri ja antenni, sähkömagneettinen viestintä
- sähköturvallisuus
- energiateollisuus

FY8 (valtakunnallinen syventävä)

Aine ja säteily

- sähkömagneettinen säteily
- röntgensäteily
- mustan kappaleen säteily
- valosähköilmiö
- säteilyn hiukkasluonne ja hiukkasten aaltoluonne
- atomimallit esimerkkinä Bohrin atomimallit
- kvantittuminen, viivaspektri, atomin energiatilat ja energiatasokaavio
- atomiytimen rakenne
- radioaktiivisuus ja säteilyturvallisuus
- massan ja energian ekvivalenssi
- ydinreaktiot ja ydinenergia
- aineen pienimmät osat ja niiden luokittelu

FY9 (syventävä)

Fysiikan kokonaiskuva

- kurssin keskeiset sisällöt valitaan kurssin alussa seuraavista aiheista
- suppeamman suhteellisuusteorian perusteet, yleisen suhteellisuusteorian lähtökohtia
- mekaaninen systeemi: vuorovaikutukset, energiaperiaate, liikemäärän säilymlaki, impulssiperiaate, impulssimomenttiperiaate, värähtely ja aaltoliike
- kenttä: gravitaatio, sähkömagneettinen kenttä
- säteily
- termodynaaminen systeemi: tila, pääsäännöt
- rakentumisperiaate
- invarianssien merkitys fysiikassa
- kurssia voi nimittää myös kertauskurssiksi

FY10 (syventävä)

Tähtitiede

- Aurinkokunta: aurinkokunnan rakenne, taivaankappaleiden liikkeen lait, avaruustutkimus
- Tähtiavaruus: tähtiavaus, tähtikartat ja tähdistöt, kokeellisen tiedonhankinta, tähte elinkaari
- Galaksiavaruus: linnunrata, galaksit, galaksijoukot ja pimeä aine
- Maailmankaikkeus: kosmologisia havaintoja, maailmankaikkeuden historia ja tulevaisuus

FY11 (soveltava)

Fysiikan työkurssi

Kurssi tarjotaan vain parillisina vuosina

Tavoitteet

- opiskelija opettelee käytännössä, miten luonnosta saadaan tietoa kokeellisten menetelmien avulla
- tutustuu mittalaitteiden käyttöön ja tietotekniikkaan
- suunnittelee kokeita ja rakentaa koejärjestelmiä, ymmärtää huolellisen työn merkityksen ja osaa arvioida mitausten luotettavuutta
- hallitsee erilaisia tulosten käsittelymenetelmiä, osaa laatia selostuksen kokeesta ja sen tuloksista
- pystyy työskentelemään myös ryhmässä
- opettelee käyttämään menetelmiä ja teknisiä välineitä, jotka tähtäävät hyvään menestykseen fysiikan ylioppilaskirjoituksissa

Keskeiset sisällöt

- Kurssilla tehdään 4-6 pienehköä mittausta, joista tuotoksena riittää mitausten esittely ja lopputulokset sekä yksi laajempi työ, josta tehdään työselostus. Työt valitaan kul-

loisenkin tila- ja laitetilanteen mukaan lukion kurssien sisällöistä.

- Esimerkkejä laajemmasta työstä: aurinkopaneelin kuormitussuoran ja suunnattavuuden mittausta, huoneilman CO₂-pitoisuuden tarkkailu, kompostin lämpötilan tarkkailu, sääaseman mittausten hyödyntäminen.

KEMIA

Kemian opetuksen tarkoituksena on tukea opiskelijan luonnontieteellisen ajattelun ja nykyaikaisen maailmankuvan kehittymistä osana monipuolista yleissivistystä.

Tavoitteet

- osata kemian keskeisimmät peruskäsitteet
- osata kokeellisen työskentelyn ja muun aktiivisen tiedonhankinnan avulla etsiä, tulkita ja arvioida tietoa elämän ja ympäristön kannalta tärkeistä kemiallisista ilmiöistä
- osata ottaa huomioon työturvallisuusnäkökohdat
- perehtyä tieto- ja viestintätekniikan mahdollisuuksiin tiedonhankinnassa
- perehtyä nykyaikaiseen teknologiaan teollisuudessa ja ympäristötekniikassa
- osata käyttää kemiallista tietoa kuluttajana terveyden ja kestävä kehityksen edistämisessä
- saada kokemuksia, jotka herättävät ja syventävät kiinnostusta kemialliseen tutkimukseen ja sen opiskelua kohtaan

Kurssien suoritusjärjestys

kurssi KE1 on kaikille yhteinen ns. pakollinen kurssi, muut kurssit ovat vapaasti valittavissa

kurssit KE2-KE5 ovat syventäviä ja KE6-KE7 ovat soveltavia

Kurssit suositellaan suoritettavaksi seuraavassa järjestyksessä:

1. vuosi KE1 ja KE2
2. vuosi KE3, KE4 ja KE7
3. vuosi KE5 ja KE6

Arviointi

- arvioinnin kohteena on kemiallisen tiedon ymmärtäminen sekä soveltamisen taito
- arvosana määräytyy kurssikokeiden, osallistumisasiivisuuden, kokeellisen työskentelyn, työselostusten, projektöiden, esitelmien tai tutkielmien perusteella
- KE1-KE5 arvioidaan arvosanalla 4-10, KE6 ja KE7 suoritusmerkinnällä S. Kursseista KE1-KE5 tulee saada vähintään arvosana 5. Kursseja ei hyväksytä suorituksiksi arvosanalla 4
- jos KE1 on opiskelijan ainoa kemian kurssi, voi opiskelija saada päättötodistukseensa kurssista suoritusmerkinnän S numeroarvosanan sijaan

KE1 (pakollinen)

Ihmisen ja elinympäristön kemia

- syvennetään aiemmin opittujen kemian perusteiden ymmärtämistä
- opetellaan orgaanisten yhdisteiden rakenteita, niiden ominaisuuksia ja reaktioita
- tutustutaan erilaisiin seoksiin ja niiden pitoisuuden määrittämiseen
- harjoitellaan ainemäärälaskuja
- opetellaan aineiden erotus- ja tunnistamismenetelmiä, sekä liuosten tekemistä

KE2 (valtakunnallinen syventävä)

Kemian mikromaailma

- tutustutaan aineen rakenteen, ominaisuuksien ja reaktioiden välisiin yhteyksiin
- opetellaan käyttämään ja tuntemaan aineen ominaisuuksien ja rakenteen päätelyssä ja määrittämisessä käytettäviä menetelmiä ja tutkimaan näitä kokeellisesti

KE3 (valtakunnallinen syventävä)

Reaktiot ja energia

- opetellaan ymmärtämään kemialliseen reaktioon vaikuttavia tekijöitä, energian sitoutumisen ja vapautumisen kemiallisissa reaktioissa, sekä niiden merkityksen elinympäristössä ja yhteiskunnassa
- opetellaan kirjoittamaan reaktioyhtälöitä ja käsittelemään reaktioita matemaattisesti
- tutkitaan kokeellisesti ja erilaisilla malleilla käyttäen reaktioita, sekä reaktionopeuteen ja -mekanismeihin liittyviä ilmiöitä.

KE4 (valtakunnallinen syventävä)

Metallit ja materiaalit

- tutustutaan teollisesti merkittäviin raaka-aineisiin sekä niiden jalostusprosesseihin
- tutustutaan hapettimisiin ja pelkistimiin ja niiden käyttöön, sekä hapettumis- ja pelkistymisreaktioiden kirjoittamiseen
- tutustutaan erilaisiin materiaaleihin sekä kulutustavaroiden ympäristövaikutusten arviointiin käytettäviin menetelmiin
- tutustutaan kokeellisesti ja malleilla käyttäen metalleihin ja sähkökemian liittyviin ilmiöihin, sekä opetellaan niihin liittyviä kvantitatiivisia sovelluksia

KE5 (valtakunnallinen syventävä)

Reaktiot ja tasapaino

- opetellaan ymmärtämään reaktion tasapainotilan muodostuminen ja niihin liittyviä laskennallisia tasapainosovelluksia, sekä tasapainon merkitys teollisuuden prosesseissa ja

luonnon ilmiöissä

- tutkitaan kokeellisesti ja malleja käyttäen kemialliseen taspainiin liittyviä ilmiöitä

KE6 (soveltava)

Kertauskurssi

kurssin tavoitteena on, että opiskelija kokoaa tietonsa ja taitonsa, ja valmistautuu näin vastaamaan kemian ylioppilas-tehtäviin sekä osallistumaan jatko-opintopaikkojen sisäänpääsykokeisiin

KE7 (soveltava)

Työ/tutkimuskurssi

tarjotaan vain parillisina vuosina (lukuvuonna 2014-2015), voi suorittaa heti KE1-kurssin jälkeen

- tutustutaan kemian työ- ja tutkimusmenetelmiin, tehdään johtopäätöksiä kokeellisten mittausten perusteella ja tutustutaan tietokonesovelluksiin
- työ- ja tutkimusmenetelminä ovat mm. aineen kvantitatiiviset, kromatografiset ja spektrofotometriset määritykset, sähkökemialliset mittaukset, titraus ja kemiallinen synteesi
- työkurssin aiheet voivat vaihdella vuosittain. Teemana voi olla esimerkiksi kestävä kehitys, ympäristökemia, kemian historia, biokemia tai polymeerikemia

USKONTO

EVANKELISLUTERILAINEN USKONTO

Tavoitteet

tavoitteena on, että opiskelija saavuttaa monipuolisen uskonnollisen ja katsomuksellisen yleisivistyksen

Suoritusohjeet ja arviointi

- pakollisia kurssit 1-3, syventäviä 4-5, soveltavia 6-7
- kaikkia kursseja (paitsi kurssit 6 ja 7) voidaan perustellusta syystä suorittaa itsenäisesti opettajan ohjeiden mukaan
- kurssit arvioidaan numeroarvosanalla (4-10), paitsi soveltavat kurssit 6-7 suorituserkinnällä
- arvioinnista kerrotaan erikseen tarkemmin kunkin kurssin yhteydessä

UE1 (pakollinen)

Uskonnon luonne ja merkitys

- tarkastellaan uskontoa yleismaailmallisena ja -inhimillisenä ilmiönä sekä kulttuuriin, yhteiskuntaan ja maailmankatsomuksiin vaikuttavana tekijänä
- tutustuminen Raamatun syntyyn, sisältöön ja vaikutukseen

kulttuuriin

- työtavat vaihtelevat ryhmän kiinnostuksen mukaan: keskustelut, ryhmätöyt, esitelmät, verkko-opetus ym.
- kurssin arvosana muodostuu tuntiaktiivisuuden ja kurssin lopussa pidettävän kertauskokeen perusteella

UE2 (pakollinen)

Kirkko, kulttuuri ja yhteiskunta

- perehdytään kristinuskon syntyyn vaikuttaneisiin tekijöihin, kristillisen kirkon kehitykseen sekä kirkkoon länsimaisen kulttuuriin muokkaajana
- painotetaan oppilaiden omaan aktiivisuuteen perustuvia työtapoja: esitelmiä, alustuksia tai laajempaa kirjallista työtä
- arvosana muodostuu tuntiaktiivisuuden ja kurssin lopussa pidettävän kokeen perusteella

UE3 (pakollinen)

Ihmisen elämä ja etiikka

- selvitetään kristillisen opin ja etiikan sisältöä sekä niiden raamatullista perustaa
- etsitään vastauksia oppilaille läheisiin yksilö- ja yhteiskuntaeettisiin sekä maailmanlaajuisiin kysymyksiin
- arvostelussa otetaan huomioon mahdollinen opiskelijan pitämä alustus, tutkielma sekä aktiivinen osallistuminen keskusteluun
- kaksi etiikan ryhmistä toteutetaan verkko-opetusympäristön avulla, joista toinen on kokonaan etäkurssi ilman luokkaopetusta. Nämä kurssit pitää Altti Pikkarainen
- kirjallisen loppukokeen pitämisestä sovitaan kurssilla

UE4 (valtakunnallinen syventävä)

Uskontojen maailmat

- tutustuminen eri maailmanuskontoihin (hindulaisuus, buddhalaisuus, Kiinan ja Japanin uskonnot, juutalaisuus ja islam)
- selvitetään luonnonkansojen uskonnollisuutta
- työtavat ovat opiskelijakeskeisiä: ryhmätöitä, esitelmiä, vierailuja, keskusteluita jne.
- loppukuulustelusta sovitaan erikseen
- soveltuu myös ortodoksisuskonnon opiskelijoille

UE5 (valtakunnallinen syventävä)

tarjotaan lukuvuonna 2014-15.

Mihin suomalainen uskoo?

- tutustutaan uskonnon ilmenemismuotoihin Suomessa muinaissuomalaisesta uskonnosta nykypäivän uskonnollisuuteen (erilaiset uskonnolliset yhteisöt, sekä niiden asema etä merkitys Suomessa)
- kurssin luonteeseen sopivat hyvin vierailut, vierailijat, ryh-

mätyöt ja tutkielmat

- abikursssina tärkeä kaikille uskonnon yo-kokeeseen osallistuville, yleisivistävä ja hyödyllinen muillekin
- arvosana muodostuu tuntiaktiivisuudesta, erilaisista kurssin alussa sovitusta tehtävistä ja mahdollisen kokeen arvostanasta

UE6 (soveltava)

tarjotaan lukuvuonna 2015-16.

Uskonto taiteessa

kurssilla käsitellään uskonnon vaikutusta taiteen eri lajeihin kurssi on käytännönläheinen, ja työtavat vaihtelevat: alustuksia, tutkielmia, kuva-analyyssejä, videoita, elokuvia, vierailuja, vierailijoita

kurssi arvioidaan tuntityöskentelyn ja opiskelijaesitysten pohjalta (suoritusmerkintä 5 tai pyydettyessä numeroarvostelu)

UE7 (soveltava)

tarjotaan lukuvuonna 2015-16.

Apostolin askelissa -raamattutiedon kurssi lukiolaisille

- paneudutaan apostoli Paavaliin ja hänen kauttaan kristinuskon peruskysymyksiin
- perustiedot Uuden testamentin synnystä ja sisällöstä
- Paavalin elämänvaiheet
- Paavalin kirjeiden synty ja sisältö
- Paavalin opetus tämän päivän eettisistä kysymyksistä
- Paavalin käsitys vanhurskauttamisesta, Jeesuksesta, kasteesta, ehtoollisesta, Pyhästä Hengestä, rististä
- kurssista annetaan suoritusmerkintä (5)
- Oulunkylän seurakunta järjestää kurssin keskitettynä viikonloppukurssina syksyn aikana. Ennen tätä ovat ennakkotapaaminen ja etätehtävien jako seurakunnalla. Tarkempi aikataulu ilmestyy kunkin syksyn aikana. Kurssin yhdyshenkilönä toimii Hanna Poikkilehto. Email: hanna.poikkilehto@evl.fi

ORTODOKSINEN USKONTO

Tavoitteet

- oppilas ymmärtää oman kirkkonsa vuosisataisen kehityksen, tradition, pyhyiden ja elämänmyönteisyyden merkityksen

Suoritusohjeet ja arviointi

- pakollisia kurssit 1-3, syventäviä 4-5
- koulu tarjoaa vuorovuosina yhden pakollisen kurssin, syventävistä neuvotellaan erikseen opettajan kanssa, samoin, jos oppilas haluaa suorittaa itsenäisesti jonkun pakollisen kurssi
- kurssit arvioidaan numeroarvosanalla (4-10)

UO1 (pakollinen)

Ortodoksinen maailma

- kurssin tavoitteena on, että opiskelija tuntee kirkon synnyn ja kehityksen sekä kirkkoa tähän päivään muovanneet tekijät
- ymmärtää oman kirkkonsa muotoutumisen historian kullussa
- tuntee ortodoksia paikalliskirkkoja sekä niiden historiallista ja kulttuurista merkitystä
- näkee oman uskonnollisen perinteensä osana historian ketjua

Sisältö

- varhaiskirkko
- Bysantin aika, oppi ja hallinto määräytyvät
- idän ja lännen kirkon ero
- Venäjän kirkko ja muut ortodoksiset paikalliskirkot
- orientaaliset kirkot
- lännen kirkot

UO2 (pakollinen)

Ortodoksinen uskonoppi ja etiikka

- kurssin tavoitteena on, että opiskelija tuntee ortodoksinen kirkon opin lähteet ja perusteet
- etiikan opetuksen lähtökohtana on kirkon oppi ihmisestä Jumalan luomana ja hänen kasvustaan Jumalan valtakunnan jäsenenä ja ymmärtää kirkon eettisiä kannanottoja uusiin esille tuleviin kysymyksiin
- ymmärtää, että eri maiden ortodoksiset kirkot ja muut uskonnot voivat tulla erilaisiin eettisiin tulkintoihin

Sisältö

- ortodoksinen opin lähteet ja pyhän käsité
- Pyhä Kolminaisuus
- Jumalansynnyttäjä
- pyhät ihmiset ja ajan pyhittäminen
- ortodoksinen ihmiskuva
- yksilö- ja yhteisöeettisiä kysymyksiä

UO3 (pakollinen)

Raamattutieto

- kurssin tavoitteena on, että opiskelija tuntee Raamatun synnyn ja rakenteen ja taustalla vaikuttaneen kulttuurihistorian
- hahmottaa jumalakovankuvan kehityksen historian kuluessa Raamatun sisällä sekä messiasodotuksen syntymisen ja täyttyminen Palestiinassa
- tuntee Raamatun käytön ortodoksisessa kirkossa ja liturgiassa elämässä

- ymmärtää eri Raamatun kirjojen merkityksen kristinuskolle ja erityisesti ortodoksiselle kirkolle sekä Raamatun merkityksen etiikan muotoutumisessa
- osaa omatoimisen Raamatun käytön

Sisältö

- Jumala ja ihminen Pentateukissa
- viisaukirjallisuus
- profeetat ja messiasodotus
- evankeliumien synty ja niiden erityispiirteet
- Jeesuksen henkilö
- Apostolien tekojen kuvaus kirkon ensi vaiheista
- Paavali ja hänen kirjeensä

UO4 (valtakunnallinen syventävä)

Uskontojen maailmat (vastaa sisällöltään UE4:ta)

- opetetaan muiden uskontojen elämää ja kehitystä arvostaa ja ymmärtää niiden omalaatuisuutta
- opiskelija voi osallistua UE4-kurssin opetukseen

UO5 (valtakunnallinen syventävä)

Ortodoksinen suomi

- ortodoksinen kirkkotaiteen kulttuuriset oluttuvuudet sekä itäinen ortodoksinen traditio suomalaisessa kulttuurielämässä

ELÄMÄNKATSOMUSTIETO

Suoritusohjeet ja arviointi

pakollisia kurssit 1-3, syventäviä 4-5

ET1 (pakollinen)

Hyvä elämä

- peruskäsitteet: elämäntutkimus, elämäntutkimustieto, hyvä elämä, minuus, identiteetti
- hyvä elämä: ihmisen perustarpeita, maallisia ja uskonnollisia hyvän elämän malleja
- ihmisen yksilöllisen olemassaolon peruskysymykset: vapaa tahto ja valinnat, syntymä ja kuolema, optimismi, pessimismi, realismi
- elämäntutkimuksen keinot: yksilön mahdollisuudet vaikuttaa omaan elämäänsä, perimän ja ympäristön merkitys
- identiteetin muodostuminen ihmisen elämänsä aikana sekä eettiset valinnat eri elämäntilanteissa
- hyveitä ja paheita koskevia käsitteitä ennen ja nyt sekä niiden

suhteiden elämäntapoihin ja tottumuksiin

ET2 (pakollinen)

Maailmankuva

- maailmankuvan, maailmankatsomuksen ja elämäntutkimuksen käsitteet ja niiden keskinäinen suhde
- maailmankuvan rakenne ja ydinalueet: käsitteitä ihmisestä, yhteiskunnasta, kulttuurista ja luonnosta sekä todellisuuden rakenteesta
- maalliset ja uskonnolliset katsomukset maailmankuvan perustana: tieteiden, näennäistieteiden ja uskontojen räjähänti
- koulu, media ja taide maailmankuvaa luovina ja välittävänä instituutioina
- länsimaisen maailmankuvan murrokset ja mullistajat
- maailmankuvien ja tiedon lähteiden järjestyminen arviointi

ET3 (pakollinen)

Yksilö ja yhteisö

- ihminen sosiaalisena olentona, yksilöiden vuorovaikutus ja yhteisöllisyys
- vallan käsite, vallan muodot ja valtasuhteet sekä erilaiset vaikuttamiskeinot
- teorioita yhteiskunnan rakenteesta sekä muutoksesta
- hyvän kansalaisen kriteerit suomalaisena, eurooppalaisena ja maailmankansalaisena
- ihmisoikeudet ja niiden historia
- poliittiset ihanteet, ideologiat, utopiat ja demokratian muodot
- oikeudenmukaisuus yhteiskunnallisena, maailmanlaajuisena ja ekologisena kysymyksenä

ET4 (valtakunnallinen syventävä)

Kulttuuriperintö ja identiteetti

- kulttuurin käsite ja merkitys ennen ja nyt
- identiteetti, etnisuus ja kulttuuriperintö
- suomalaisen ja länsimaisen kulttuurin ominaispiirteet ja nykyinen merkitys
- kulttuurien ja sivilisaatioiden vuorovaikutus
- etninen ja kulttuurinen moninaisuus Suomessa ja maailmassa
- elämä monikulttuurisessa yhteiskunnassa
- etnosentrisyys sekä rasimin ja suvaitsevaisuuden historia

ET5 (valtakunnallinen syventävä)

Maailmanselittäminen katsomusperinteissä

- maailman myyttinen selittäminen ennen ja nyt

- uskonnon ja uskonnollisuuden olemus
- uskontokritiikki: sosiologinen, moraalinen, antropologinen, psykologinen
- ateismi ja agnostismi
- sekulaarin humanismin ja vapaa-ajattelun historiaa ja nykysuuntauksia
- humanismi ja kristinusko länsimaiden katsomuksellisia perusvirtauksina

FILOSOFIA

Filosofinen ajattelu käsittelee koko todellisuutta, sen monimuotoista hahmottamista sekä ihmisen toimintaa siinä. Filosofian kursseilla opiskelija voi rakentaa oman maailmankatsomuksensa perusteita hahmottamalla suhdettaan ihmisyyteen, hyvään ja pahaan, tietoon, olemassaoloon, taiteeseen, kauneuteen ja oikeudenmukaisuuteen. Filosofia auttaa näkemään, miten eri tieteenalojen ja ajatteluperinteiden käsitteet todellisuudesta, arvoista ja normeista voivat muodostaa keskenään johdonmukaisia kokonaisuuksia tai olla keskenään ristiriidassa. Perehtymällä filosofian peruskysymyksiin, joihin ei ole yksinkertaisia ratkaisuja, oppii muodostamaan ja perustelemaan omia näkemyksiään sekä samalla kunnioittamaan toisenlaisia perusteltuja näkemyksiä. Filosofian opiskelu lukiossa edistää yleisiä oppimisen ja ajattelun valmiuksia, parantaa suullisen ja kirjallisen ilmaisun taitoja, opettaa tekemään tarkkoja käsitteellisiä erotteluja, kehittää arvostelukykyä sekä edistää luovan ja itsenäisen ajattelun kehitystä. Filosofian kursseilla opitaan myös arvioimaan kriittisesti tiedollisia uskomuksia ja väitteitä, poliittisen toiminnan oikeutusta sekä ihmisen tekojen eettisyyttä.

Lukiossa filosofian opiskelusta on apua erityisesti äidinkielen ja eri reaaliaineiden oppimisen kannalta. Työelämässä filosofian kursseilla opittavista kriittisen ja johdonmukaisen ajattelun taidoista on hyötävä monella alalla. Lukion filosofia antaa valmiuksia paitsi filosofian myös muiden humanististen tieteiden jatko-opintoihin. Filosofian yliopistossa opiskelleet työllistyvät monenlaisiin tehtäviin, usein esimerkiksi opettajiksi, tutkijoiksi tai toimittajiksi sekä erilaisiin töihin, joihin liittyy kirjallista työskentelyä.

Tavoitteet

- Opetuksen tavoitteena on, että opiskelija
- ymmärtää erilaisten filosofisten käsitteiden perusteluja sekä pystyy keskustelemaan niistä johdonmukaisesti ja järkevästi
- hallitsee yleissivistävät perustiedot sekä filosofian historiasta että nykysuuntauksista ja osaa suhteuttaa niitä yhteiskunnan ja kulttuurin ilmiöihin
- oppii rakentamaan lukiossa opittavien tietojen ja taitojen pohjalta eheää ja kestäväää maailmankatsomusta vastuulli-

sesti, harkiten ja perustellen

- omaksuu kyvyn asettaa asiayhteyteen nähden oikeita kysymyksiä ja etsii niihin kriittisesti perusteltuja vastauksia
- osaa jäsentää puhetta ja tekstiä käsitteellisesti sekä tunnistaa väitteitä ja niiden perusteluja

Arviointi

Filosofiassa arvioidaan käsitteiden ja teorioiden omaksumista sekä kykyä ilmaista omaa filosofista ajattelua. Opiskelijan suhde filosofiaan kysymyksiin on yksilöllinen, mutta kysymysten käsittelyn perustana ovat ajattelun tiedolliset hyveet: kriittisyys, johdonmukaisuus, ristiriidattomuus ja järjestelmällisyys. Kurssi-avustelun perusteena ovat kurssikokeet, keskustelut, referaatit, henkilökohtaiset tutkielmat, esitelmät, ja ryhmätyöskentely.

Suoritusohjeita

- pakollinen kurssi 1, syventäviä 2-4 ja soveltava kurssi 5
- kurssit 1-4 arvostellaan asteikolla 4-10, soveltavasta kurssista 5 joko arvosana tai suoritusmerkintä 5
- kurssit suositellaan suoritettavaksi seuraavassa järjestyksessä
- 1. vuosi: kurssit F11 ja F12
- 2. vuosi: kurssit F14 ja F15
- 2.-3. vuosi: kurssi F13 (kurssi järjestetään vain parittomina vuosina)
- filosofian ylioppilaskoe kannattaa suorittaa kolmannen opintovuoden syksynä, mikäli aikoo kirjoittaa kolmannen opintovuoden keväänä psykologian, historian, fysiikan tai biologian (sama koepäivä). Tällöin on suositeltavaa suorittaa kurssit F11-F14 kahden ensimmäisen opintovuoden aikana.

F11 (pakollinen)

Johdatus filosofiseen ajatteluun

- perehdytään filosofiaan tieteenä ja sen asemaan suhteessa muihin tietisiin
- tutustutaan filosofian eri osa-alueisiin, tutkitaan mm. kysymyksiä tiedosta, totuudesta, olemassaolosta, moraalista, hyvästä elämästä, onnellisuudesta, kauneudesta, oikeudenmukaisuudesta, tasa-arvosta, vallasta ja vapaudesta
- opitaan perusasioita väitteiden perusteleminen, väittelyä ja filosofista keskustelusta
- perehdytään filosofian luonteeseen, ongelmiin, peruskysymyksiin, menetelmiin, syntyyn ja kehitykseen
- esitellään keskeisiä eurooppalaisia filosofi- ja heidän näkemyksiään

FI2 (valtakunnallinen syventävä)

Filosofinen etiikka

- perehdytään filosofisen etiikan tärkeimpiin ongelmiin, käsitteisiin ja teorioihin
- opitaan arvioimaan elämää ja toimintaa moraalista näkökulmista sekä jäsentämään omia moraalisia ratkaisuja filosofisen etiikan välinein
- perehdytään erilaisten eettisten vakaumusten filosofiseen perustaan; pohditaan mm. moraalin suhdetta luontoon, lakiin, uskuntoon, kieleen, järkeen ja tunteisiin
- opitaan soveltamaan etiikan teoriaa käytännön eettisiin kysymyksiin; mahdollisia teemoja esimerkiksi eläinten oikeudet, ympäristöfilosofia, seksuaalietiikka, sodan etiikka, internet ja etiikka
- perehdytään filosofisiin käsitteisiin hyvästä elämästä ja onnellisuudesta

FI3 (valtakunnallinen syventävä)

tarjotaan vain parittomina vuosina

Tiedon ja todellisuuden filosofia

- tutkitaan, mitä tieto ja totuus ovat sekä pohditaan tiedon rajoihin ja varmuuteen liittyviä kysymyksiä
- perehdytään argumentointiin ja pätevään päättelyn perusteisiin sekä opitaan erittelemään ja arvioimaan kriittisesti tiedollisia uskomuksia ja väitteitä
- perehdytään tieteenfilosofiaan: tieteellisen tiedon luonne, tieteellinen menetelmä, tieteen ja näennäistieteiden ero, luonnontieteiden ja ihmistieteiden ero, tieteen suhde etiikkaan ja yhteiskuntaan
- pohditaan kielen suhdetta maailmaan ja tietämiseen sekä kielen ymmärtämisen ja tulkinnan ongelmia (kielifilosofia)
- tutkitaan, miten metafysiikka ohjaa pohtimaan ja jäsentämään maailman olemusta sekä kuinka se voidaan suhteuttaa eri tieteisiin ja maailmankatsomuksiin

FI4 (valtakunnallinen syventävä)

Yhteiskuntafilosofia

- opitaan arvioimaan kriittisesti yhteiskunnallista ja poliittista toimintaa sekä tutkitaan, miten yhteiskuntajärjestys, valta ja omistaminen voidaan oikeuttaa
- tutkitaan, miten yksilön oikeudet, velvollisuudet, vapaudet ja vastuut voidaan määritellä
- perehdytään keskeisiin yhteiskuntafilosofisiin teemoihin, kuten turvallisuuden ja vapauden suhde, laillinen ja laitton väkivalta, rikos ja oikeudenmukaiset rangaistukset, ihaneyhteiskunnan mallit (utopiat), tasa-arvon eri määritelmät sekä etujen ja rasitteiden oikeudenmukainen jakaminen yhteiskunnassa
- pohditaan, olisiko yhteiskuntaa uudistettava perinteitä vaalien (konservatismi), tasa-arvoisempaan suuntaan (sosia-

lismi), vailla valtion pakkovaltaa (anarkismi) vai yksilön vapauksia korostaen (liberalismi)

- pohditaan, miten yksilön identiteetti rakentuu ja millä ehdoin arvoiltaan, identiteetiltään ja ominaisuuksiltaan erilaiset ihmiset voivat elää yhdessä samassa yhteiskunnassa (mm. sukupuoli, sukupuoli-identiteetti, toiseus, monikulttuurisuus, rasismi)

FI5 (soveltava)

Estetiikka

- pohditaan, mitä on kauneus sekä perehdytään kauneuskäsityksen syntyyn ja kehitykseen eri aikakausina
- pohditaan, mitä taide on, miten taiteen käsite on ymmärretty eri aikakausina ja miten kulttuurin käsitteet taiteilijoista ja taiteilijuudesta ovat muuttuneet
- tutkitaan, millainen suhde taiteella ja moraalilla on; mm. taiteen etiikka ja taiteen moraaliset tehtävät
- selvitetään, miten taideteoksia voidaan tulkita ja arvottaa, miten taideteokset saavat merkityksensä, miten taideteokset ovat olemassa sekä mitä on taidekritiikki
- pohditaan taiteen merkitystä ja vaikutusta yhteiskunnassa sekä kulttuurissa (valta, propaganda, kauneusihanteet)
- alustuksia, vierailuja museoihin ja teatteriin, elokuvia, tutkielmia jne.

PSYKOLOGIA

Tavoitteet

- tavoitteena on ohjata käyttämään hyväksi psykologista tutkimustietoa sekä lisätä valmiuksia sen hankkimiseen, arvioimiseen ja soveltamiseen
- pyritään kehittämään opiskelijoiden valmiuksia hyödyntää psykologista tietoa omaan elämäntilanteensa

Suoritusohjeet ja arviointi

pakollinen kurssi 1, syventäviä kurssit 2-5, soveltavia kursseja 6-7

- kurssit 1-5 arvioidaan asteikolla 4-10, soveltavat kurssit joko arvosanalla tai suoritusmerkinnällä 5
- työtapoina käytetään opettajaohjoista opetusta, keskustelua, väittelyjä, esitelmiä, tutkielmia, ryhmätöitä ja verkko-opetusta
- Opetuksessa korostuu opiskelijakeskeisyys

PS1 (pakollinen)

Psykykinen toiminta, oppiminen ja vuorovaikutus

- psykologia tieteenä: psykologian tutkimuskohteet ja soveltusalueet

- psyykkisen toiminnan luonne: psykologian peruskäsitteitä, toimintaa ohjaavia psyykkisiä, biologisia ja sosiaalisia tekijöitä
- oppimisen psykologian perusteet ja merkitys lukio-opiskelijalle
- sosiaalipsykologian perusteita, kuten ryhmä, roolit ja normit
- psykologian eri ihmiskuvat

PS2 (valtakunnallinen syventävä)

Ihmisen psyykinen kehitys

- tarkastellaan ihmisen kehitystä ja elämäntähtäystä (lapsesta vanhuuteen)
- kehitykseen vaikuttavat tekijät
- kehityksen osa-alueet eri ikäkausina: kognitiivinen, sosioemotionaalinen ja persoonallisuuden kehitys
- psyykkisen kehityksen yhteydet biologisiin tekijöihin, esimerkiksi perintötekijöihin ja hermoston kehitykseen
- psyykkisen kehityksen tutkiminen

PS3 (valtakunnallinen syventävä)

Ihmisen tiedonkäsittelyn perusteet

- kognitiiviset perusprosessit (mm. tarkkaavaisuus, havainnot ja muisti)
- vireystilan säätely, nukkuminen ja uni
- hermoston rakenne, hermosolun ja hermoverkkojen toiminta ja niiden yhteys psyykkisiin toimintoihin
- kognitiivisen toiminnan häiriöt ja aivovauriot sekä niiden kuntoutus
- kognitiivisen psykologian ja neuropsykologian tutkimus sekä niiden sovelluksia

PS4 (valtakunnallinen syventävä)

Motivaatio, tunteet ja älykäs toiminta

- eritasoiset motiivit sekä motivaation kehittäminen ja ylläpitäminen
- tunteet moniulotteisina prosesseina sekä niiden muodostuminen, ilmeneminen ja merkitys
- motivaation ja tunteiden perusteoriaa ja tutkimus
- motivaation, tunteiden ja kognitiivisten toimintojen keskinäiset vaikutukset ihmisen toiminnassa
- motivaation, tunteiden ja niiden säätelyn yhteys hyvinvointiin yksilö- ja yhteisötasolla
- motivaation ja tunteiden yhteydet sosiaalisiin ja kulttuurisiin tekijöihin sekä motivaation että tunteiden biopsykologinen perusta
- korkeatasoinen kognitiivinen toiminta, kuten ajattelu, ongelmanratkaisu ja päätöksenteko

PS5 (valtakunnallinen syventävä)

Persoonallisuus ja mielenterveys

- tarkastellaan persoonallisuutta koko ihmisen toimintaa koivana järjestelmänä
- persoonallisuus käsitteenä ja tutkimuskohteena
- yksilöiden väliset persoonallisuuserot
- kulttuurin ja ympäristön vaikutus persoonallisuuden muovaamiseen
- mielenterveys ja elämäntähtäystä (erilaiset mielenterveyshäiriöt ja niiden hoitomuodot)

PS6 (soveltava)

Minä, me ja muut - johdatus sosiaalipsykologiaan

- tutustutaan sosiaalipsykologiaan tutkimusalan ja -menetelmänä
- selvitetään vuorovaikutussuhteiden kehittymistä ja muutoutumista
- perehdytään ryhmän muodostumiseen ja toimintaan vaikuttaviin tekijöihin
- tutkitaan ja perehdytään viestintään sekä verkostoitumiseen ryhmien välillä
- perehdytään erilaisuuteen ja konfliktien ratkaisuun

PS7 (soveltava)

Kenttätyökurssi

- selvitetään psykologian tiedonhankintamenetelmät ja sovelletaan niitä käytännön tutkimukseen
- laaditaan tutkimukseen liittyvä tutkimussuunnitelma
- opitaan tekemään metodisesti oikein laadittu tutkielma
- itse käytännön tutkimus suoritetaan itsenäisesti kentällä, opettaja ohjaa työskentelyä
- tutkimuskohteina voivat olla mm. eri ikäkausien liittyvät tutkimukset (esim. lasten kehitys), kyselytutkimukset, mielenterveyteen liittyvät tutkimusaiheet
- kurssin loppupuolella opiskelijat esittelevät tutkielmansa ja tutkimuksensa tulokset, joista keskustellaan yhteisesti
- kurssista annetaan suositusmerkintä S

HISTORIA

Tavoitteet

- historian tehtävänä on ohjata opiskelijaa ymmärtämään ja jäsentämään nykyaikaa historiallisen kehityksen tuloksena ja tulevaisuuden lähtökohtana
- opettaa opiskelijaa hankkimaan menneisyyttä koskevaa tietoa ja arvioida sitä kriittisesti sekä ymmärtää sen monitulkintaisuuden, suhteellisuuden ja syy-yhteyksien moninaisuuden

suuden

- auttaa opiskelijaa ymmärtämään kulttuurin erilaisia ilmenemismuotoja ja niiden erilaisuutta

Suoritusohjeet ja arviointi

- pakollisia kurssit 1-4, syventäviä 5-6
- kurssien suorittamisjärjestyksestä maininta erikseen kursiesittelyn yhteydessä
- arviointi numeroarvosanalla, johon vaikuttavat koe, jatkuva näyttö sekä mahdolliset oppilastyöt
- mahdollisesta tenttimisestä tulee sopia aina erikseen opettajan kanssa

HI1 (pakollinen)

Ihminen, ympäristö ja kulttuuri

- kurssi käsittelee talous- ja sosiaalihistoriaa kivikaudesta nykyaikaan
- keskeisenä ajatuksena on historiallisen muutoksen ja murroksen ymmärtäminen
- ihmisen ja luonnon välisen vuorovaikutuksen tarkastelu eri aikakausina
- kurssilla pohditaan myös nykyajan taloudellisia ja yhteiskunnallisia haasteita historiallista taustaa vasten
- suositellaan suoritettavaksi ensimmäisenä

HI2 (pakollinen)

Eurooppalainen ihminen

- kronologisesti etenevä maanosamme kulttuurihistoriaa käsittelevä kokonaisuus
- lisäksi aatehistorialla on keskeinen osuus kurssin sisällössä
- tarkastelukohteina viisi tai kuusi aikakautta; tarkastelukulmaksi voidaan valita esim. ihmiskäsitys eri aikoina
- työskentelyn rinnalla voidaan myös tutustua historiatieteen tutkimusmenetelmiin ja eri lähdetyyppeihin
- suositellaan suoritettavaksi toisena kurssina

HI3 (pakollinen)

Kansainväliset suhteet

- kurssi tutustuttaa opiskelijat 1800- ja 1900-luvun kansainvälispoliittisiin tapahtumiin ja ilmiöihin selvittämällä erityisesti niiden ideologisia ja taloudellisia taustatekijöitä
- vapaasti kurssien 1 ja 2 jälkeen, kuitenkin niin, että tämä kurssi olisi suoritettu ennen "Kulttuurit kohtaavat" -kurssia (kurssi 6), kurssi on myös edellytyksenä yhteiskuntaopin syventävälle kurssille "Eurooppalaisuus ja Euroopan unioni" (YH4)

HI4 (pakollinen)

Suomen historian käännekohtia

- kurssi on luonteeltaan analyysoiva ja tarkastelee sekä rauhanomaisen kehityksen murroksia että väkivaltaisesti kärsittyjä tapahtumia 1800- ja 1900-luvun Suomessa
- vapaasti kurssien 1 ja 2 jälkeen

HI5 (valtakunnallinen syventävä)

Suomen vaiheet esihistoriasta autonomian aikaan

- kurssilla perehdytään Suomen historiaan kivikaudesta vuoteen 1809
- pääpaino on Ruotsin vallan ajassa
- suoritustajien vapaa

HI6 (valtakunnallinen syventävä)

Kulttuurien kohtaaminen

- kurssi käsittelee Euroopan ulkopuolisten kulttuurien historiaa
- yhdistävänä teemana on kulttuurien kohtaaminen, jota käsitellään esihistoriallisista kansainvaelluksista aina nykyajan globalisoituvan markkinatalouteen asti
- suositellaan suoritettavaksi kurssien 1-3 jälkeen

HI7 (koulukohtainen syventävä)

Maailmanpolitiikkaa 2000-luvulla

- Kurssilla
- tarkastellaan ajankohtaisia maailmanpolitiikan tapahtumia, niiden historiallisia taustoja ja tulevia näkymiä
- tutustutaan maailmanpolitiikan tutkimuksen teoriaan ja käsitteisiin
- syvennetään tietoja globaalien kansainvälisen politiikan eri toimijoista (vahvat ja vahvistuvat valtiot ja alueet, valtioiden välinen yhteistyö, kansainväliset järjestöt ja kansalaisyhteiskunta)
- kurssin työtapoihin kuuluu luento-opetuksen lisäksi oma tiedonhaku median avulla, port folio- tai projektityöskentely (tutkielma, esitelmä), oppikirjaa ei ole käytössä
- kurssi HI3 suositellaan suoritettavaksi ennen tätä kurssia
- kurssi soveltuu kaikille maailman tapahtumista kiinnostuneille ja erityisen hyvin yhteiskunnallisten aineiden, viestinnän tai talouden alan opinnoista haaveileville

H18 (koulukohtainen syventävä)

Historian kertauskurssi

Kurssilla kerrataan historian pakollisten ja valtakunnallisten syventävien kurssien keskeisimmät sisällöt ylioppilaskirjoituksen aineaalaa varten. Kurssilla harjoitellaan myös vastaamista erilaisiin reaalikoikkeissa esiintyviin tehtäviin. Suosittellaan abiturienteille.

YHTEISKUNTAOPPI

Tavoitteet

- opiskelija tuntee Suomen yhteiskuntajärjestelmän ja talouselämän perusteet ja toimintatavat ja osaa suhteuttaa ne eurooppalaisiin ja kansainvälisiin yhteyksiin
- opiskelija kykenee hankkimaan ajankohtaista tietoa eri lähteistä sekä arvioimaan kriittisesti verbaalista, kuvallista ja tilastollista informaatiota
- opiskelija hallitsee keskeisen yhteiskunnallisen ja taloudellisen sanaston
- kasvattaa opiskelijoita aktiiviseen kansalaisuuteen

Suoritusohjeet ja arviointi

- pakollisia kurssit 1-2, syventäviä 3-4
- kurssien suorittamisjärjestyksestä maininta erikseen kursierittelyn yhteydessä
- arviointi numeroarvosanalla, johon vaikuttavat koe, jatkuva näyttö sekä mahdollisesti oppilastyöt
- mahdollisesta tenttimisestä tulee sopia aina erikseen opettajan kanssa

YH1 (pakollinen)

Yhteiskuntatieto

- kurssi käsittelee Suomen valtio-oppia ja yhteiskuntapolitiikkaa
- kurssin keskeisenä sisältönä on vallanjako ja vallan kontrolli sekä ihmisoikeudellinen näkökulma

YH2 (pakollinen)

Taloustieto

- kurssilla käsitellään ns. mikro- ja makrotaloustietoa
- pääpaino on kansantaloudellisten peruskäytäntöjen tarkastelussa
- aihepiiriin kuuluvat mm. Euroopan taloudellinen integraatio, Suomen asema kansainvälisessä talousjärjestyksessä, taloudellinen kasvu
- tavoitteena on, että opiskelija pystyy ymmärtämään lehti- ja talousuutisia ja seuraamaan radion ja TV:n talousohjelmia sekä lisätä valmiuksia tehdä itseä koskevia taloudellisia rat-

kaisuja, esim. laina- ja sijoituspäätöksiä

- suoritusjärjestys vapaa

YH3 (valtakunnallinen syventävä)

Kansalaisen lakitieto

- kurssilla tutustutaan Suomen oikeusjärjestelmän perusteisiin
- keskeinen sisältö käsittelee siviili- ja rikosoikeutta
- oppilas saa oikeustieteellisen yleissivistyksen perustan
- suoritusjärjestys vapaa

YH4 (valtakunnallinen syventävä)

Eurooppalaisuus ja Euroopan unioni

- kurssilla tutustutaan eurooppalaiseen identiteettiin ja arvoihin
- kurssin keskeistä sisältöä on vaikuttaminen ja vallankäyttö Euroopan unionissa ja suomalaisten vaikuttamismahdollisuudet unionissa
- kurssilla perehdytään myös EU:n tulevaisuuden haasteisiin
- kurssia ennen tulee suorittaa historian kurssit 1-3 ja yhteiskuntaopin kurssi 1

TEATTERITAIDE

TT1 (soveltava)

Ilmausaidon peruskurssi

- peruskurssilla tehdään monipuolisesti ilmausvapauttavia harjoituksia mm. luottamus-, liike- ja ääniharjoituksia
- kurssilla tutustutaan improvisaation perusteisiin ja vierailaan katsomassa improvisaatioteatteria
- tarkoituksena on oppia ilmaisun rohkeutta ja päästä eroon esiintymisarkuudesta

TT2 (soveltava)

Teatteri-ilmaus peruskurssi

- kurssilla tutustutaan teatteri-ilmaus perusteisiin ja opetellaan analysoimaan draamallista ilmaisua
- kurssilla tutustutaan osallistavaan/soveltavaan teatteriin
- kurssilla valmistetaan pieniä esityksiä ja käydään katsomassa teatteriesitystä

TT3 (soveltava)

Teatteri-ilmaus jatkokurssi

- kurssilla syvennetään tietoja jossakin tai joissakin teatterin osa-alueissa

- kurssilla tehdään osallistavaa ja/tai esittävää teatteria
- kurssi suoritetaan kerhomuotoisena (Teatteriklubi 7 lukujärjestyksen ulkopuolella)

TT4 (soveltava)

Ideasta muotoon

- kurssilla syvennetään teatteri-ilmaisullisia taitoja sekä sosiaalisia ja kommunikaatiotaitoja
- kurssilla valmistetaan pitkä esitys
- kurssi suoritetaan kerhomuotoisena (Teatteriklubi 7 lukujärjestyksen ulkopuolella)

TT5 (soveltava)

Teatteritaiteen lukiodiplomi

- opiskelija toteuttaa itsenäisen työn valitsemastaan aiheesta joko yksin tai ryhmässä
- diplomin voi suorittaa teatterin eri osa-alueista: ohjaajan- tai näyttelijäntyöstä
- diplomityön arvioi kaksi ilmaisutaidon ammattilaista
- diplomin suorittaminen edellyttää vähintään kolmen ilmaisutaidon kurssin suorittamista

MUSIIKKI

Tavoitteet

- tavoitteena opiskelijan itsenäisen musiikillisen ajattelun ja viestinnän, musiikin arvostamisen sekä luovan ilmaisen kehittyminen siten, että opiskelija voi toimia aktiivisesti musiikin parissa yksilönä ja ryhmän jäsenenä

Suoritusohjeet ja arviointi

pakollisia kurssit 1-2 (2.kurssi vaihtoehtoinen kuvataiteen 2.kurssin kanssa); syventäviä 3-11, soveltavia 12-15)

MU1 (pakollinen)

Musiikki ja minä

- tutustutaan käytännön musisoimnin ja kuuntelutehtävien avulla musiikin peruskäsitteisiin ja -elementteihin; melodiaan, rytmiin, harmoniaan, sointiväriin ja muotoon

MU2 (pakollinen)

Moniääninen Suomi

- kurssilla tutustutaan suomalaisen musiikin vaiheisiin kuunteluesimerkein ja laulaen ja soittaen

MU3 (valtakunnallinen syventävä)

Ovet auki musiikille

- kurssilla tutustutaan syvällisesti joihinkin musiikinlajeihin tai musiikkikulttuureihin kuuntelutehtävien ja käytännön musisoimnin avulla

MU4 (valtakunnallinen syventävä)

Musiikki viestii ja vaikuttaa

- kurssin tavoitteena on, että opiskelija tutustuu musiikin käyttöön ja vaikutusmahdollisuuksiin eri taidemuodoissa ja mediassa

MU5 (valtakunnallinen syventävä)

Musiikkiprojekti

- kurssilla on tavoitteena tuottaa itse jokin musiikkiprojektio aiemmillä kursseilla saavutettujen tietojen ja taitojen pohjalta

MU6 (syventävä)

Kuoro

- hengitys-, rentoutus-, äänenavaus- ja äänihuulten hallitsemista kehittäviä harjoituksia
- ohjelmisto koostuu 3-5 -äänisistä, erityyillisistä a capella -kuorolauluista, kansanlauluista, viihdekuorolauluista jne.
- yhteistyössä pienyhtyeiden ja orkesterin kanssa kuoro harjoittelee myös viihde- ja rockmusiikkia

MU7 (syventävä)

Orkesteri

- orkesterimusikkkia eri tyylikausilta
- viihdemusiikkia itsenäisesti sekä kuoron säestystehtävien yhteydessä
- yhteistyötä tehdään sovitus-, studioteknologia- ja ministudio -opetuksen kanssa

MU8 (syventävä)

Pienyhtye

pienyhtyekurssilla opiskelijat voivat soittaa mielenkiintonsa mukaan kamarimusikkkikokoonpanossa, nokkahuilu-, kansanmusiikki-, rock- tai jazzyhtyeessä sekä latalalais-amerikkalaisen musiikin yhtyeessä tai laulaa lauluyhtyeessä

MU9 (syventävä)

Musiikin sovitus

- kurssilla tutustutaan laulu- ja instrumentaalimusiikin sovitamiseen

- paljon henkilökohtaista työtä sekä tiivistä yhteistyötä kuoron, orkesterin, pienyhtyeiden, laulu- ja soitinopetuksen sekä musiikin tietotekniikan kanssa

MU10 (syventävä)

Latinalais-amerikkalainen musiikki

- kurssilla perehdytään Etelä-Amerikan ja Karibianmeren alueen rikkaaseen musiikkiperinteeseen
- eri maiden musiikkityylien opiskelua aktiivisen kuuntelun ja omien laulu-, soitto- ja tanssiharjoitusten avulla

MU11 (syventävä)

Lauluopetus ja soitinopetus

- opetus tapahtuu 3-4 hengen ryhmissä
- opiskelijan äänialue määritetään ja sitä kehitetään ja laajennetaan kunkin edellytysten ja taipumusten mukaisesti
- mikrofonin käyttö ja esiintymiskoulutus
- kansantauluja, keskeisiä viihde-, rock- ja jazzlauluja
- soitinopetuksen tavoitteena on kehittää rytmii-, melodia-, muoto- ja tyylijatua, nuotinlukutaitoa sekä tyylinmukaista fraseerausta ja improvisointia

MU12 (soveltava)

Musiikkitekniologia 1

- kurssilla tutustutaan musiikin tietokoneavusteiseen luomiseen ja muokkaamiseen
- perustiedot notaatio- ja sekvenssiohjelmista
- tietokonestandardit musiikin palveluksessa

MU13 (soveltava)

Musiikkitekniologia 2

- kovalevyäänitys- ja sekvensseriohjelman jatko-opiskelua
- MIDI ja synteesi
- tietokoneen käyttöjärjestelmään ja sen ominaisuuksiin perehtymistä syvällisemmin

MU14 (soveltava)

Studiotekniikka 1

- kurssilla tutustutaan äänentoistossa ja äänityksessä tarvittaviin tekniikoihin, terminologiaan ja käytäntöön
- PA -laitteiston peruskäyttö
- koulun studion ja sen laitteiston käyttö avustettuna

MU15 (soveltava)

Studiotekniikka 2

- kurssilla syvennetään edeltävällä kurssilla (MU14) opittuja taitoja
- itsenäisen ja omaehtoisen työskentelyn opettelua
- PA -laitteiston edistyneempi käyttö
- koulun studion ja sen laitteiston käyttö itsenäisesti
- Mahdollisuus suorittaa lukiodiplomi.

UKVATAIDE

Tavoitteet

Opetuksen keskeisenä tavoitteena on, että opiskelija ymmärtää kuvataiteen merkityksen omassa elämässään ja yhteiskunnassa. Opetus painottuu opiskelijoiden omaan taiteelliseen työskentelyyn niin, että jokainen oppii ja löytää omille ajatuksille ja mielikuvilleen luontevimman kuvallisen ilmaisumuodon sekä kokee tekemisen ja onnistumisen iloa. Opetuksessa syvennetään visuaalisen kulttuurin perusteita ja luodaan riittävät edellytykset jatko-opinnoille. Yhteistyö Nykyaiteen museo Kiasman kanssa laajentaa opiskelijoiden toimintaympäristöä ja ohjaa heitä käyttämään ja arvostamaan kulttuuripalveluja.

Oulunkylän yhteiskoulun lukiossa voi opiskella kuvataiteita painotetusti, kahden pakollisen kurssin lisäksi on tarjolla seitsemän syventävää kurssia ja yksi soveltava kurssi.

Suoritusohjeet ja arviointi

Pakollisia kurssit KU1-KU2 (joista 2.kurssi vaihtoehtoinen musiikin 2.kurssin kanssa), syventäviä KU3-KU9, jotka edellyttävät 1.kurssin suorittamista, soveltava KU10 edellyttää vähintään neljän aiemman kuvataiteen kurssin suoritusta.

Arvioinnin kohteina ovat työprosessit, työskentelyn tulokset, sisällölliset, ilmaisulliset ja tekniset taidot ja kyky soveltaa teorian tietoa omassa ilmaisussaan. Kurssit arvioidaan arvostanoin 4-10, poikkeuksina Kirjansidonta- ja paperityöpaja (KU8) ja Kankaanpaina- ja värjästyöpaja (KU9), joista opiskelija saa suoritusmerkinnän 5. Kuvataiteen lukiodiplomikurssin (KU10) valtakunnalliset arviointiohjeet julkaistaan vuosittain tehtävien yhteydessä.

Kursseja ei voi suorittaa tenttimällä.

KU1 (pakollinen)

Minä, kuva ja kulttuuri

Tavoitteet

- oppia ilmaisemaan itseään kuvataiteen keinoin ja tekemään omakohtaisia ratkaisuja
- kokemaan tekemisen ja onnistumisen iloa

- oppia käyttämään taiteen käsitteistöä tarkastellessaan ja arvioidessaan kuvia
- ymmärtää kuvataiteen ja muun visuaalisen kulttuurin merkityksen omassa elämässään ja yhteiskunnassa

Sisältö

- oma kuvallinen ilmaisu: piirtäminen, maalaaminen, kolmiulotteinen työskentely
- kuvan rakentamisen keinot: sommittelu, muoto, väri, liike, tila
- ihmisen ja tilan kuvaus taiteen historiassa
- kuvan tulkinta ja analysointi kuvallisin ja sanallisin keinoin

KU2 (pakollinen)

Ympäristö, paikka ja tila

Tavoitteet

- oppia muotoilun ja arkkitehtuurin perusteita, ilmaisutapoja ja suunnitteluprosesseja
- oppia tarkastelemaan ympäristöä luonnonvaraisena, rakennettuna, sosiaalisena ja psyykkisenä ilmiönä sekä kulttuurisena viestinä

Sisältö

- arkkitehtuuriin ja muotoilun peruskäsitteiden ymmärtäminen
- maisema, rakennus, esine ja taideteos materiaalisena, esteettisenä ja oman aikansa kulttuurihistoriallisena viestinä
- Helsingin arkkitehtuuri
- suomalainen taideteollisuus ja muotoilu

KU3 (valtakunnallinen syventävä)

Media ja kuvien viestit

Tavoitteet

- oppia erittelemään ja tulkitsemaan median kuvaaman maailman suhdetta kulttuuriin ja todellisuuteen
- ymmärtää kuvailmaisun vaikutuskeinoja mediassa
- oppia käyttämään erilaisia kuvia ja tekniikoita eri viestintäympäristöissä oman ilmaisunsa välineenä

Sisältö:

- kuva mediassa: kuvajournalismi, mainonta, viihteen kuvat, populaarikulttuuri, sarjakuva
- graafinen suunnittelu: taitto, typografia ja julistetaide
- visuaalisuus tuotteistamisessa ja tuotemerkkien luomisessa
- elokuva ja video: perinteinen ja uudistuva kuvakerronta
- KU4 (valtakunnallinen syventävä)

Taiteen kuvista omiin kuviin

Tavoitteet

- hahmottaa kuvataiteen historian pääpiirteitä teemallisesti ja kronologisesti
- käyttää omassa ilmaisussaan hyväkseen taiteen tuntemustaan
- kehittyä eri piirustus- ja maalaustekniikoiden hallinnassa

Sisältö

- taidekuvan tulkinta ja analyysi kuvin ja sanoin
- aiheen kehittäminen ja luonnostelu osana taiteellista prosessia
- akvarelli-, guassi- ja akryylimaalaus
- erilaisten piirtimien ominaispiirteet

KU5 (valtakunnallinen syventävä)

Nykytaiteen työpaja

Tavoitteet

- oppia seuraamaan ja arvioimaan nykytaiteen ajankohtaisia ilmiöitä
- oppia ymmärtämään ja käyttämään nykytaiteen keinoja omassa ilmaisussaan
- ymmärtää kuvailmaisun elämyksellisen luonteen

Sisältö

- mitä nykytaide on: nykytaiteen taustalla vaikuttavat ilmiöt ja erilaiset taidekäsitteet
- oman tuotannon toteuttaminen (video, valokuva, installaatio...)
- tutustuminen Nykytaiteen museon Kiasman toimintaan ja näyttelyihin

KU6 (syventävä)

Keramiikka- ja kuvanveisto

Tavoitteet

- oppia muotoon, materiaaliin ja käyttötarkoitukseen pohjautavaa suunnittelutaitoa
- tuntea ja oppia kolmiulotteisen ilmaisun keskeisiä käsitteitä ja taitoja

Sisältö

- käyttöesineiden suunnittelu ja toteutus savesta, käsinrakennustekniikat
- keskeisimmät koristelutekniikat ja lasitus
- kolmiulotteinen työskentely eri tekniikoin ja materiaalein
- kipsimuotin valmistus ja valu

KU7 (syventävä)

Valokuvailmaisu ja pimiökurssi

Tavoitteet

- oppia ymmärtämään, tulkitsemaan ja arvottamaan valokuvauksen erityispiirteitä suhteessa arkipäivään ja taiteeseen

Sisältö

- valokuvakerronnan ominaispiirteet
- järjestelmä- ja digikameran käyttö
- mv-filmien ja -kuvien kehitys, pimiötyöskentely
- valokuvan historia ja nykypäivä

KU8 (soveltava)

Kirjansidonta ja paperityöpaja

Tavoitteet

- tutustua perinteisiin taidekäsitöitätoihin ja oppii arvostamaan käden taitoja
- huomioida materiaalivalinnoissaan ekologiset arvot ja kiertäytymisen mahdollisuuden

Sisältö

- paperin valmistaminen kierrätysmateriaaleista
- paperin marmorointi ja liisterimaalaus
- kirjojen ja albumien sidonta em. materiaaleja käyttäen

KU9 (syventävä)

Kankaanpaino ja värjäystyöpaja

Tavoitteet

- perehtyä kankaanpainannon ja värjäytymisen perinteisiin menetelmiin
- kokeilla oppimaansa ennakkoluulottomasti omassa ilmassaan

Sisältö

- leimasinpainanta
- solmuvärjäys ja vahabatikki
- silkkipainotekniikat ja kankaanmaalaus

KU10 (soveltava)

Kuvataiteen lukiodiplomi

Kurssilla toteutetaan valtakunnallisten ohjeiden ja tehtävien mukainen oppinäytetyö. Työ koostuu kuvataiteellisesta tuotoksesta, omaa työskentelyä kuvaavasta ja arvioivasta

portfoliosta sekä teeman liittyvästä kirjallisesta esseestä. Taiteellinen työskentely suoritetaan itsenäisesti opettajan valvonnassa (34h) ja essee kokeenomaisessa tilanteessa (4h).

Ennen kurssille osallistumista opiskelijalla täytyy olla suoritettuna neljä lukion hyväksymää kuvataiteen kurssia. Työn arvioivat ohjaava opettaja ja ulkopuolinen arvioitsija. Kurssi arvioidaan arvosanoilla 1-5 ja siitä saa erillisen diplomitodistuksen. Päätötodistukseen suosituskirjelmä S. Tehtävät löytyvät yleensä edellisen lukuvuoden lopulla osoitteesta www.oph.fi ja niihin kannattaa tutustua ennen kurssin alkua.

KU11 (soveltava)

Taidegrafiikka ja graafinen suunnittelu

Tarjotaan parittomina vuosina

Tavoitteet

- perehtyä taidegrafiikan menetelmiin, ilmaisuun ja historiaan sekä tutustua graafisen suunnittelun perusteisiin

Sisältö

- mm. koho- ja syväpaino, serigrafia (kankaanpaino), monotypia ja sekatekniikat

LIIKUNTA

LIIKUNTA TYTÖT

Tavoitteet

- tavoitteena on edistää terveellistä ja aktiivista elämäntapaa sekä ohjata opiskelijaa ymmärtämään liikunnan merkitys fyysiselle, psyykkiselle ja sosiaaliselle hyvinvoinnille
- liikunnan tavoitteena on antaa myönteisiä kokemuksia ja elämyksiä jotka vahvistavat opiskelijan vireystilaa ja auttavat jaksamaan koulutyössä

Suoritusohjeet ja arviointi

- pakollisia kurssit 1-2, syventäviä 3-5, soveltavia 6-9
- Liikunnan arvioinnissa otetaan huomioon opiskelijan aktiivisuus, vastuullisuus ja asennoituminen sekä taidot, tiedot ja toimintakyky
- Soveltavat kurssit arvostellaan suoritusmerkinnällä (S)
- halutessaan oppilas voi saada todistukseen suoritusmerkinnän numeroarvosanan sijaan myös syventävistä kursseista

LIT1 (pakollinen)

Taitoa ja kuntoa

- kurssi sisältää fyysisen kunnon harjoittelua sekä oman fyysisen kunnon mittaamista ja arviointia
- lisäksi kurssin sisältöihin kuuluvat; lihashuolto ja rentoutus,

sisä- ja ulkopalloilut, mailapelit, voimistelu, uinti ja vesipe-
lastus, yleisurheilu, suunnistus, luontoliikunta sekä jääpelit
(riippuen kurssin ajankohdasta)

LIT2 (pakollinen)

Liikuntaa yhdessä ja erikseen

- kurssi sisältää fyysisen kunnon harjoittelua, lihashuoltoa ja rentoutusta
- kurssin keskeiset sisällöt ovat: sisä- ja ulkopalloilut, maila-
pelit, tanssi, kuntouinti ja vesiliikunta. Kurssin ajankohdasta
riippuen myös talvi- ja luontoliikunta

LIT3 (valtakunnallinen syventävä)

Virkisty liikunnasta (Palloilukurssi)

Tarjotaan parittomina vuosina

- sopiva kurssi kaikille, jotka pitävät pelaamisesta
- kurssilla pelataan erilaisia joukkue- ja mailapelejä

LIT4

Vanhatsanssit

- tavoitteena on kehittää oppilaiden tanssitaitoja sekä tu-
tustuttaa heidät erilaisiin salonkitansseihin, jotka esitetään
vanhojen päivän tanssiaisissa

LIT5 (soveltava)

Treenikurssi

- kurssi sopii kaikille, jotka haluavat kohentaa kuntoaan
- kurssilla treenataan tavoitteellisesti oman kunto-ohjelman
mukaan
- opit harjoittelemaan oikein ja juuri itsellesi sopivalla tavalla
erilaisten kestävyys- ja voimaharjoitteiden avulla

LIT6 (soveltava)

Fitness ja hyvinvointikurssi

- Kurssin tavoitteena on opiskelijan kokonaisvaltaisen hyvin-
voinnin lisääminen
- Liikunta, rentoutuminen ja ravinto
- Kurssi sisältää paljon erilaisia liikuntamuotoja esim. joogaa,
kavhakuula- ja kuntosaliharjoittelua sekä erilaisia rentoutu-
mismuotoja

LIT7 (soveltava)

Rentoutuskurssi

- kurssin aikana tutustutaan erilaisiin rentoutusmenetelmiin
(esim. mielikuvarentoutus, jooga, hieronta, venyttely, syvä-
rentoutus, shiatsu)

- kurssilaiset saavat tietoa stressistä ja sen ehkäisystä
- opetus toteutetaan luentoina sekä käytännön harjoituksina
- kurssi sopii etenkin abeille (myös pojille)

LIT8 (soveltava)

Talviliikuntakurssi

- kurssi koostuu seuraavista osioista:
- jääpelit (jäähiekko, ringette ja jääpallo)
- hiihdon ja laskettelun perustekniikoiden opettelu
- kurssin yhteisesti suunnittelema laskettelu/hiihtoretki va-
littuun hiihtokeskukseen

LIT9 (soveltava)

Liikunnan projektikurssi

Kurssin voi suorittaa

- edustamalla koulua erilaisissa joukkuepeleissä (esim. jalka-
pallo tai salibandy)
- osallistumalla koulun juhlien toetutukseen

LIT10 (soveltava)

Tanssikurssi (myös pojille)

Tarjotaan parillisina vuosina

- kurssilla harjoitellaan erilaisia tanssin lajeja sekä tehdään
oma tanssiesitys ryhmän kanssa
- kurssi sopii kaikille tanssista innostuneille

LIT11 (soveltava)

Liikunnan lukiodiplomi

- kurssin tavoitteena on yhdistää lukion liikuntakurssien ja
omakohtaisen liikuntaharrastuksen tiedot ja taidot
- kurssi toteutetaan erikseen määrätyillä jaksoilla
- suorittaminen edellyttää viiden lukion liikuntakurssin suo-
rittamisen, joiden aikana tai jälkeen opiskelija valmistelee
portfolion liikuntakokemuksistaan ja kehitymisestään
- opettaja arvioi kurssin aikana oppilaan sosiaalisia taitoja ja
yhteistyökykyisyyttä
- liikuntadiplomiin kuuluvat myös monipuoliset fyysisen kun-
non ja motoristen taitojen testit
- opiskelija osoittaa erityisosaamisen omassa liikuntalajis-
saan ja tekee kirjallisen tutkielman liikuntakulttuurin ai-
healueelta
- Liikuntadiplomia voi hyödyntää pyrkiessä liikunnan ja ope-
tusalan jatko-opintoihin

LIIKUNTA POJAT

Tavoitteet

- kehittää oppilaiden motorisia kykyjä ja antaa myönteisiä elämyksiä liikunnasta sekä kasvattaa oppilaita itsensä hyväksymisen kautta rakentavaan yhteistoimintaan joukkue- ja ryhmätyöskentelyssä

Suoritusohjeet ja arviointi

- pakollisia kurssit 1-2, syventäviä 3-5, soveltavia 6-9
- liikunnan pakollisten kurssien arvioinnissa kiinnitetään huomiota kuntoon, taitoon, tietoon, aktiivisuuteen ja sosiaaliseen suuteen
- syventävien kurssien arvioinnissa pääpaino on oppilaan taidoissa ja aktiivisuudessa tunneilla. Kurssit arvostellaan numeroin
- halutessaan opiskelija voi saada todistukseen suoritusmerkinnän numeroarvosanan sijaan

LIP1 (pakollinen)

Taitoa ja kuntoa

- tavoitteena on erityisesti taitojen kehittäminen kurssin ohjelmaan kuuluvissa lajeissa
- kurssilla painotetaan seuraavia lajeja: yleisurheilu, suunnistus, jalkapallo, ultimate, tennis, koripallo, lentopallo, salibandy, jääkiekko ja lihaskuntoharjoittelu. Fyysisen kunnon harjoittelu on olennainen osa kurssin sisältöä

LIP2 (pakollinen)

Liikuntaa yhdessä ja erikseen

- tavoitteena on saada oppilaat kiinnostumaan yhä enemmän oman kuntonsa hoitamisesta
- kurssin alussa ja lopussa testataan fyysinen kunto Cooperin testillä ja lihaskuntotestein
- laaditaan oma kunto-ohjelma
- suunnistuksen, yleisurheilun ja kuntosaliharjoittelun ohella ohjelmassa on myös eri palloilulajeja

LIP3 (valtakunnallinen syventävä)

Virkestä liikunnasta

- tavoitteena on tutustuttaa oppilaat sellaisten lajien pariin, joita ei normaalisti koululiikuntatunneilla ole harrastettu (seinäkiipeily, golf, keilailu, curling, mikroautoilu, ilma-aseammunta, jousiammunta, laskettelu jne.)
- kurssilla harjoitetaan myös ”perinteisiä” lajeja, joihin koulu ja lähiympäristö luovat hyvät mahdollisuudet
- kurssin ohjelman toteutuksesta sovitaan yhdessä

LIP4

Vanhat tanssit

- tavoitteena on kehittää oppilaiden tanssitaitoja sekä tutustuttaa heidät erilaisiin salonkitansseihin, jotka esitetään vanhojen päivän tanssiaisissa

LIP5 (valtakunnallinen syventävä)

Kuntoliikunta

- tavoitteena on kehittää oppilaiden taitoja jo aikaisemmin liikuntaohjelmaan kuuluvissa palloilulajeissa
- pyritään monipuolisen ja vaihtelevan palloiluohjelman avulla kohottamaan fyysisistä kuntoa ja psyykkistä hyvinvointia vaativan koulutyön aikana
- kurssin toteutuksesta sovitaan yhdessä

LIP6 (soveltava)

Kuntosalikurssi

- kurssin hyväksytyt suorittaneet voivat hankkia kuntosalikortin, joka oikeuttaa kuntosalin käyttöön koulupäivinä klo 8:00-17:00 välisenä aikana
- kurssilla tutustutaan erilaisiin voimaharjoitusmuotoihin, jonka lisäksi jokainen laatii henkilökohtaisen lihaskunto-ohjelman, jonka mukaan liikutaan kurssin aikana
- kurssilla on lihaskuntoharjoittelun lisäksi mahdollisesti kesätyöharjoittelua, lihaskuntoutusta ja rentoutumista

LIP7 (soveltava)

Mailapelikurssi

- kurssilla tutustutaan erilaisiin mailapeleihin, kuten esim. sulkapallo, tennis, squash, golf, maahockey, pöytätennis, salibandy, pesäpallo jne.

LIP8 (soveltava)

Talviliikuntakurssi

- kurssi koostuu seuraavista osioista:
- jääpelit (jääkiekko, ringette ja jääpallo)
- hiihdon ja laskettelu perusteoppioiden opettelu
- kurssin yhteisesti suunnittelema laskettelu/hiihtoretki valittuun hiihtokeskukseen
- haluttaessa myös mahdollisuus avantouinnin ja hankijalkapallon kokeiluun

LIP9 (soveltava)

Liikunnan projektikurssi

- kurssi suoritetaan joko:
  - tanssiliikuntakurssina (oman esityksen suunnittelu ja toteutus)

tus koulun tilaisuuksissa) tai

- palloilusarjakurssina (kurssilla muodostetaan palloilujoukkue, joka harjoittelee yhdessä ja edustaa koulua palloilusarjoissa)

LIP11 (soveltava)

Liikunnan lukiodiplomi

- kurssin tavoitteena on yhdistää lukion liikuntakurssien ja omakohtaisen liikuntaharrastuksen tiedot ja taidot
- kurssi toteutetaan erikseen määräytyillä jaksoilla
- suoritaminen edellyttää viiden lukion liikuntakurssin suorittamisen, joiden aikana tai jälkeen opiskelija valmistelee portfolion liikuntakokemuksistaan ja kehittymisestään
- opettaja arvioi kurssien aikana oppilaan sosiaalisia taitoja ja yhteistyökykyisyyttä
- liikuntadiplomiin kuuluvat myös monipuoliset fyysisen kunnon ja motoristen taitojen testit
- opiskelija osoittaa erityisosaamisen omassa liikuntalajissaan ja tekee kirjallisen tutkielman liikuntakulttuurin aihealueelta
- Liikuntadiplomia voi hyödyntää pyrkiessä liikunnan ja ope-tusalan jatko-opintoihin.

KOTITALOUS

Kotitalous on taitoaine, joka perustuu moneen tieteenaan. Keskeistä on käytännön toiminta ja tiedon soveltaminen siihen. Kotitalousaineen tarkoituksena on kehittää vuoroaikutus- ja tiedon käsittelytaitoja. Kotitalous on oman talouden hallintaa ja omien taitojen kehittymistä.

KO1 (soveltava)

Arkipäivästä selviytyen ja juhlat juhlien

Kurssin tavoitteena on kehittää opiskelijan kotitalouden tietoja ja taitoja sekä harjoittaa opiskelijaa selviytymään arkipäivän kotitalouden taidoista. Kurssilla sovelletaan tietoa käytännön toimintaan. Kurssilla harjoitellaan käytännön tehtäviä, suunnitellaan aterioiden ja toteutetaan niitä. Kurssilla tehdään muutama kirjallinen tehtävä tietotekniikkaa hyväksi käyttäen. Materiaalimaksu on 20 euroa.

KO2 (soveltava)

Kansainvälinen ruokakurssi

Kurssin tavoitteena on tutustua kansainväliseen ruokakulttuuriin hankkien tietoja ja taitoja ruoanvalmistus- ja ruokailutavoista. Kurssilla valmistellaan esitelmä valitun maan ruokakulttuurista ja toteutetaan eri maiden aterioiden. Materiaalimaksu on 20 euroa.

KO3 (soveltava)

Kotitalouden lukiodiplomi

Kurssilla suoritetaan valtakunnallisten ohjeiden ja tehtävien mukainen opinnäytetyö. Kurssin tarkoituksena on kotitalouden keskeisten sisältöalueiden hahmottaminen, prosessimaisen oppimisen vahvistaminen sekä oman elämän hallinnan kehittäminen. Opiskelija valmistaa ryhmässä tai yksin opinnäytetyönään lukiodiplomityön, jossa hän osoittaa kotitalouden osaamistaan. Työ voi olla esimerkiksi kotitalouden johonkin tehtävään liittyvän teemapäivän tai juhlatilaisuuden järjestäminen koulussa. Työhön kuuluu työsuunnitelma, työpäiväkirja, essee ja arviointi.

Kotitalouden diplomikurssi on soveltava 38 tunnin mittainen. Se edellyttää kahta kotitalouden kurssin suorittamista. Tehdävät ja tiedot kotitalouden diplomikurssin aiheista ja arvostelusta löytyvät www.ophi.fi sivuilta edellisen lukuvuoden lopussa.

TIETOTEKNIikka

Lukion atk-kurssien 1 ja 2 ohessa on mahdollisuus suorittaa Tietoyhteiskunnan kehittämiskeskus ry:n hallinnoima ajokorttitutkinto. Tietokoneen ajokorttitutkinnot ovat kansainvälisesti hyväksytyjä ja niiden lähtökohdana on ajan tasalla olevat tutkinnot ja todellisia työelämän tarpeita mittaavat näyttökokeet. Tutkintotodistus on osoitus hankitusta osaamisesta, jota hyödynnetään laajalti myös työhaussa. Kurssien läpäisy ei edellytä ajokorttitutkinnon suorittamista. Mikäli opiskelija haluaa ajokorttitutkinto-todistuksen, veloitetaan siitä 10 € suuruinen todistusmaksu.

AT1 (soveltava)

@-ajokortti

- kurssi antaa valmiudet hyödyntää koulun atk-järjestelmää opiskelussa
- kurssin aikana on mahdollisuus suorittaa @-ajokorttitutkinto
- http://www.tieke.fi/tuotteet_ja_palvelut/tietokoneen_ajokortti/
- kurssin läpäisy ei edellytä @-ajokorttitutkinnon suorittamista
- kurssi koostuu neljästä osiosta: Laitteen käyttö ja tiedonhallinta, tekstinkäsittely, internet ja esitysgrafiikka
- kurssi arvioidaan työskentelyn ja kokeiden perusteella kurssin alussa sovitulla tavalla

AT2 (soveltava)

A-ajokortti

- kurssin aikana on mahdollista laajentaa @-ajokortti A-ajokortiksi

- kurssin läpäisy ei edellytä A-ajokorttitutkinnon suorittamista
- kurssi koostuu kolmesta osiosta: Taulukkolaskenta, tietokannat ja tietotekniikan perusteet
- kurssin esitietoina @-kurssi tai vastaavat taidot
- kurssi arvioidaan työskentelyn ja kokeiden perusteella kurssin alussa sovitulla tavalla

AT3 (soveltava)

Ohjelmointi

- kurssilla tutustutaan ohjelmoinnin peruseriaatteisiin
- tutustutaan tablettien ohjelmointiin
- ohjelmointikielenä käytetään Java kieltä
- ohjelmointikielten vertailua
- lyhyt oppimäärä oliio-ohjelmointiin
- tietotyypit ja tiedon esittäminen tietokoneessa, kontrollilira-kenteet (if, for, while,...), funktiot ja algoritmien suunnittelu
- kurssilla tutustutaan myös Java appletteihin sekä JavaScript ohjelmointikielen
- esitiedot: AT1 tai vastaavat tiedot
- kurssi arvioidaan työskentelyn, harjoitustöiden sekä kokeiden perusteella kurssin alussa sovitulla tavalla

AT4 (soveltava)

Photoshop-kurssi

Tutustumme kurssilla Photoshop-ohjelman hyödyntämiseen. Harjoittelemme kuvankäsittelyohjelman ominaisuuksia käytännön harjoitusten avulla. Paino on Photoshopin hyödyntämisessä oman visuaalisen ilmaisun ja valokuvauksen tukena

TEKSTIILITYÖ

TS1 (soveltava)

Tekstiilityön taidot hyödyksi ja harrastukseksi

- Kurssin tavoitteena on soveltaa ja syventää peruskoulussa opittuja tekstiilityön taitoja, tietoja ja tekniikoita
- Kurssilla pohditaan käsityön tekemistä prosessina alkumielikuvasta valmiiseen tuotteeseen asti
- Kurssilla perehdytään nuoren kodintekstiileihin, niiden valmistamiseen ja huoltamiseen
- Kurssilla harjoitellaan tietokoneavusteista konekirjontaa
- Kurssilla suunnitellaan ja valmistetaan vapaavalintainen tekstiilituote tekijän omista lähtökohdista
- Oppilaat hankkivat kurssilla tarvitsemansa tekstiilimateriaalit itse
- TERVEYSTIETO

Suoritusohjeet ja arviointi

- pakollinen kurssi 1, syventävät 2-3
- terveystiedon opetuksen keskeisenä tavoitteena on, että opiskelija ymmärtää työ- ja toimintakyvyn, turvallisuuden sekä sairauksien ehkäisyn ja terveyden edistämisen merkityksen

TE1 (pakollinen)

Terveyden perusteet

- kurssilla käsitellään työhön ja toimintakyvyn sekä turvallisuuteen vaikuttavia tekijöitä kuten ravitsemus, uni, lepo ja kuormitus, terveystiliikunta, mielenterveys, sosiaalinen tuki sekä turvallisuus kotona ja vapaa-aikana
- lisäksi kurssin sisältöön kuuluvat; seksuaaliterveys, parisuhde, kansantaudit, sairauksien ja vammojen itsehoito, ensi-apu

TE2 (valtakunnallinen syventävä)

Nuoret, terveys ja arkielämä

- kurssilla käsitellään itsetuntemukseen ja aikuistumiseen liittyviä asioita. Lisäksi kurssin sisältöihin kuuluvat mielen-terveyden ylläpitäminen ja jaksaminen sekä masennuksen ja kriisien kohtaaminen
- tupakka, alkoholi ja huumeet yksilön, yhteisön ja yhteiskunnan näkökulmasta

TE3 (valtakunnallinen syventävä)

Terveys ja tutkimus

- kurssin sisältö muodostuu terveystietämisen ja koe- tun terveyden tutkimisesta: fyysisen ja psyykkisen työ- ja toimintakyvyn mittaaminen, työ hyvinvointi ja siihen vaikuttavat tekijät
- lisäksi tutustutaan terveydenhuollon ja hyvinvointipalvelujen käytäntöihin
- kurssilla arvioidaan myös terveystottumuksia ja tehdään pienimuotoisia tutkimuksia

TE4 (soveltava)

Abikurssi

- kurssin tavoitteena on terveystiedon yo-kokeeseen valmistautuminen
- TE1-TE3- kurssien sisältöjen kertaus ja syventäminen
- arvioidaan suoritusmerkinnällä

OPINTO-OHJAUS

Tavoitteet

- lukio-opiskelun käytänteiden ja valintojen suunnitelmallisuuden oppiminen
- oppimaan oppimisen taitojen kehittäminen
- jatko-opintomahdollisuuksiin ja urasuunnitteluun perehtyminen
- itsenäisen tiedonhaun ja verkkotyöskentelyn omaksuminen

Suoritusohjeet ja arviointi

- kurssisuoritus edellyttää säännöllistä osallistumista tunneille, infotilaisuuksiin sekä annettujen tehtävien tekemistä
- OP1-kurssin suorittaminen edellyttää lisäksi säännöllistä osallistumista ryhmänohjaustuokioihin
- kurssit arvioidaan suoritusmerkinnällä (S)

OP1 (pakollinen)

Koulutus, työ ja tulevaisuus

- lukio-opintojen rakentuminen
- oppiminen ja opiskelutaidot
- itsetuntemus
- omien toimintamallien ja vahvuuksien tunnistaminen
- työelämätietous
- ylioppilastutkinto
- jatko-opintomahdollisuudet lukion jälkeen
- ammatillisen suuntautumisen ja jatko-opintojen pohtiminen
- jatko-opintoihin hakeutuminen
- opiskelu ja työskentely ulkomailla

OP2 (valtakunnallinen syventävä)

Opiskelu, työelämä ja ammatinvalinta

- ammatinvalinnan ja työelämätietouden syventäminen ja laajentaminen
- yksilölliset jatko-opiskelu- ja urasuunnitelmat
- tutustumiskäynnit eri oppilaitoksissa ja info-tilaisuuksissa
- työelämä ja työhön hakeutuminen
- työhallinnon palvelut
- opintososiaaliset edut ja opintojen rahoitus
- elämänhallintaan liittyvät kysymykset

OP3 (soveltava)

Tutorkurssi

- Kurssilla annetaan tutoropiskelijoille valmiuksia uusien lukiolaisten perehdyttämiseen lukion käytänteisiin, ohjaamiseen, neuvontaan ja yhteisten tilaisuuksien järjestämiseen
- harjoitellaan mm. ryhmän ohjaamista, esiintymis- ja vuorovaikutustaitoja sekä ongelmien ratkaisutaitoja
- edellyttää opiskelijalta aktiivisuutta, halua sitoutua toimintaan vähintään vuodeksi ja valmiutta käyttää kurssin suorittamiseen myös oppituntien ulkopuolista aikaa

OP4 (soveltava)

LUE Lukemisen ja kirjoittamisen taitojen kehittäminen

Kurssin tavoitteet

- löytää omat oppimisstrategiat ja oppimistyyli
- ymmärtää rentoutumisen, motivaation ja oppimisasenteen merkitys opintomenestykseen

Kurssin sisältö

- erilaiset oppimistyylit ja opiskelustrategiat
- vieraiden kielten opiskelustrategioita
- rentoutuminen, motivaatio ja oppimisasenne
- tenttiin valmistautuminen
- Halukkaille tehdään kurssin aikana luki-testi

Kurssin suorittaminen

- viisi oppimispäiväkirjaa
- portfolio
- aktiivinen osallistuminen tunneilla ja vierailukäynneillä

OPPIKIRJAT LUKUVUONNA 2014 – 2015

HUOM: Kaikista kirjoista uusin painos! Opiskelijoilla on myös mahdollisuus hankkia kurssikirjoista digikirja. Tämä vaatii luonnollisesti lisäksi lukulaitteen.

Aine, tekijät, kirjan nimi (kustantaja)

Äidinkieli

kurssi 1 (pak)	Haapala ym. Särmä - Suomen kieli ja kirjallisuus (OTAVA 2012) ja Särmä Tehtäviä 1
kurssi 2 (pak)	Särmä Tehtäviä 2
kurssi 3 (pak)	Särmä Tehtäviä 3
kurssi 4 (pak)	Särmä Tehtäviä 4
kurssi 5 (pak)	Särmä Tehtäviä 5
kurssi 6 (pak)	Särmä Tehtäviä 6
kurssi 7 (syv)	Sovitaan kurssin alussa.
kurssi 8 (syv)	Ylioppilastekstejä 2014
kurssi 9 (syv)	"

A1-englanti

kurssi 1 (pak)	Open Road 1 (OTAVA)
kurssi 2 (pak)	Open Road 2
kurssi 3 (pak)	Open Road 3
kurssi 4 (pak)	Open Road 4
kurssi 5 (pak)	Open Road 5
kurssi 6 (pak)	Open Road 6

kurssi 7 (syv)	Open Road 7
kurssi 9 (syv)	Abi englanti (OTAVA)

Muilla kursseilla ei ole oppikirjaa.

Koko lukion A -englantia varten Grammar rules + Key (OTAVA)

A1-ruotsi

kurssi 1 (pak)	Koivunen, Riissanen ym. Inne (FINN LECTURA)
kurssi 2 (pak)	"
kurssi 3 (pak)	"
kurssi 4 (pak)	Inne 4
kurssi 5 (pak)	Inne 5
kurssi 6 (pak)	Inne 6
kurssi 7 (syv)	Varför inte! 7
kurssi 8 (syv)	Varför inte! 8
kurssi 9 (syv)	Varför inte! 5/6
kurssi 10 (syv)	Signal (Sanoma pro)

A1-ranska

kurssi 1 (pak)	Allez, Allez viens 1(Opetushallitus)
kurssi 2 (pak)	Voilà 4 (OTAVA)
kurssi 3 (pak)	Voilà 5
kurssi 4 (pak)	Voilà 6
kurssi 5 (pak)	"
kurssi 6 (pak)	Abiranska (OTAVA)
kurssi 7 (syv)	"
kurssi 8 (syv)	(ei oppikirjaa)
kurssi 9 (syv)	(ei oppikirjaa)

Koko lukion A -ranskaa varten Ranskan kielioppi ja käsikirja (FINN LECTURA)

A1-saksa

kurssi 1 (pak)	Genau 1 (Sanoma pro)
kurssi 2 (pak)	Genau 2
kurssi 3 (pak)	Genau 3
kurssi 4 (pak)	Genau 4
kurssi 5 (pak)	Genau 5
kurssi 6 (pak)	Genau 6
kurssi 7 (syv)	Genau 7-8
kurssi 8 (syv)	Genau 7-8
Kurssi 9 (syv)	Genau 7-8

B1-ruotsi

kurssi 1 (pak)	Bulut, Kajander ym. Magnet 1 (Sanoma pro)
kurssi 2 (pak)	Magnet 2
kurssi 3 (pak)	Magnet 3
kurssi 4 (pak)	Magnet 4
kurssi 5 (pak)	Magnet 5
kurssi 6 (syv)	Magnet 6
kurssi 7 (syv)	Magnet 7
kurssi 8 (syv)	Fröjdman ym.: Signal (Sanoma pro)

kurssi 9 (syv)

B2-saksa

Kurssit 1-3

Kurssit 4-6

Kurssit 7-8

Kurssi 10

B2-ranska

kurssi 3 (syv)

kurssi 4 (syv)

kurssi 5 (syv)

kurssi 6 (syv)

kurssi 7 (syv)

kurssi 8 (6) (syv)

kurssi 9 (7) (syv)

B3-saksa

kurssi 1 (pak.johdanto)

kurssi 2 (pak.johdanto)

Kurssista 3 lähtien kts.

B3-ranska

kurssi 1 (pak.johdanto)

kurssi 2 (pak.johdanto)

Matematiikka (pitkä)

kurssi 1 (pak)

kurssi 2 (pak)

kurssi 3 (pak)

kurssi 4 (pak)

kurssi 5 (pak)

kurssi 6 (pak)

kurssi 7 (pak)

kurssi 8 (pak)

kurssi 9 (pak)

kurssi 10 (pak)

kurssi 11 (syv)

kurssi 12 (syv)

kurssi 13 (syv)

kurssi 15 (syv)

kurssi 16 (syv)

Matematiikka (lyhyt)

kurssi 1 (pak)

kurssi 2 (pak)

kurssi 3 (pak)

kurssi 4 (pak)

Magnet 5

Panorama Deutsch 1-3 (OTAVA)

Texte, Übungen 1,2,3

Panorama Deutsch 4-6

Texte, Übungen 4,5,6

Panorama Deutsch 7-8

Texte, Übungen 7

Materiaalista sovitaan kurssin alussa.

Voilà 2 textes et exercices (uusi painos) (OTAVA)

Voilà 3

Voilà 4 textes et exercices

Voilà 5

Voilà 6

Voilà 6 + Ranskan kielioppi- ja harjoituskirja

Abiranska (OTAVA)

Aro ym.: Panorama Deutsch Start: Texte 1-2, Übungen 1

Panorama Deutsch Start: Texte 1-2, Übungen 2 (OTAVA)

B2 –saksa, kurssi 1.

Voilà 1, teksti + harjoituskirja (OTAVA)

"

Kontkanen ym. Pyramidi 1 (Sanoma pro)

Pyramidi 2

Pyramidi 3

Pyramidi 4

Pyramidi 5

Pyramidi 6

Pyramidi 7

Pyramidi 8

Pyramidi 9

Pyramidi 10

Calculus 6

Pyramidi 12

Pyramidi 13

(ei oppikirjaa)

"

Hassinen ym. Sigma 1 (Sanoma pro)

Sigma 2

Sigma 3

Sigma 4

kurssi 5 (pak)	Sigma 5
kurssi 6 (pak)	Sigma 6
kurssi 7 (syv)	Sigma 7
kurssi 8 (syv)	Lukiolaisen matematiikka 8: Matemaattisia malleja III (Sanoma pro)
kurssi 9 (syv)	Lukiolaisen matematiikka 9: Kertaus

Kaikille mat luonnontieteellisille aineille yhteinen taulukkokirja: MAOL: Maol- taulukot (OTAVA) tai Ranta-Tiilikainen: Lukion taulukot (Sanoma pro)

Biologia

kurssi 1 (pak)	Lahti, Tolonen ym.: Biologia. Elämä. (Sanoma pro)
kurssi 2 (pak)	"
kurssi 3 (syv)	Lahti, Rönkä: Biologia.Ympäristöekologia
kurssi 4 (syv)	Happonen ym. Bios 4: Ihmisen biologia
kurssi 5 (syv)	Happonen Bios 5: Bioteknologia

Muilla kursseilla ei ole oppikirjaa.

Maantiede

Opettajat WEL ja KOS käyttävät eri kirjaa. Kirjat mainittu alla erikseen opettajan nimen jälkeen.

kurssi 1 (pak)	WEL: Kakko ym.: Lukion maantiede 1. Sininen planeetta (OTAVA) KOS: Brander ym.: Lukion maantiede 1. Manner. Sininen planeetta (OTAVA)
kurssi 2 (pak)	WEL: Kakko ym.: Lukion maantiede 2. Yhteinen maailma. KOS: Brander ym.: Lukion maantiede 2. Manner. Yhteinen maailma.
kurssi 3 (syv)	Lukion maantiede 3. Manner. Riskien maailma.
kurssi 4 (syv)	Lukion maantiede 4. Aluetutkimus.

Muilla kursseilla ei ole oppikirjaa.

Fysiikka

kurssi 1 (pak.)	Hatakka, ym. Physica 1. Fysiikka luonnontieteenä (Sanoma pro) (uud.)
kurssi 2 (syv)	Physica 2. (uud.)
kurssi 3 (syv)	Physica 3. (uud.)
kurssi 4 (syv)	Physica 4. (uud.)
kurssi 5 (syv)	Physica 5. (uud.)
kurssi 6 (syv)	Physica 6. (uud.)
kurssi 7 (syv)	Physica 7. (uud.)
kurssi 8 (syv)	Physica 8.
kurssi 9 (syv)	Ketolainen ym. Abi fysiikka + ratkaisut. (OTAVA)
kurssi 10 (syv)	Oja: Polaris. Koulun tähtitieto (URSA)

Kemia

kurssi 1 (pak)	Mooli 1 (uudistettu painos) (OTAVA)
kurssi 2 (syv)	Mooli 2
kurssi 3 (syv)	Mooli 3
kurssi 4 (syv)	Mooli 4
kurssi 5 (syv)	Mooli 5

kurssi 6 (syv)

kurssi 7 (sov)

Uskonto (lut.)

kurssi 1 (pak)

kurssi 2 (pak)

kurssi 3 (pak)

kurssi 4 (syv)

kurssi 5 (syv)

kurssi 6 (sov)

kurssi 7 (syv)

Uskonto (ort.)

kurssi 1 (pak)

kurssi 2 (pak)

kurssi 3 (pak)

ET

kurssi 1 (pak)

kurssi 2 (pak)

kurssi 3 (pak)

kurssi 4 (syv)

kurssi 5 (syv)

Filosofia

kurssi 1 (pak)

kurssi 2 (syv)

kurssi 3 (syv)

kurssi 4 (syv)

kurssi 5 (sov)

Psykologia

kurssi 1 (syv)

kurssi 2 (syv)

kurssi 3 (syv)

kurssi 4 (syv)

kurssi 5 (syv)

kurssi 6 (sov)

kurssi 7 (sov)

Historia

kurssi 1 (pak)

kurssi 2 (pak)

kurssi 3 (pak)

kurssi 4 (pak)

kurssi 5 (syv)

kurssi 6 (syv)

Yhteiskuntaoppi

kurssi 1 (pak)

kurssi 2 (pak)

Abikemia

Ei oppikirjaa

Hanki, Könni ym. Silta 1 (Sanoma pro)

Silta 2

Silta 3

Silta 4

Silta 5

ei oppikirjaa

ei oppikirjaa

Kärkkäinen: Kirkon historia

Railas Uskonoppi

Railas Ortodoksinen raamattutieto

Hjelm, Slotte: Dialogi hyvästä elämästä (Sanoma pro)

Dialogi tiedosta ja maailmankuvista

Dialogi yksilöstä ja yhteisöstä

Ei oppikirjaa

Ei oppikirjaa

Keinänen ym. Filosofian haasteet (ATENA)

Hallamaa ym. Etiikan Odysseia (EDITA)

Hallamaa ym. Tiedon Odysseia

Hallamaa ym. Yhteiskunnan Odysseia

Haapala ym. Taide ja kauneus - johdatus estetiikkaan (KIR JAPAJA)

Lindblom-Yläne ym. PS. Lukion psykologia 1 (OTAVA)

PS. Lukion psykologia 2

PS. Lukion psykologia 3

PS. Lukion psykologia 4

PS. Lukion psykologia 5

PS. Sosiaalipsykologia.

Ei oppikirjaa

Kaikkien aikojen historia 1 (EDITA)

Kaikkien aikojen historia 2

Kaikkien aikojen historia 3

Kaikkien aikojen historia 4

Kaikkien aikojen historia 5

Kaikkien aikojen historia 6

Kansalainen ja yhteiskunta (EDITA)

Kansalainen ja talous

kurssi 3 (syv)

kurssi 4 (syv)

Terveystieto

kurssi 1 (pak)

kurssi 2 (syv)

kurssi 3 (syv)

Espanja

Kurssit 1-3 (sov)

Kurssi 4 (sov)

Italia

kurssi 1 (sov)

kurssi 2 (sov)

kurssi 3 (sov)

Viron kieli

kurssi 1 (sov)

kurssi 2 (sov)

Kuvataide

kurssit 1-10

Pirinen ym. Jokaisen oikeustieto (Sanoma pro)

Kansalainen ja Eurooppa (EDITA)

Kalaja, Länsikallio ym. Ote 1 (OTAVA)

Ote 2

Ote 3

Kurki ym. Buenas Migas1 (OTAVA)

Buenas Migas 2

Bella vista 1/ (Sanoma pro)

"

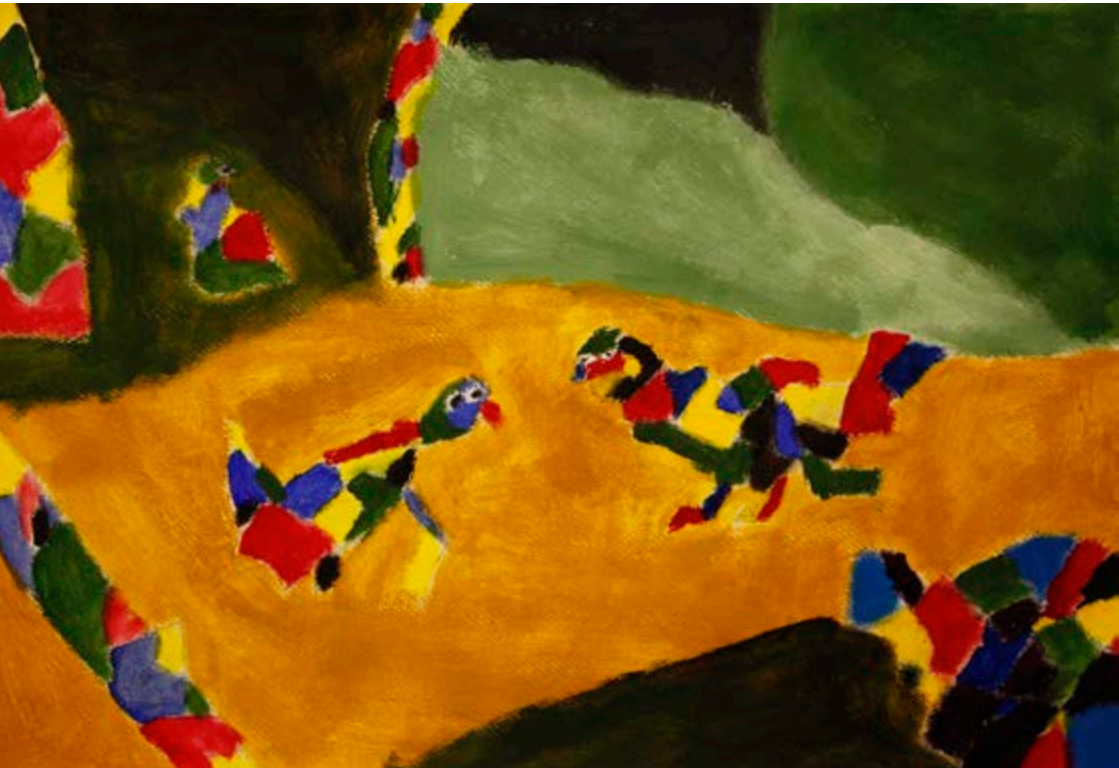
"

Oppimateriaalista sovitaan kurssin alussa.

"

Töyssy, Vartiainen: Kuvataide (Sanoma pro)

Vapaaehtoinen

LUKION KOKEISIIN LIITTYVIÄ OHJEITA

Koeaika on normaalisti klo 9.30 – 12.30, mutta voi olla opettajan kanssa sovittuna myös pidempi. Kokeesta saa poistua aikaisintaan klo 10.30 alkaen.

Luokkaan mennessä jokainen opiskelija jättää laukun, matkapuhelimen ym. laitteet luokan etuosaan. Kokeen aikana ei saa käydä avaamassa laukkuja eikä poistua luokasta, ennen kuin koe on valmis. Kaikkiin vastauspapereihin kirjoitetaan oma nimi ja paperit jätetään valvojalle.

Kokeessa saa olla mukana vain omat kirjoitusvälineet. Kurssikohtaisesti kokeessa saa olla mukana myös laskin ja taulukkokirja.

Opiskelijan on tyhjennettävä laskimen muisti ennen koetta. Tarvittaessa opiskelijan on selvitettävä tyhjennysmenetelmä kokeen valvojalle. Epäselvissä tapauksissa laskinta ei hyväksytä. Kokeessa ei saa olla mukana laskinten erillisiä käyttöohjeita, lisämuisteja eikä tiedonsiirtoon tarkoitettuja välineitä. Kokeen aikana laskinta ei saa lainata toiselta opiskelijalta.

Kokeissa sallitut taulukkokirjat:

MAOL: MAOL-taulukot, Otava, sekä vastaava ruotsinnos

Ranta - Tiilikainen: Lukion taulukot, WSOY

Taulukkokirjoissa saa olla ainoastaan omistajaa koskevia lisämerkintöjä. Todetut painovirheet saa korjata, mutta taulukkokirjoihin ei saa lisätä mitään kirjoitettuja tai monistettuja tietoja eikä alleiviivauksia. Tämä koskee myös sellaisia tietoja, jotka sisältyvät toisiin sallittuihin taulukkokirjoihin. (YTL: n ohjeet 27.5.2011)

Koetuotos on opiskelijan itsenäinen suoritus, ellei kurssin opettaja anna muunlaisia ohjeita. Kokeeseen ei saa tuoda matkapuhelimia tai muita viestintävälineitä. Kokeessa opiskelijalla ei saa olla mitään ylimääräisiä tarvikkeita tai muistiinpanoja.

Vilpistä kokeessa ja sen yrityksestä aiheutuu seuraavat seuraamukset:

- kurssin koevastaus ja koko kurssi hylätään sekä opiskelija saa kirjalli sen varoituksen
- toistuvassa ja törkeässä tapauksessa voi seurata asian vieminen johtokuntaan ja opiskelijan määräaikainen erottaminen koulusta

Nämä ohjeet on sovittu lukion opettajainkokouksessa lukion koetilaisuuksien sujuvan toiminnan ja kaikkien opiskelijoiden oikeusturvan takaamiseksi.

OULUNKYLAN YHTEISKOULUN LUKIO

OPINTO-OHJELMAN VALINTAKORTTI 2014 - 2015

Hakutoive n:o 1. 2. 3. 4. 5.

(ympyröi valintasi, jos olet uusi hakija!)

Aloitusvuosi/ryhmä:

Henkilötunnus:

 Nimi: _____
 Peruskoulu: _____ (uudet hakijat täyttävät)

Puhelin:n:o: _____

**PAKOLLISET
VALTAKUNNALLISET SYVENTÄVÄT
KOULUOHT.SYVENTÄVÄT JA SOVELTAVAT**

 47 kurssia (lyhyt matem.) / 51 kurssia (pitkä matem.)
 ks. kortin kääntöpuoli
 ks. kortin kääntöpuoli

OPPIAINEET	1.vuosi			2.vuosi						3.vuosi						
Aidinkieli ja kirjallisuus	1	2	3	4	5	6	7	9	10	8	9	11				
KIELET																
A-ruotsi	1	2	3	4	5	6				7	8	9				
A-englanti	1	2	3	10	4	5	6	8		7	9					
A-ranska	1	2	3	4	5	8**				6	7					
A-saksa	1	2	3	4	5	7**	8***			6	9					
B1-ruotsi	1	2	8	3	4	5	6			7	9					
B2-saksa	3	4		5	6	7	10**			8	9					
B3-saksa	1	2	3	4	5	6	7	10**		8	9					
B2-ranska	3	4		5	6	7	10**			8	9					
B3-ranska	1	2	3	4	5	6	7	10**		8	9					
Italia				1	2	3										
Espanja	1	2		3	4											
Viro	1			2												
MATEMATIIKKA																
lyhyt	1	2	3	4	11	14	4	5	6	7	8	9				
pitkä	1	2	3	4	5	7	8	9	12	15	6	10	13	16		
LUONNONTIETEET																
Biologia	1	3		2	4	6				5	7					
Maantiede	1	3		2	6					4	5					
Fysiikka	1	2	3	4	5	6	10	11**		7	8	9	10	11**		
Kemia	1	2		3	4	7**				5	6					
MUUT REAALIAINEET																
Ev.lut.uskonto	1	4		2	3	6***	7***			5**	7***					
Ortod.uskonto	1			2	3					4	5					
Elämäntutkimus	1			2	3					4	5					
Filosofia	1	2		2	4	5				3***	4					
Psykologia	1	2	7	3	6	7				4	5					
Historia	1	2	5	3	4	7				6	8					
Terveystieto	1			2	3					4						
Yhteiskuntaoppi				1	4					2	3					
TAIDE- JA TAITOAINEET																
Teatteritaido	1	3		2	4					5						
Musiikki	1	3	4**	8	11	2*	6	7	9	10	12	14	4**	5	13	15
Kuvataide	1	4	6	12	2*	3	7	8	11***	12	5	9	10	12		
Liikunta (tytöt)	1	3***	6	10**	2	4	5	6	11	7	8	9				
Liikunta (pojat)	1	3	6	2	4	8	11			5	7	9				
Kotitalous	1			2						3						
Tekstilityö				1												
Tietotekniikka	1	4		2	3											
Opinto-ohjaus	1	4		2	3											

*) Musiikin 2. kurssi ja kuvataiteen 2. kurssi ovat vaihtoehtoisia ***) Parillisina vuosina

*) Parillisina vuosina *** Parittomina vuosina

Lukion suorittaminen kolmessa vuodessa edellyttää: 1. vuosi 30 kurssia, 2. vuosi 30 kurssia ja 3. vuosi 15 kurssia.

Ota ensimmäisenä vuonna riittävästi pakollisia kursseja; äidinkieliä, vieraita kielistä ja matematiikkaa esim. seuraavasti:

Äi (äidinkieli) 3 kurssia, A-kieli (EN, RU, RA, SA) 3 kurssia, B1-kieli (RUB) 2 kurssia

B2-kieli (RAB, SAB alkanut yläasteelta) 2 kurssia, B3-kieli (RAB, SAB lukiossa alkava) 4 kurssia

MAA (pitkä mat.) 4-5 kurssia, MAB (lyhyt mat.) 3 kurssia

VALINNAT	1.vuosi	2.vuosi	3.vuosi
Pakolliset kurssit yht.			
Syventävät kurssit yht.			
Soveltavat kurssit yht.			
Kaikki kurssit yht.			
			Vähintään 75 kurssia

Oulunkylän yhteiskoulu

OYK90

Sivistävää meininkiä jo vuodesta 1924